

Předkladatel:
Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Wonkova 1142
500 02 Hradec Králové 2

PROGRAM ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE PRO OBDOBÍ 2007-2013

Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví
podle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
včetně hodnocení vlivů koncepce
na lokality soustavy NATURA 2000

Zpracovatel vyhodnocení:

CITYPLAN spol. s r. o., Jindřišská 17, 110 00 Praha 1
tel.: 221 184 212, 221 184 205, fax: 224 922 072
energetika@cityplan.cz, www.cityplan.cz

Držitel certifikátu ČSN EN ISO 9001 pro inženýrskou, projektovou, konzultační a expertní činnost
Středisko energetiky a životního prostředí
Č. zakázky zpracovatele: 07-1025
V Praze, 25. 2. 2008

Ve spolupráci s:

Ing. Zuzana Toniková – ENVI-TON, autorizovaná osoba dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb.,
Nám. Interbrigády 3, 160 00 Praha 6

Vedoucí projektu:

Mgr. Bc. Pavel Frolka

Řešitelský tým:

Bc. Tomáš Seidl

Mgr. Renata Holubová

Ing. Monika Bergerová

Ing. Hana Koryntová

Obsah:

1 Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím	6
1.1 Cíl koncepce	6
1.2 Obsah koncepce	6
1.2.1 Bližší specifikace	8
1.2.2 Vztah k jiným koncepcím	9
2 Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce	12
2.1 Vymezení dotčeného území	12
2.2 Výčet dotčených územních samosprávných celků, které mohou být koncepcí ovlivněny	13
2.3 Ovzduší a klima	13
2.3.1 Klimatická charakteristika	13
2.3.2 Ovzduší	14
2.4 Geologie, geomorfologie, horninové prostředí a přírodní zdroje	18
2.4.1 Geologické poměry	18
2.4.2 Geomorfologie území	19
2.4.3 Radonové riziko	20
2.4.4 Nerostné suroviny	21
2.4.5 Sesuvy, seizmicita	23
2.5 Skládky a odpady	23
2.6 Hydrologická charakteristika	25
2.6.1 Povrchové vody	25
2.6.2 Znečištění vod	26
2.6.3 Podzemní vody	27
2.6.4 Ochranná pásma vodních zdrojů	28
2.7 Půda	29
2.7.1 Půdy posuzovaného území	29
2.7.2 Znečištění půd	31
2.7.3 Eroze půd	31
2.7.4 Využití půdy	32
2.8 Fauna, flóra	32
2.8.1 Biogeografická charakteristika	32
2.8.2 Flóra zájmového území	35
2.8.3 Fauna zájmového území	37
2.9 Způsoby ochrany životního prostředí	37
2.9.1 Krajina a krajinný ráz	37
2.9.2 Územní systém ekologické stability (ÚSES)	39
2.9.3 Ochrana přírody	40
2.10 Hluk	43
2.11 Obyvatelstvo	44
2.12 Bydlení, kulturní, historické, archeologické památky	45
2.12.1 Historický vývoj, bydlení	45
2.12.2 Kulturní památky	46
2.12.3 Archeologické památky	48
2.13 Pravděpodobný vývoj životního prostředí bez realizace koncepce	48
3 Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy	51
4 Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí	53
4.1 Problémy současného stavu životního prostředí	53
4.2 Vyhodnocení vlivu koncepce na lokality soustavy NATURA 2000	56
5 Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci, a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení	57
5.1 Cíle ochrany životního prostředí ve vztahu k ostatním koncepcím	57
5.2 Soulad s ostatními koncepcemi	58
6 Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant	

koncepte na životní prostředí	61
6.1 Hodnocení strategických cílů a opatření PR CR KHK ve vztahu ke stanoveným referenčním cílům ochrany životního prostředí.....	62
6.2 Hodnocení opatření návrhové části PR CR KHK ve vztahu k jednotlivým složkám životního prostředí.....	64
6.3 Slovní vyjádření negativních vlivů.....	64
6.3.1 Priorita 1: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury.....	65
6.3.2 Priorita 2: Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu.....	67
6.3.3 Priorita 3: Podpora spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu.....	69
6.4 Charakter vlivů a jejich kumulace.....	70
6.5 Vyhodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000.....	72
7Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepte	73
7.1 Podmínky pro realizaci navržených rozvojových opatření.....	73
7.1.1 Priorita 1: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury.....	73
7.1.2 Priorita 2: Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu.....	75
7.1.3 Priorita 3: Podpora spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu.....	77
8Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how)	78
9Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepte na životní prostředí	79
10Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepte	82
11Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu	83
12Vlivy koncepte na veřejné zdraví	85
12.1 Vazba na koncepte v oblasti ochrany veřejného zdraví.....	85
12.2 Vlivy v oblasti ochrany veřejného zdraví.....	88
13Netechnické shrnutí výše uvedených údajů	92
14Souhrnné vypořádání vyjádření obdržných ke konceptu z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví	94
14.1 Vyhodnocení, zda PR CR KHK zohledňuje strategické dílčí cíle a nástroje Strategie udržitelného rozvoje ČR.....	94
14.2 Vyhodnocení, zda PR CR KHK je v souladu s cíli a opatřeními Státní politiky životního prostředí ČR a dalších celostátních koncepcí (např. koncepte na ochranu přírody a krajiny, program snižování emisí, vodohospodářské koncepte, surovinové politiky) a relevantních koncepcí na území kraje, popřípadě sousedních krajů.....	94
14.3 Vyhodnocení, zda PR CR KHK je v souladu s plány péče o zvláště chráněná území, která leží nebo zasahují na území Královéhradeckého kraje.....	94
14.4 Vyhodnocení, jaké dopady může mít PR CR KHK na zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, přírodní parky, krajinný ráz, územní systém ekologické stability a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a jak PR CR KHK zohledňuje jejich ochranu.....	94
14.5 Vyhodnocení, zda a jaký vliv má PR CR KHK na PUPFL, zejména s ohledem na přirozenou obnovu a zakládání lesních porostů, zvyšování biodiverzity porostů, zakládání prvků rozptýlené zeleně v krajině.....	95
14.6 Vyhodnocení, zda jsou v PR CR KHK zohledněny principy ochrany ZPF, zejména s ohledem na záboru kvalitní zemědělské půdy a do jaké míry PR CR KHK vytváří podmínky pro omezení záboru půdy a volné krajiny.....	95
14.7 Vyhodnocení, zda a jak PR CR KHK přispívá k zastavení fragmentace přírodních biotopů a krajiny a k zastavení narušování krajinného rázu.....	96
14.8 Porovnání a vyhodnocení případných variant řešení koncepte ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny.....	96
14.9 Vyhodnocení, zda a jak PR CR KHK podporuje environmentálně šetrné druhy dopravy a vyhodnocení vlivů rozvoje dopravy na životní prostředí.....	96
14.10 Vyhodnocení, zda a jak PR CR KHK ovlivňuje možnosti rozvoje obnovitelných zdrojů energie, zejména větrných elektráren.....	97
14.11 Vyhodnocení, zda PR CR KHK vytváří předpoklady k údržbě a ke zlepšení technického stavu stávající infrastruktury cestovního ruchu a kulturních památek.....	97
14.12 Vyhodnocení, vzhledem k vlivu cestovního ruchu na zvýšení produkce odpadů, zda a jak PR CR KHK přispívá k zavedení komplexního systému nakládání s odpady, který by řešil uzavřený cyklus separace, zpracování, využití a zneškodnění odpadů.....	98
14.13 Vyhodnocení vlivů rozvoje jednotlivých forem cestovního ruchu na tzv. únosné zatížení celého území kraje.....	

a navazujících oblastí, životní prostředí, zejména na ochranu přírody a krajiny.....	98
14.14 Vyhodnocení, zda a jak je zohledněno využívání tzv. brownfields.....	99
14.15 Vyhodnocení, zda PR CR KHK zohledňuje cíle a opatření program Zdraví 21 a AP ZaŽP ČR.....	100
14.16 Vyhodnocení, zda dotčené území návrhem koncepce může zasahovat mimo území ČR.....	100
14.17 Vypořádání vyjádření došlých v průběhu zjišťovacího řízení MŽP.....	100
15 Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.....	101
15.1 Návrh stanoviska.....	102
Seznam osob podílejících se na posouzení.....	105
Použité podklady.....	106
Seznam zkratk.....	108
Seznam příloh.....	111

Seznam obrázků:

Obr. č. 1: Struktura priorit a opatření PR CR KHK.....	9
Obr. č. 2: Vymezení Královéhradeckého kraje.....	12
Obr. č. 3: Okresy v Královéhradeckém kraji.....	13
Obr. č. 4: Vymezení klimatických oblastí v Královéhradeckém kraji.....	14
Obr. č. 5: Změna množství emisí vybraných znečišťujících látek proti průměru předchozích dvou let daného roku v Královéhradeckém kraji, [%].....	15
Obr. č. 6: Měřicí stanice znečišťování ovzduší v Královéhradeckém kraji.....	16
Obr. č. 7: Znečišťování ovzduší v Královéhradeckém kraji ve srovnání v rámci ČR.....	17
Obr. č. 8: Geologická skladba území Královéhradeckého kraje.....	19
Obr. č. 9: Výšková členitost území Královéhradeckého kraje.....	19
Obr. č. 10: Ukázky zajímavých geomorfologií na území Královéhradeckého kraje.....	20
Obr. č. 11: Převažující kategorie radonového rizika z podloží.....	21
Obr. č. 12: Střepeč a Žďár nad Orlicí – příklady těžby nerostných surovin v Královéhradeckém kraji.....	22
Obr. č. 13: Chráněná ložisková území a důsledky těžby v Královéhradeckém kraji.....	22
Obr. č. 14: Sesuvná území v Královéhradeckém kraji.....	23
Obr. č. 15: Spalovny, zařízení na biologickou dekontaminaci a kompostování odpadů a rozmístění skládek odpadů v roce 2004 v Královéhradeckém kraji.....	24
Obr. č. 16: Staré ekologické zátěže v Královéhradeckém kraji.....	25
Obr. č. 17: Staré ekologické zátěže – Vrchlabí a Trutnov.....	25
Obr. č. 18: Průtoky na Labi v Němčicích.....	26
Obr. č. 19: Jakost vod v Královéhradeckém kraji – srovnání 2003-2004 s 2005-2006.....	27
Obr. č. 20: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod v Královéhradeckém kraji.....	28
Obr. č. 21: Ochranná pásma léčivých zdrojů v Královéhradeckém kraji.....	29
Obr. č. 22: Půdní typy na území Královéhradeckého kraje.....	30
Obr. č. 23: Depozice síry v Královéhradeckém kraji ve srovnání se situací v ČR.....	31
Obr. č. 24: Biogeografické členění Královéhradeckého kraje.....	33
Obr. č. 25: Přírodní lesní oblasti v Královéhradeckém kraji.....	36
Obr. č. 26: Přírodní parky a zachovalost krajinného rázu v Královéhradeckém kraji.....	38
Obr. č. 27: Územní systém ekologické stability v Královéhradeckém kraji.....	39
Obr. č. 28: Biosférická rezervace Krkonoše v Královéhradeckém kraji.....	43
Obr. č. 29: Národní kulturní památky, rezervace a zóny ^{*)} v Královéhradeckém kraji.....	46
Obr. č. 30: Území, na kterém došlo v roce 2005 k překročení imisního limitu (LV) nebo imisního limitu navýšeného o mez tolerance (LV+MT) pro alespoň jednu ze sledovaných znečišťujících látek, bez zahrnutí ozonu.....	54

Seznam tabulek:

Tab. č. 1: Údaje o okresech Královéhradeckého kraje.....	12
Tab. č. 2: Klimatické charakteristiky Královéhradeckého kraje.....	14
Tab. č. 3: Vývoj emisí hlavních znečišťujících látek do ovzduší v Královéhradeckém kraji za období 2001-2005.....	15
Tab. č. 4: Vývoj podílu jednotlivých kategorií zdrojů na celkových emisích do ovzduší Královéhradeckého kraje za období 2001-2005.....	15
Tab. č. 5: Produkce a nakládání s odpadem v Královéhradeckém kraji (2005).....	24
Tab. č. 6: Zastoupení profilů státní sítě jakosti vod v třídách jakosti vod podle skupin ukazatelů v Královéhradeckém kraji (2005).....	27
Tab. č. 7: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod v Královéhradeckém kraji.....	28
Tab. č. 8: Srovnání bilance půdy v Královéhradeckém kraji a v ČR.....	32
Tab. č. 9: Vývoj bilance půdy v Královéhradeckém kraji.....	32
Tab. č. 10: Přírodní lesní oblasti v Královéhradeckém kraji.....	36

Tab. č. 11: Poškození lesních porostů v Královéhradeckém kraji.....	37
Tab. č. 12: Nadregionální územní systém ekologické stability v Královéhradeckém kraji	39
Tab. č. 13: Zvláště chráněná území v Královéhradeckém kraji	40
Tab. č. 14: Lokality evropské soustavy NATURA 2000 v Královéhradeckém kraji	41
Tab. č. 15: Národní kulturní památky, rezervace a zóny v Královéhradeckém kraji.....	46
Tab. č. 16: Charakteristika území a jeho environmentální zranitelnost podle oblastí.....	51
Tab. č. 17: Symbolika vyhodnocení souladu návrhu koncepce PR CR KHK s cíli ochrany životního prostředí ostatních koncepcí	58
Tab. č. 18: Stupnice posouzení naplnění referenčních cílů.....	62
Tab. č. 19: Naplnění referenčních cílů	63
Tab. č. 20: Stupnice hodnocení vlivů na sledované složky životního prostředí.....	64
Tab. č. 21: Vyhodnocení opatření návrhové části PR CR KHK ve vztahu k jednotlivým složkám životního prostředí ..	64
Tab. č. 22: Stupnice dalších atributů hodnocených vlivů na životní prostředí.....	70
Tab. č. 23: Vyhodnocení charakteristik vlivů na životní prostředí.....	71
Tab. č. 24: Monitorovací indikátory realizace PR CR KHK s potenciálním vlivem na životní prostředí a veřejné zdraví s rozlišením pozitivního a negativního vývoje	79
Tab. č. 25: Monitorovací indikátory stavu složek životního prostředí	80
Tab. č. 26: Kritéria pro výběr projektu	83
Tab. č. 27: Determinanty zdraví.....	88
Tab. č. 28: Ovlivněné environmentální faktory z pohledu veřejného zdraví	89

1 Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím

1.1 Cíl koncepce

Obecným cílem strategie rozvoje cestovního ruchu definované v rámci návrhu PR CR KHK je „podpora zvýšení konkurenceschopnosti sektoru cestovního ruchu na území Královéhradeckého kraje efektivním využitím kulturního i přírodního potenciálu“. Cíl PR CR KHK je také definován jeho vizí: „Královéhradecký kraj – nabídka nejrozmanitějších atraktivit a kvalitních služeb cestovního ruchu v ČR rozvíjená na bázi spolupráce a partnerství organizací cestovního ruchu jako autonomních subjektů fungujících v podmínkách vytvářených a koordinovaných krajem.“. Vize vytváří rámec strategické části Programu rozvoje cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji. Celková vize slouží jako základ pro deklaraci strategických cílů a odvození konkrétních opatření, aktivit, projektů a programů včetně finančního zajištění pro naplnění rozvojové strategie kraje. Všechny nižší prvky strategické části (cíle, priority, opatření) se od vize odvíjejí a jsou formulovány tak, aby byly v souladu s vizí a přispívaly k jejímu naplnění.

Z pohledu dostupných finančních zdrojů, zejména zdrojů EU, je program koncipován tak, aby pro rozvoj některých aktivit mohly být využity finanční prostředky Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severovýchod na období 2007-2013. Koncepce je primárně zaměřena na podporu zvýšení konkurenceschopnosti sektoru cestovního ruchu na území Královéhradeckého kraje efektivním využitím kulturního i přírodního potenciálu.

1.2 Obsah koncepce

Strategie rozvoje cestovního ruchu v KHK důsledně vychází z analýzy současného stavu uvedené v jednotlivých kapitolách „Analytické části Programu“ a reaguje na klíčové problémy a bariéry dalšího rozvoje. Navržené priority a opatření reagují na definované klíčové problémy a navrhují způsob jejich řešení.

Identifikované klíčové problémy byly agregovány do 3 tématických oblastí, na jejichž řešení je strategie zaměřena: 1. systém řízení a organizace cestovního ruchu v kraji; 2. marketing a propagace; 3. základní a doprovodná turistická infrastruktura.

Dokument PR CR KHK je rozdělen do tří částí:

- Analytická část,
- Návrhová část,
- Akční plán.

Analytická část má následující strukturu:

ÚVOD

1. VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2. ANALÝZA NABÍDKY A POPTÁVKY CESTOVNÍHO RUCHU

2.1 ADMINISTRATIVNĚ SPRÁVNÍ VYMEZENÍ ÚZEMÍ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE A JEHO TURISTICKÝ VÝZNAMNÝCH ÚZEMÍ

2.2 CÍLE A ATRAKTIVITY CESTOVNÍHO RUCHU (PŘÍRODNÍ A KULTURNĚ-HISTORICKÉ)

2.3 KOMPLEXNÍ ANALÝZA ZÁKLADNÍ A DOPROVODNÉ TURISTICKÉ INFRASTRUKTURY

2.3.1 Základní turistická infrastruktura

2.3.2 Doprovodná turistická infrastruktura

2.4 INVESTIČNÍ PŘÍLEŽITOSTI V CESTOVNÍM RUCHU

2.5 ANALÝZA SKLADBY NÁVŠTĚVNÍKŮ KHK

3. SOUČASNÝ SYSTÉM ORGANIZACE, KOORDINACE A MARKETINGU CESTOVNÍHO RUCHU

3.1 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU ORGANIZACE A KOORDINACE CESTOVNÍHO RUCHU

3.1.1 Organizace a koordinace cestovního ruchu na národní úrovni

3.1.2 Organizace a koordinace cestovního ruchu na krajské úrovni

3.2 ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU MARKETINGU, PROPAGACE A PREZENTACE

3.2.1 Marketing na úrovni ČR

3.2.2 Turistické informace

3.2.3 Charakteristika a hodnocení současných turistických produktů a balíčků, souhrnná analýza marketingové strategie (programming)

3.2.4 Analýza konkurence

4. RAJONIZACE ČR KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

5. ANALÝZA PROBLÉMŮ ČR – názorový průzkum

6. SWOT ANALÝZA

PŘÍLOHY

Návrhová část má následující strukturu:

1. VIZE PROGRAMU ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

2. STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI

3. STRATEGICKÉ CÍL

4. STRUKTURA PRIORIT A OPATŘENÍ

5. POPIS PRIORIT A OPATŘENÍ

6. ANALÝZA RELEVANTNÍCH DOKUMENTŮ

7. FINANČNÍ RÁMEC PROGRAMU

PŘÍLOHA 1: ANALÝZA RELEVANTNÍCH STRATEGICKÝCH A PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ VZTAHUJÍCÍCH SE K ČR

PŘÍLOHA 2: PŘEHLED PODPOROVANÝCH AKTIVIT VE VYBRANÝCH OP PRO OBDOBÍ 2007-2013

PŘÍLOHA 3: PŘEHLED PODPOROVANÝCH AKTIVIT VE VYBRANÝCH NÁRODNÍCH PROGRAMECH

PŘÍLOHA 4: VYSVĚTLIVKY

PŘÍLOHA 5: ZKRATKY

Akční plán má následující strukturu:

ÚVOD

1. VÝBĚR PRIORITNÍCH OPATŘENÍ A AKTIVIT – HLAVNÍ VĚCNÝ RÁMEC AKČNÍHO PLÁNU

1.1 VÝBĚR NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH AKTIVIT V RÁMCI „PRIORITY 1“

1.2 VÝBĚR NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH AKTIVIT V RÁMCI „PRIORITY 2“

1.3 VÝBĚR NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH AKTIVIT V RÁMCI „PRIORITY 3“

2. NÁVRH SYSTÉMU KOORDINACE A ŘÍZENÍ ČR V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI – VĚCNÁ SPECIFIKACE „PRIORITY 3“

2.1 POSTUPOVÉ KROKY VEDOUcí K NASTAVENÍ SYSTÉMU ŘÍZENÍ A KOORDINACE

2.2 NÁVRH MOŽNÝCH VARIANT PŘÍSTUPU KE VZNIKU OCR

3. NÁVRH SYSTÉMU MARKETINGU ČR NA ÚROVNI KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

3.1 RAJONIZACE CESTOVNÍHO RUCHU

3.2 NOSNÉ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU

3.3 TURISTICKÉ INFORMACE

4. VÝBĚR NOSNÝCH PROJEKTŮ A NÁVRH KRITÉRIÍ PRO JEJICH PŘIJETÍ DO AKČNÍHO PLÁNU

5. NÁVRH MONITORINGU A HODNOCENÍ REALIZACE AKČNÍHO PLÁNU

ZÁVĚR

PŘÍLOHA 1: ROZDĚLENÍ KOMPETENCÍ MEZI KHK A OCR

PŘÍLOHA 2: TÉMATICKÉ TRASY KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

PŘÍLOHA 3: IDENTIFIKOVANÉ NOSNÉ PROJEKTY ZA TVŮ KHK

PŘÍLOHA 4: INDIKÁTORY VÝSTUPU A VÝSLEDKU

PŘÍLOHA 5: VYSVĚTLIVKY

PŘÍLOHA 6: ZKRATKY

1.2.1 Bližší specifikace

Z pohledu potenciálu cestovního ruchu je v Královéhradeckém kraji dominantní oblast Krkonoš a Českého ráje. Ostatní území v rámci kraje vykazují různou úroveň potenciálu pro rozvoj ČR, který vyplývá z přirozené přírodní dispozice a kulturně-historického vývoje dané oblasti.

Pro rozvoj specificky zaměřených aktivit CR na území jednotlivých TVÚ neexistují vždy shodné předpoklady. I toto je dáno zejména odlišnými přírodními podmínkami a odlišným historickým vývojem v jednotlivých územích. Z toho vyplývá potřeba diferencovaného přístupu k rozvoji daného TVÚ, resp. zaměření se na podporu nosných aktivit, jejichž dopad na rozvoj území bude vykazovat největší přínos. Pouze takto lze zajistit koncentraci omezených finančních zdrojů do oblastí/aktivit s největším potenciálem růstu. Strategická část navrhovaného Programu, resp. jeho součást Akční plán plně reflektuje tyto skutečnosti.

Akční plán přitom rozvádí zejména oblast relevantních navržených aktivit pro časový horizont 2008 – 2010. Stanovuje návrh postupu a způsobu uvedení Programu do praxe (implementaci) a shrnuje nejdůležitější úkoly, které mají být plněny. Akční plán se soustřeďuje na aktivity a opatření uvedené již v návrhové části koncepce a neobsahuje žádné nové varianty řešení. Vyhodnocení dopadů koncepce na ŽP je tedy rámcově propojeno i se samotným Akčním plánem, přičemž vlastní Akční plán není předmětem posuzování.

S ohledem na klíčové zaměření jednotlivých TVÚ a na základě celkové vize a plně v souladu s definovanými klíčovými problémy byly definovány hlavní strategické cíle, pro které byla následně nalezena vhodná opatření a okruhy aktivit. Realizace těchto aktivit by měla zajistit naplnění opatření a očekávaný rozvoj celého regionu v souladu se zájmy všech zainteresovaných stran.

Obecný cíl (viz výše) je rozpracován do dílčích strategických cílů, které definují cílový stav ve specifických oblastech cestovního ruchu v kraji. Strategické cíle jsou navrženy tak, aby v konečném důsledku jednotlivá opatření vedoucí k naplnění těchto cílů eliminovala klíčové slabiny a limity rozvoje cestovního ruchu, které byly ve SWOT analýze identifikovány jako nejvýznamnější slabé stránky.

Byly definovány následující strategické cíle:

- SC 1 Vysoce kvalifikované lidské zdroje disponující relevantními informacemi jako předpoklad akcelerace rozvoje cestovního ruchu v kraji;
- SC 2 Zachování přírodních i kulturních hodnot regionu, zlepšení životního prostředí a udržitelný rozvoj cestovního ruchu;
- SC 3 Fungující a efektivní systém řízení a organizace cestovního ruchu podporující intenzivní spolupráci klíčových aktérů v oblasti cestovního ruchu v regionu a vzájemnou spolupráci Královéhradeckého kraje s ostatními českými kraji a polskými regiony;
- SC 4 Jednotná propagace turistických destinací, která přispěje ke zvýšení celkového povědomí a posílení image Královéhradeckého kraje;
- SC 5 Prodloužení průměrné délky pobytu návštěvníků v regionu;
- SC 6 Prodloužení hlavních návštěvnických sezón a vyrovnanější rozložení návštěvnosti v průběhu celého roku;
- SC 7 Diverzifikovaná struktura návštěvníků, funkční využití území a rovnoměrné rozmístění toků návštěvníků v regionu;
- SC 8 Vysoké využití ubytovacích kapacit;
- SC 9 Vybavenost turistickou infrastrukturou a kvalitou služeb srovnatelnou s alpskými regiony;
- SC 10 Využívání dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj cestovního ruchu;
- SC 11 Dostatečná absorpční kapacita subjektů cestovního ruchu pro čerpání z externích zdrojů (především strukturálních fondů EU);
- SC 12 Stabilizace a udržitelný rozvoj periferních oblastí s vysokou nezaměstnaností a nepříznivým demografickým vývojem.

Uvedené strategické cíle budou naplňovány prostřednictvím tří priorit:

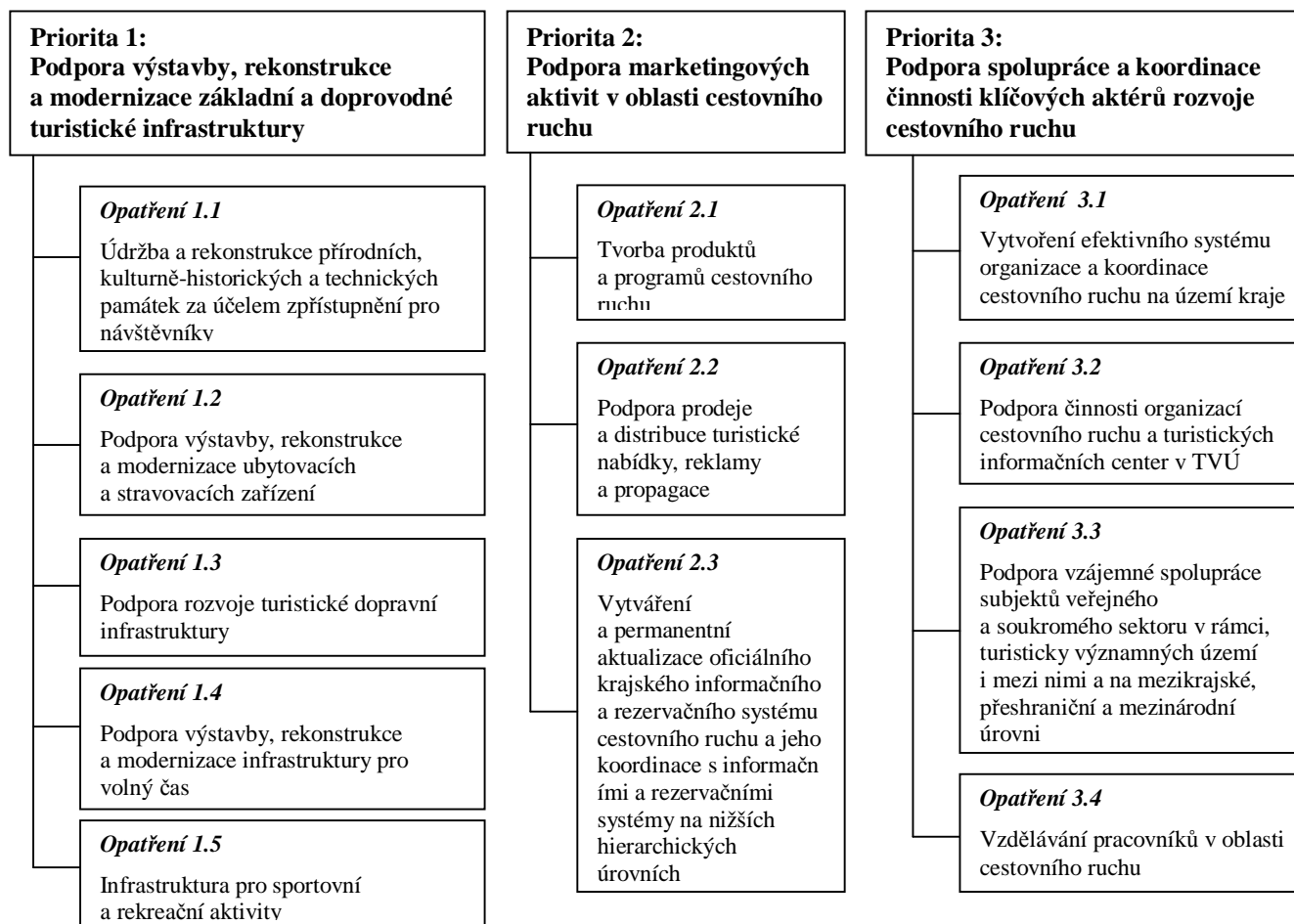
Priorita 1 – Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury

Priorita 2 – Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu

Priorita 3 – Podpora spolupráce a koordinace činností klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu

Naplňování priorit jednotlivými navrženými opatřeními je zřetelné z následujícího obrázku.

Obr. č. 1: Struktura priorit a opatření PR CR KHK

1.2.2 Vztah k jiným koncepcím

Opatření a aktivity navrhované v rámci Programu rozvoje cestovního ruchu musejí být v souladu cíli a opatřeními relevantních strategických a programových dokumentů. Jedná se o další krajské dokumenty (zejména Strategii a Program rozvoje kraje), ale také o příslušné dokumenty okolních krajů, významné dokumenty na národní úrovni a strategické dokumenty jednotlivých turisticky významných území (TVÚ) KHK. Z hlediska čerpání finančních prostředků z fondů EU je účelné provázat Program také (i když nikoliv v první řadě) s operačními programy EU. Vazby Programu s relevantními dokumenty jsou shrnuty v kapitole 6 návrhové části, v příloze 1. návrhové části jsou priority a opatření jiných koncepcí podrobněji rozvedeny.

V úvahu byly vzaty následující dokumenty:

- Koncepce státní politiky cestovního ruchu (KSP),
- Program rozvoje venkova (PRV),
- ROP – Regionální operační program NUTS II Severovýchod,
- Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje (SRKHK),
- Program rozvoje územního obvodu Královéhradeckého kraje (PRÚOKHK),
- Program rozvoje Libereckého kraje (PRLK),

- Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje (PRÚOSK),
- Program rozvoje Pardubického kraje (PRPK),
- Program trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu Český ráj (PR CR-Čr),
- Program rozvoje cestovního ruchu turistického regionu Krkonoše (PR CR-K),
- Program rozvoje cestovního ruchu v regionu Východní Čechy (PR CR VČ),
- Branka – Plán činnosti společnosti na rozvoje cestovního ruchu Branka, o.p.s. na rok 2007.

Níže jsou stručně shrnuty hlavní body uvedených koncepcí, které se prolínají s PR CR KHK. Zohledněny jsou rovněž koncepce rozvoje sousedních krajů, neboť aktivity navrhované v PR CR KHK mohou mít návaznost na rozvojové aktivity sousedních krajů.

Koncepce státní politiky cestovního ruchu

Koncepce reflektuje význam cestovního ruchu pro národní hospodářství ČR, má se stát účinným nástrojem podpory rozvoje cestovního ruchu v ČR v příštím programovacím období EU. Pro posílení rozvoje cestovního ruchu v ČR bude podporována tvorba konkurenceschopných národních a regionálních produktů cestovního ruchu, a také budování a zkvalitňování infrastruktury a služeb cestovního ruchu. Dalšími nezbytnými oblastmi jsou marketing a rozvoj lidských zdrojů (vzdělávání pracovníků, výzkum a vývoj). Důležité je také dobudovat organizační struktury cestovního ruchu.

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013 (PRV) zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Jedním z jeho opatření je i podpora cestovního ruchu (v rámci osy III. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova, priorita III.1. Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE). Jedna část se týká vybudování rekreační infrastruktury a rekreačních zařízení včetně zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování (s výjimkou vleků a lanovek), budování a značení pěších tras, vinařských stezek, odpočinkových míst, hipostezek a nákupu a výsadby doprovodné zeleně. Druhá část je určena na stavební práce související s cestovním ruchem a zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování, budování a značení pěších tras, vinařských stezek, odpočinkových míst, hipostezek, vč. využití zvířat v rámci cestovního ruchu a nákupu a výsadby doprovodné zeleně.

ROP – Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Cestovní ruch, který je jednou z priorit ROP NUTS II Severovýchod, je v tomto dokumentu řešen na regionální úrovni. To umožňuje zacílit oblasti podpory tak, aby přesně odpovídaly potřebám a záměrům regionu, a také podporovat i projekty s menším objemem finančních prostředků. ROP je připravován v souladu s principem subsidiarity, což znamená, že rozhodovací pravomoci jsou přesunuty na nejnižší možnou úroveň (tj. co nejblíže občanům).

Cílem ROP v oblasti cestovního ruchu je zvýšit efektivnost využívání přírodního a kulturního potenciálu regionu. K naplnění tohoto cíle bude nutné zkvalitnit infrastrukturu a služby v cestovním ruchu, rozšířit jejich spektrum a zajistit efektivnější koordinaci rozvoje cestovního ruchu. Oblasti podpory ROP se orientují na rozvoj infrastruktury a doprovodných aktivit a na marketingové a koordinační aktivity v oblasti cestovního ruchu.

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje

Ve Strategii rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2006-2015 netvoří problematika cestovního ruchu jeden celek, ale je obsažena ve třech ze čtyř definovaných priorit: Podnikání a zaměstnanost, Venkov a zemědělství, Infrastruktura.

Program rozvoje územního obvodu Královéhradeckého kraje

Cestovního ruchu se týká opatření A.3, které je podrobněji rozděleno do šesti specifických cílů. Tyto cíle shrnují nejvýznamnější aspekty problematiky cestovního ruchu v KHK – prodloužení sezóny, rozšíření regionální turistiky a vytvoření informačního systému, zvýšení návštěvnosti cizinců, rozšíření nabídky mimo nejvytíženější turistická střediska, zvýšení kvality služeb, využití ekonomického potenciálu kulturních

památek.

Program rozvoje Libereckého kraje

Cestovní ruch je jedním z opatření ve strategickém cíli „Dynamická a konkurenceschopná ekonomika“; toho rozvojové opatření nese název „Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky kraje“, což ukazuje na význam tohoto odvětví v Libereckém kraji. Toto opatření je členěno na tři dílčí opatření, která jsou člena na (1) rozvoj turistické infrastruktury a služeb, (2) marketing a spolupráci, (3) organizační strukturu a lidské zdroje.

Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje

Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje byl zpracován v roce 2006 pro časové období let 2006, resp. 2007–2013 s ohledem na sedmileté programovací období EU. Jednou z priorit Programu je Cestovní ruch a péče o kulturní dědictví. Konkrétně bude podporován rozvoj infrastruktury a služeb cestovního ruchu a lázeňství, rozvoj informačních služeb a systémů cestovního ruchu, rozvoj sportovních a rekreačních aktivit a zachování a využívání kulturního dědictví.

Program rozvoje Pardubického kraje

Program rozvoje Pardubického kraje pochází také z roku 2006. Oproti ostatním zde představeným dokumentům byl vytvořen na dobu kratší – na období 2007-2010. Cestovní ruch v něm zaujímá samostatný problémový okruh, který je dále členěn do sedmi specifických cílů. Podporována bude turistická infrastruktura, budování informačního systému, propagace a marketing, standardizace služeb, produkty CR, partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti CR, ochrana a využití kulturně-historického potenciálu kraje.

Program trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu Český ráj

V rámci tohoto dokumentu byl analyzován potenciál regionu a stanoveny strategické cíle dalšího rozvoje cestovního ruchu (dlouhodobé, střednědobé i krátkodobé). Pro Český ráj jsou stěžejní aktivity v oblasti infrastruktury a služeb (včetně vzdělávání pracovníků), marketingu a organizace cestovního ruchu (propagace, produkty, řízení aktivit, sběr a vyhodnocování dat apod.), kulturního a historického bohatství (infrastruktura a služby u historických objektů, spolupráce jejich provozovatelů). Rozvoj cestovního ruchu podpoří dobudování turistické dopravní infrastruktury a zavedení turistického informačního systému a turistického navigačního systému. Cestovní ruch by se měl rozvíjet v souladu s environmentálními zájmy a napomáhat k rozvoji venkova.

Program rozvoje cestovního ruchu turistického regionu Krkonoše

Program je vytvořen podobně jako v ostatních regionech s ohledem na nutnost zkvalitňovat infrastrukturu a služby pro cestovní ruch, vytváření nových programů a produktů, klade důraz na marketing a propagaci, a v neposlední řadě také na vytváření, resp. posilování organizační struktury cestovního ruchu zejména na místní úrovni.

Program rozvoje cestovního ruchu v regionu Východní Čechy

Program navrhoval pro toto území čtyři priority zaměřené na: rozvoj systému organizace CR, podpora kvality služeb, lidské zdroje; turistické regionální produkty; image regionu a marketing; turistickou infrastrukturu.

Branka – Plán činnosti společnosti na rozvoje cestovního ruchu Branka, o.p.s. na rok 2007

Cestovní ruch v TVÚ Kladského pomezí řídí a koordinuje společnost Branka, o.p.s. V jejím Plánu činnosti na rok 2007 jsou jako nejvýznamnější aktivity uvedeny vydávání tištěných propagačních materiálů (katalog ubytování, propagace cyklobusů), projekt Kladské pomezí bez hranic (výstava, informační cesta pro pracovníky v CR, provázání webových stránek, propagační materiály), provoz cyklobusů, výstava rozhleden, spolupráce s TIC.

2 Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce

2.1 Vymezení dotčeného území

Dotčené území Programu rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje je vymezeno územním průmětem administrativních hranic Královéhradeckého kraje. Graficky je znázorněno na následujícím obrázku.

Obr. č. 2: Vymezení Královéhradeckého kraje

Zdroj: [11]

Na území kraje o rozloze 4 758 km² žije 549 643 obyvatel v 448 obcích (k 1. 1. 2007). [11] Svou rozlohou mezi kraji České republiky (včetně Prahy) se zařazuje na 9. místo. Sousedí s krajem Libereckým, Pardubickým a Středočeským a s Polskem. Území je členěno na 5 okresů – viz následující tabulka a obrázek.

Tab. č. 1: Údaje o okresech Královéhradeckého kraje

Okres	Počet obcí ¹⁾	Výměra ¹⁾ [km ²]	Počet obyvatel ²⁾
Hradec Králové	104	891,58	160 107
Jičín	111	886,63	77 306
Náchod	78	851,55	112 293
Rychnov nad Kněžnou	80	981,83	78 640
Trutnov	75	1 146,76	120 022

¹⁾ dle územní struktury k 1. 1. 2007

²⁾ k 31. 12. 2005

Zdroj: [11]

Obr. č. 3: Okresy v Královéhradeckém kraji

Zdroj: [11]

2.2 Výčet dotčených územních samosprávných celků, které mohou být koncepcí ovlivněny

Územní samosprávné celky jsou jednak kraje v samostatné působnosti, jednak obce v samostatné působnosti. Dotčenými územními samosprávnými celky tedy budou Královéhradecký kraj a všechny obce na území Královéhradeckého kraje, kterých je 448.

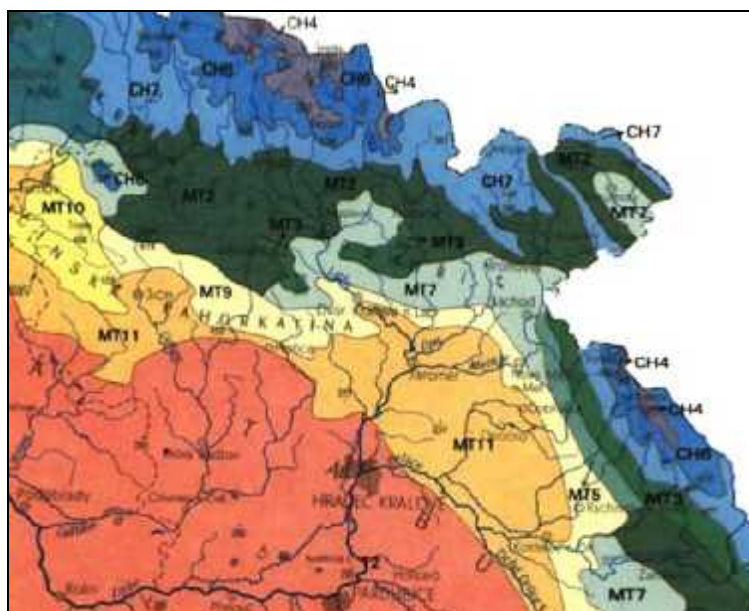
Seznam obcí Královéhradeckého kraje je uveden v příloze č. 1 oznámení.

2.3 Ovzduší a klima

2.3.1 Klimatická charakteristika

Královéhradecký kraj je mimořádně pestrý, co se týče rozložení klimatických oblastí (viz obrázek s mapkou oblastí níže). Ze všech 13 klimatických oblastí (podle [1]), které se v ČR nacházejí, jich je na území kraje 11 (chybí MT4 a T4).

Nejteplejší je zde oblast T2, která zasahuje téměř celé území okresu HK a jihozápad okresu RK. Střední část kraje, tedy jakýsi pruh území ve směru SZ-JV mezi Jičínem a Rychnovem nad Kněžnou, leží v mírných oblastech MT9, MT10 a MT11, tedy ještě v poměrně teplých oblastech. Přibližně od linie Nová Paka, Dvůr Králové, Česká Skalice, Rokytnice v Orlických horách směrem na sever, resp. severovýchod leží chladnější část kraje s klimatickými oblastmi MT2, MT3, MT5, MT7. Od nadmořské výšky cca 600 m. n. m. (tj. v Krkonoších, Orlických horách a Broumovských stěnách) se pak na území kraje nacházejí chladné klimatické oblasti CH4, CH6, CH7. Popis charakteristik všech přítomných oblastí je uveden v následující tabulce.

Obr. č. 4: Vymezení klimatických oblastí v Královéhradeckém kraji

Zdroj: [1]

Tab. č. 2: Klimatické charakteristiky Královéhradeckého kraje

Oblast	CH4	CH6	CH7	MT2	MT3	MT5	MT7	MT9	MT10	MT11	T2
Počet letních dnů	0-20	10-30	10-30	20-30	20-30	30-40	30-40	40-50	40-50	40-50	50-60
Počet dnů s průměr. tepl. 10 °C a více	80-120	120-140	120-140	140-160	120-140	140-160	140-160	140-160	140-160	140-160	160-170
Počet mrazových dnů	160-180	140-160	140-160	110-130	130-160	130-140	110-130	110-130	110-130	110-130	100-110
Počet ledových dnů	60-70	60-70	50-60	40-50	40-50	40-50	40-50	30-40	30-40	30-40	30-40
Prům. teplota v lednu (°C)	-6 až -7	-4 až -5	-3 až -4	-3 až -4	-3 až -4	-4 až -5	-2 až -3	-3 až -4	-2 až -3	-2 až -3	-2 až -3
Prům. teplota v červenci (°C)	12-14	14-15	15-16	16-17	16-17	16-17	16-17	17-18	17-18	17-18	18-19
Prům. teplota v dubnu (°C)	2-4	2-4	4-6	6-7	6-7	6-7	6-7	6-7	7-8	7-8	8-9
Prům. teplota v říjnu (°C)	4-5	5-6	6-7	6-7	6-7	6-7	7-8	7-8	7-8	7-8	7-9
Prům. poč. dnů se srážkami 1mm a více	120-140	140-160	120-130	120-130	110-120	100-120	100-120	100-120	100-120	90-100	90-100
Srážkový úhrn ve veget. období v mm	600-700	600-700	500-600	450-500	350-450	350-450	400-450	400-450	400-450	350-400	350-400
Srážkový úhrn v zimním období v mm	400-500	400-500	350-400	250-300	250-300	250-300	250-300	250-300	200-250	200-250	200-300
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	140-160	120-140	100-120	80-100	60-100	60-100	60-80	60-80	50-60	50-60	40-50
Počet dnů zamračených	130-150	150-160	150-160	150-160	120-150	120-150	120-150	120-150	120-150	120-150	120-140
Počet dnů jasných	30-40	40-50	40-50	40-50	40-50	40-50	40-50	40-50	40-50	40-50	40-50

Zdroj: [1]

2.3.2 Ovězduší

Emise

Pro území kraje je zpracován Program zlepšení kvality ovzduší Královéhradeckého kraje (PZKO KHK; [19]), který je často aktualizován (naposledy v srpnu 2006).

V následující tabulce jsou uvedena data o emisní bilanci sledovaných zdrojů znečišťování pro hlavní znečišťující látky za období 2001-2005. Z údajů je patrný pokles znečišťování oxidem uhelnatým (téměř

o 40 %), oxidy dusíku (o 41 %), zatímco u VOC a TZL lze sledovat nárůst, a to o 5 % u TZL a o 23 % u VOC. Data za amoniak jsou neúplná, situace u oxidu siřičitého je rozkolísaná s trendem snižování emisí (o 18 %).

Tab. č. 3: Vývoj emisí hlavních znečišťujících látek do ovzduší v Královéhradeckém kraji za období 2001-2005

Látka \ Rok	2001	2002	2003	2004	2005
TZL [t/rok]	3 198,3	3 585,3	4 620,9	4 231,4	3 356,6
SO ₂ [t/rok]	9 933,8	7 805,8	8 859,2	9 472,1	8 158,1
NO _x [t/rok]	13 136,9	12 134,3	13 438,7	12 479,2	7 731,4
CO [t/rok]	33 579,6	27 222,1	28 911,6	27 655,3	20 358,9
VOC ^{*)} [t/rok]	7 913,3 ^{**)}	10 657,5	12 638,4	11 989,4	9 739,0
NH ₃ ^{*)} [t/rok]	-	-	-	5 627,7	5 659,0

Pozn.: jedná se o úhrny za REZZO 1-4.

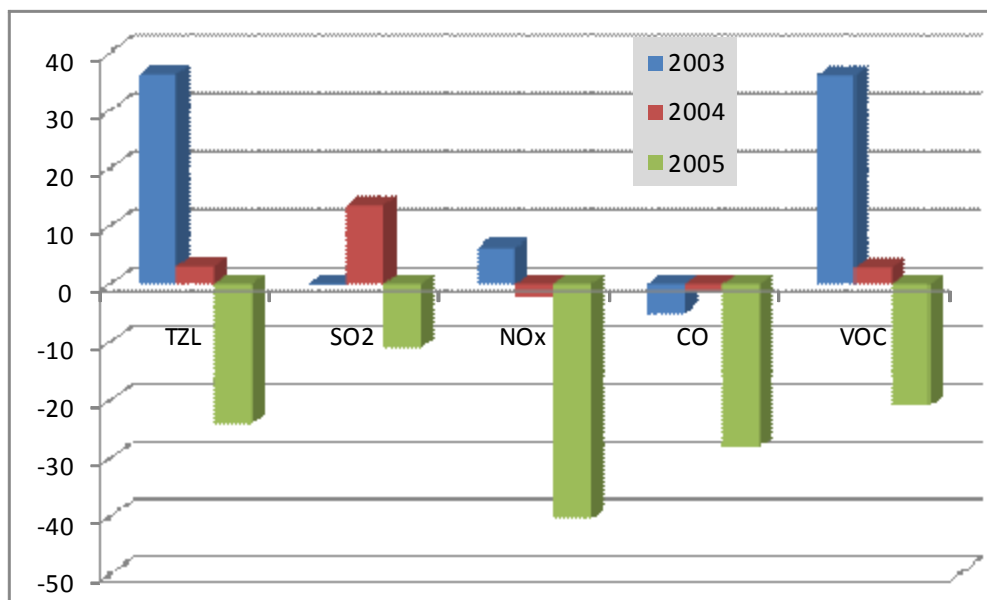
*) emise VOC a NH₃ jsou rozpočteny do krajů odborným odhadem

**) C_xH_y

Zdroj: [12]

Na následujícím obrázku je u většiny znečišťujících látek (u všech kromě SO₂) zřetelný trend v množství emisí. Jedná se o změnu množství emisí v daném roce proti průměru dvou předcházejících let. U všech látek je poměrně jasný pozitivní vývoj, nejvyšší pokles je u NO_x.

Obr. č. 5: Změna množství emisí vybraných znečišťujících látek proti průměru předchozích dvou let daného roku v Královéhradeckém kraji, [%]

Svislá osa vyznačuje procenta změny hodnoty množství emisí v daném roce proti průměru předchozích dvou let.

Zdroj: [12]

V další tabulce jsou uvedeny údaje dle zdrojů emisí, znečišťující látky a roku (2001-2005).

Tab. č. 4: Vývoj podílu jednotlivých kategorií zdrojů na celkových emisích do ovzduší Královéhradeckého kraje za období 2001-2005

Látka \ Rok, zdroj	Rok	REZZO 1	REZZO 2	REZZO 3	REZZO 4
TZL [t/rok]	2001	446,0	301,7	1 861,0	589,6
	2005	366,8	300,4	1 301,7	1 387,7
SO ₂ [t/rok]	2001	4 993,8	549,1	3 980,0	410,9
	2005	5 188,7	365,2	2 508,3	95,9
NO _x [t/rok]	2001	1 972,2	271,6	984,8	9 908,3
	2005	1 730,6	189,9	769,9	5 041,0
CO [t/rok]	2001	1 015,0	592,8	12 413,5	19 558,3
	2005	1 466,1	339,2	7 342,8	11 210,8

VOC ¹⁾ [t/rok]	2001	600,8	334,3	2 764,5	4 213,7
	2005	-	-	-	-

Zdroj: [12]

Informace v tabulkách lze stručně shrnout následovně:

- podíl velkých zdrojů znečištění ovzduší na celkových emisích kraje je významný v případě oxidu siřičitého a oxidů dusíku a nepříliš velký v případě oxidu uhelnatého;
- podíl středních zdrojů znečištění ovzduší na celkových emisích kraje je významnější jen u TZL, u ostatních hlavních znečišťujících látek je nepodstatný;
- podíl malých zdrojů znečištění ovzduší na celkových emisích kraje je rozhodující v případě TZL a oxidu uhelnatého a významný v případě oxidu siřičitého a nevýznamný v případě oxidů dusíku;
- podíl mobilních zdrojů znečištění ovzduší na celkových emisích kraje je rozhodující v případě oxidů dusíku a oxidu uhelnatého.

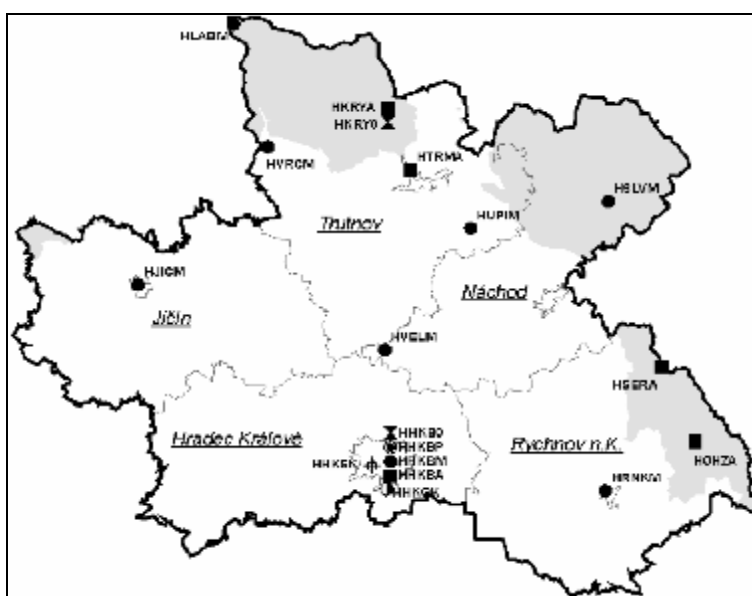
V kraji přetrvává trend zvyšování intenzity osobní a nákladní automobilové dopravy. Dle sčítání dopravy Ředitelstvím silnic a dálnic v roce 2005 jsou nejvíce zatíženými dopravními komunikacemi silnice I/11 Hradec Králové – Chlumeck nad Cidlinou – Poděbrady (až 20 988 vozidel), I/16 Jičín – Nová Paka (až 19 110 vozidel), I/33 Hradec Králové – Jaroměř (až 23 070 vozidel), I/35 Hradec Králové – Hořice (až 16 183 vozidel).

Nejhorší kvalita ovzduší z kraje je ve městě Hradec Králové a v jeho blízkém okolí. Tento stav je způsoben hustotou dopravy a absencí dálniční sítě a rychlostních komunikací. Další místo s nejhorší kvalitou ovzduší se nachází v okolí Trutnova, stav je zapříčiněn koncentrací energetického průmyslu (Elektrárny Poříčí) a lokalizací zdrojů v podhorském území se zhoršenými rozptylovými podmínkami. Ovzduší v regionu je ovlivňováno i zdroji, které neleží na území kraje (zejména elektrárny Opatovice nad Labem a Chvaletice).

Imise

Podle statistických údajů ČHMÚ se na území kraje nachází celkem 18 měřicích stanic na 14 pozorovacích lokalitách – 13 patří ČHMÚ, 1 patří Zdravotnímu ústavu. Na stanicích AMS (automatická monitorovací stanice) se měří základní znečišťující látky: SO₂, NO₂/NO_x, CO, PM₁₀, PM_{2,5}, O₃, BTX (tj. benzen, toluen, etylbenzen, o-xylen, m-xylen, p-xylen, m,p-xylen); na manuálních stanicích se pak kromě základních látek měří např. i skupina těžkých kovů. Síť měřicích stanic s jejich kódy je znázorněna na dalším obrázku.

Obr. č. 6: Měřicí stanice znečištění ovzduší v Královéhradeckém kraji

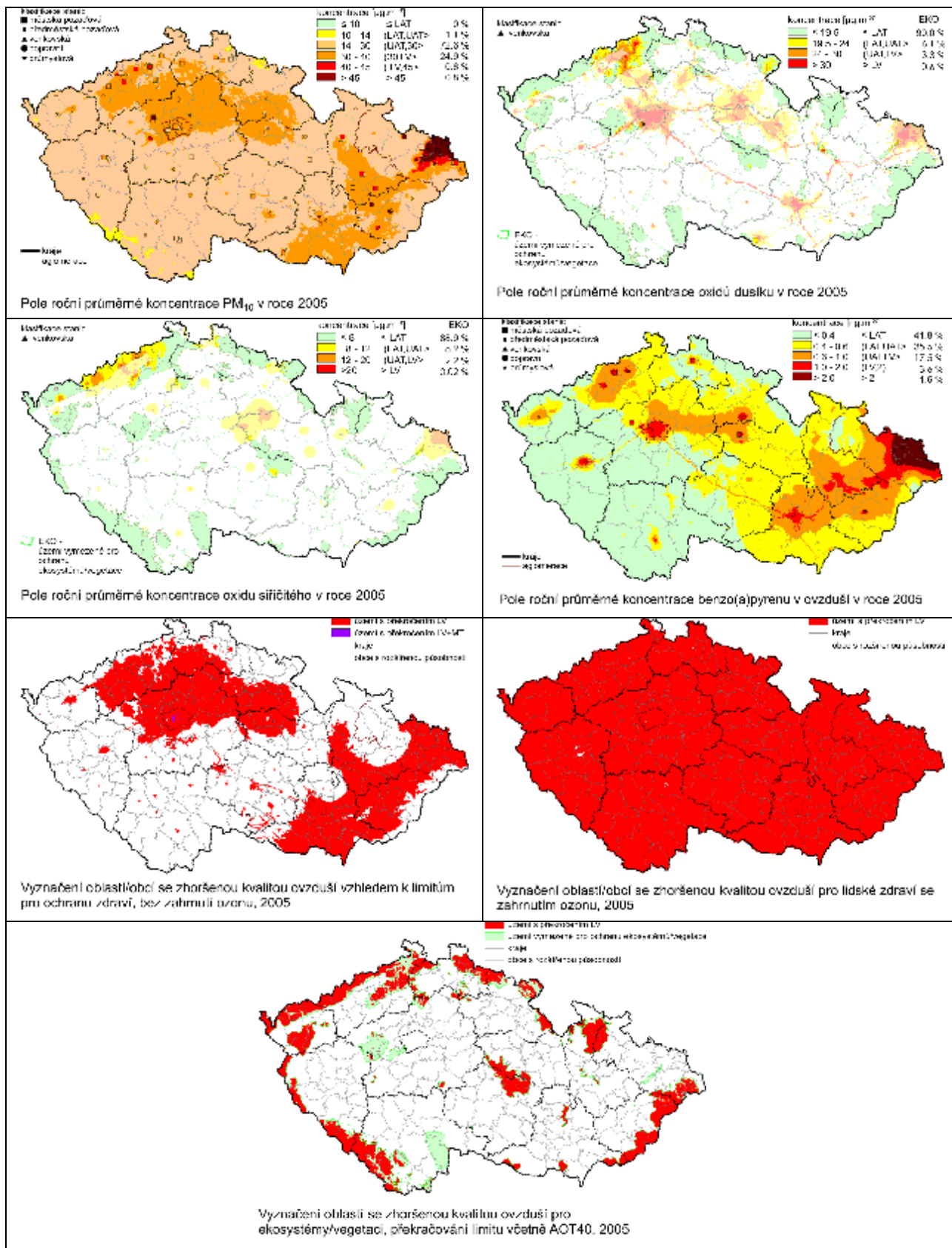
Pozn.: první čtyři místa kódového označení stanice udávají lokalitu, tzn., že v městě Hradec Králové se daných 6 stanic nachází na 3 lokalitách.

Zdroj: [12]

Pro bližší představu o stavu znečištění ovzduší z pohledu vybraných znečišťujících látek, resp. metody

sledování znečištění (v případě vymezení OZKO) slouží následující obrázky.

Obr. č. 7: Znečištění ovzduší v Královéhradeckém kraji ve srovnání v rámci ČR

Zdroj: [12]

Rovněž dálkový přenos znečištění ovzduší (elektrárny Poříčí a Chvaletice) negativně ovlivňuje kvalitu

ovzduší na velké části Královéhradecka. Podíl dálkového přenosu se na imisní situaci liší podle vzdálenosti od zdroje a podle charakteru území a lze jej i odhadnout podle výše uvedených obrázků.

Na základě imisních analýz ČHMÚ byly dle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, vymezeny oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší, jejichž rozsah se pravidelně aktualizuje podle výsledků měření. Aktuální hodnocení kvality ovzduší bylo zpracováno na základě dat za rok 2005. Dokument vymezující OZKO [18] je k dispozici na internetových stránkách MŽP ([http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPJAFCDLGTZ](http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPJAFCDLGTZ)) a mapový výstup je uveden mezi obrázky výše (jedná se o poslední tři mapky). Z obrázků je patrné, že při nezahrnutí ozónu se v OZKO (konkrétně v území s překročením limitních hodnot bez překročení mezí tolerance – viz metodika vymezení OZKO uvedená na zmíněných internetových stránkách MŽP) nachází přibližně celá jižní polovina kraje (bez Orlických hor). Nejedná se o příliš výjimečnou situaci, znamená to však, že tato část kraje patří mezi cca 40 % území ČR, kde kvalita ovzduší je zhoršená.

2.4 Geologie, geomorfologie, horninové prostředí a přírodní zdroje

2.4.1 Geologické poměry

Královéhradecký kraj je součástí Českého masivu a má pestrou geologickou stavbu (viz obrázek níže). Území se dá z tohoto pohledu rozdělit na čtyři oblasti – Krkonoše, Podkrkonoší a Broumovsko, Orlické hory a oblast převážně nížin a pahorkatin.

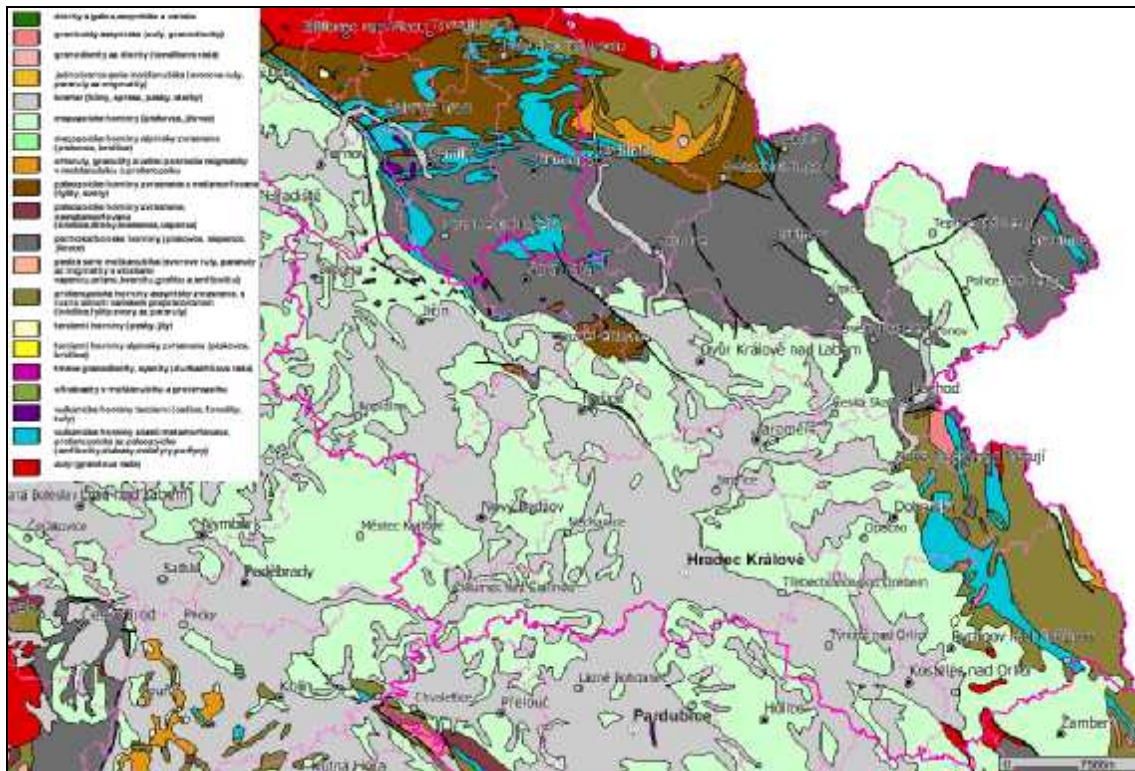
Krkonoše jsou tvořeny žulami a z velké části rovněž proterozoickými horninami (břidlice, fylity, svory až pararuly), níže pak ortorulami, granulity a metamorfovanými paleozoickými horninami (fylity, svory), do nichž jsou vloženy vulkanické horniny.

Podkrkonoší a Broumovsko je tvořeno převážně permokarbonskými horninami (pískovce, slepence, jílovce) prokládány jsou vulkanickými zčásti metamorfovanými horninami (amfibolity, diabasy, melafyry, porfyry). Na Broumovsku se na velkém území nachází mezozoické horniny (pískovce, jílovce). V této oblasti pahorkatin až vrchovin jsou časté geologické poruchy (viz černé linie na obrázku).

Orlické hory mají velmi odlišnou skladbu od Krkonoš – hlavními horninami jsou proterozoika assyntsky zvrásněná, různě silně varisky přepracovaná (břidlice, fylity, svory až pararuly). Dále jsou zde velké výchozy vulkanických hornin proterozoika až paleozoika, zčásti metamorfovaných (amfibolity, diabasy, melafyry, porfyry) a na severním okraji menší oblasti s granity a granodiority až diority, ale také pískovce, slepence a jílovce.

Podloží jižní, nížinné a pahorkatinné části kraje je tvořeno mezozoickými horninami (pískovci a jílovci) a kvartérními horninami (sprašemi, písky a štěrky), střídajícími se v pestré mozaice dobře korelující s terénními tvary.

Obr. č. 8: Geologická skladba území Královéhradeckého kraje

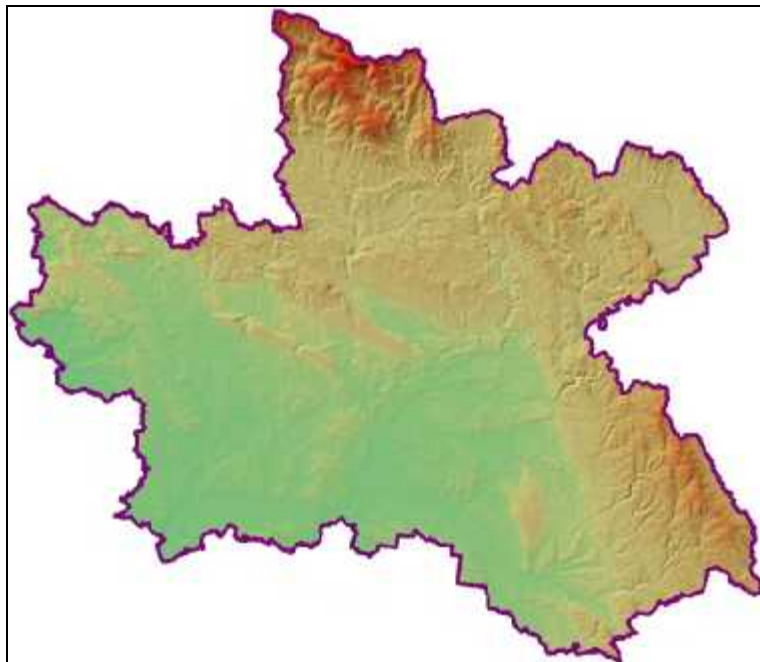

Zdroj: [4]

2.4.2 Geomorfologie území

Královéhradecký kraj je specifický zastoupením všech geomorfologických typů krajiny a výškových stupňů, které se v ČR nacházejí – od nížin po hornatiny, od rovinatého terénu po výškově členitý terén (viz následující obrázek). Nejvyšší nadmořskou výšku v území má vrchol Sněžky na severu území (1602 m. n. m.), nejnižší pak na jihu, v místech, kde Cidlina opouští území kraje (u obce Pamětník; 208 m. n. m.).

Obr. č. 9: Výšková členitost území Královéhradeckého kraje

Zelená – roviny, okrová – pahorkatiny, hnědá – vrchoviny, červená – hornatiny.

Zdroj: [5]

Co se týče geomorfologické regionalizace, náleží celé území kraje do provincie Česká vysočina. Dále se území kraje dělí do dvou subprovincií – Krkonošsko-jesenická soustava a Česká tabule a čtyř oblastí: Krkonošská oblast, Orlická oblast, Severočeská tabule, Středočeská tabule, Východočeská tabule.

Na území kraje se nachází díky již zmíněné geomorfologické pestrosti mnoho i pro laiky velmi zajímavých terénních tvarů počínaje zřejmě Adršpašsko-teplickými pískovcovými skalními městy, konče jednotlivými útvary v krajině, jako je tomu např. u Hořického hřbetu s průlomovým údolím Javoroky (viz následující obrázky).

Obr. č. 10: Ukázky zajímavých geomorfologií na území Královéhradeckého kraje

Nalevo je ukázka z Adršpašsko-teplických skal z oblasti mezi Křížovým vrchem a Starozámeckým vrchem. Uprostřed skalní jehla. Napravo je Hořický hřbet s průlomovým údolím Javoroky.

Zdroj: [5]

2.4.3 Radonové riziko

Podle údajů UNSCEAR (United Nations Scientific Committee on the Effects of Atomic Radiation) dosahuje podíl radonu na celkovém ozáření lidského organismu až 55 %. Na celkovém ozáření se podílejí i další zdroje (např. kosmické záření či lékařské procedury), a proto je zřejmé, že se hodnoty pro jednotlivé země budou lišit. Ve všech případech však radon z geologického podloží zůstává jako hlavní zdroj. Charakter geologického podloží má proto výrazný vliv na množství uvolňovaného radonu, a tím i na radonové riziko příslušného území.

Primárním zdrojem radonu v geologickém prostředí je uran ^{235}U v horninách. Uran tvoří samostatné minerály (např. uraninit, uranové slídy) nebo je přítomen v horninotvorných minerálech jako biotit, zirkon a apatit. Jednotlivé skupiny hornin dělené podle způsobu vzniku (vyvřelé, přeměněné-metamorfované, usazené-sedimentární) se liší průměrným obsahem uranu. Obecně lze říci, že v průměru nejvyšší obsahy uranu jsou v horninách vyvřelých (např. v durbachitech, žulách), střední obsahy jsou v metamorfovaných horninách (např. pararulách) a nejnižší v sedimentárních horninách (např. pískovcích, jílovcích). Protože horninové podloží České republiky je z velké části tvořeno právě vyvřelými a metamorfovanými horninami, je zřejmé, že podíl přírodní radioaktivity z geologického podloží hraje významnou roli v celkovém ozáření organismu.

Ve srovnání s ostatními evropskými státy jsou v objektech na území České republiky zjišťovány jedny z nejvyšších koncentrací radonu (díky její geologické stavbě). V rámci ČR vyniká například oblast Jizerských hor, která se řadí do kategorie s nejvyšším radonovým rizikem (viz obrázek níže).

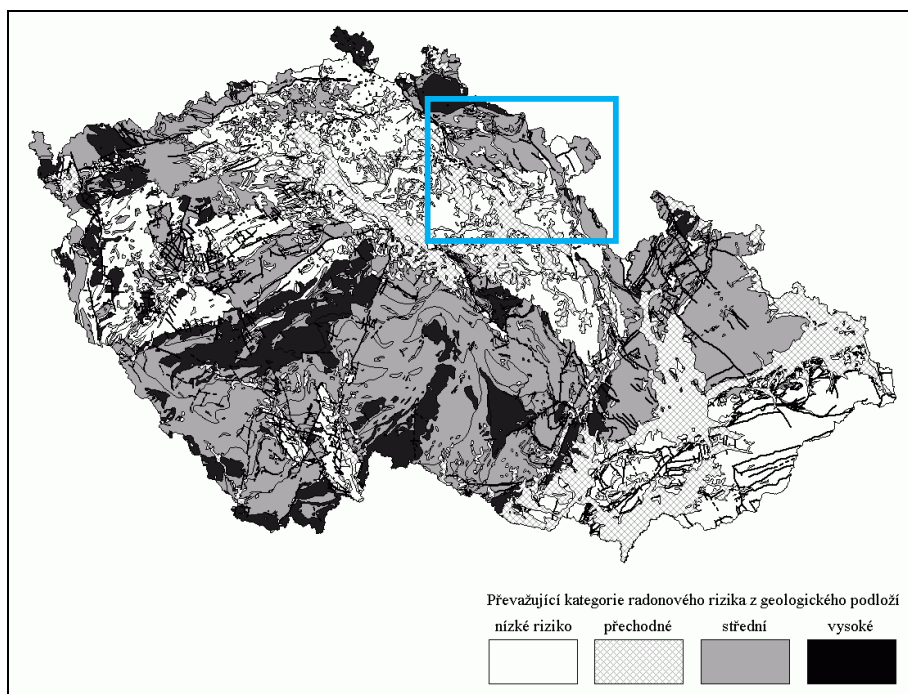
Radonové riziko z geologického podloží určuje míru pravděpodobnosti, s jakou je možno očekávat úroveň objemové aktivity radonu v určité geologické jednotce. Protože hlavním zdrojem radonu, pronikajícího do objektů, jsou horniny v podloží stavby, je možno na základě většího množství měření radonu v určitém typu horniny odhadnout přibližný rozsah hodnot objemové aktivity radonu v půdním plynu. Vyšší kategorie radonového rizika z podloží v určité geologické jednotce proto určuje i vyšší pravděpodobnost výskytu hodnot radonu nad $200 \text{ Bq}\cdot\text{m}^{-3}$ v existujících objektech (ekvivalentní objemová aktivita radonu). Zároveň indikuje i míru pozornosti, jakou je nutno věnovat opatřením proti pronikání radonu z podloží u nově stavěných objektů. Tento odhad se však týká standardních geologických podmínek, tzn., že měřená plocha reprezentuje horninový typ v homogenním vývoji, bez příměsí ostatních hornin, bez významného ovlivnění tektonickými poruchami, drcením vlivem tlaku při vzniku horniny, apod.

I vysoké radonové riziko v geologickém podloží však neznámá, že v objektu na něm situovaném musí být

naměřeny vysoké hodnoty radonu. Velmi záleží na stavebně-technickém stavu objektu. [29, 30]

Na území KHK se nachází naprostá většina území v kategorii nízkého až přechodného rizika z radonového podloží. Pouze výše položené oblasti přibližně severní poloviny kraje a Orlických hor se nacházejí v kategorii středního, zcela výjimečně pak i vysokého rizika.

Obr. č. 11: Převažující kategorie radonového rizika z podloží

Modrý rámeček přibližně ukazuje polohu území Královéhradeckého kraje.

Zdroj: [10]

2.4.4 Nerostné suroviny

Královéhradecký kraj má v dobývacích prostorech a na ostatních těžných ložiskách nevyhrazených nerostů poměrně značné zásoby a jejich těžba přináší do území výrazné dopady na životní prostředí a negativní reakce obyvatelstva. Celkem je na území kraje 39 dobývacích prostorů a jejich plocha činí 29,2 km² [32].

Na území kraje jsou těženy především štěrkopísky, cihlářská surovina, kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu, stavební kámen, vápenec, sklářské a slévárenské písky. V malé míře je povrchovým způsobem v katastrálním území Žacléř dotěžováno firmou GEMEC – UNION, a.s., Jívka ložisko černého uhlí (v roce 2002 bylo vytěženo 37 tis. t), které je součástí ložiska Vnitrosudetská pánev.

Důsledky povrchové těžby štěrkopísků pro krajinu jsou zřetelné z následujícího obrázku dokumentujícího situaci v těženém dobývacím prostoru 70897 Žďár nad Orlicí. V blízkosti Týniště nad Orlicí se nacházejí ještě dva další významné těžené dobývací prostory – 70994 Lípa nad Orlicí III a 71109 Běleč nad Orlicí I. Vesměs se jedná o rozsáhlé dobývací prostory skryté v lesích.

V příloze č. 5 vyhodnocení je uveden seznam dobývacích prostorů zaslaný Obvodním báňským úřadem v Trutnově v rámci zjišťovacího řízení.

Obr. č. 12: Střeleč a Žďár nad Orlicí – příklady těžby nerostných surovin v Královéhradeckém kraji

Na obrázku vlevo je dobývací prostor Střeleč, na obrázku vpravo dobývací prostor Žďár nad Orlicí.

Pozn.: U obrázků jsou vlevo dole grafická měřítká; obrázek vpravo má cca 4x větší měřítko.

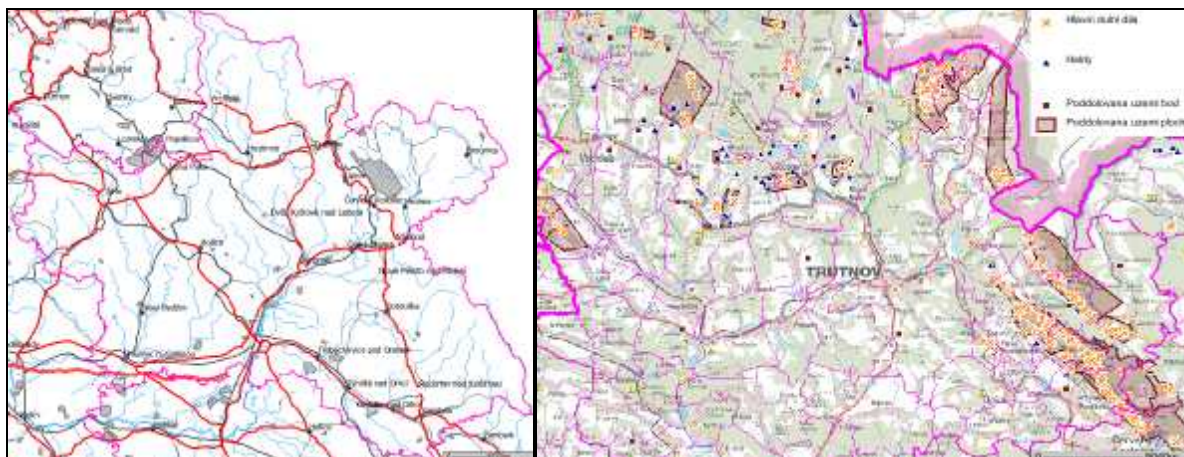
Zdroj: [4]

V souvislosti s těžbou probíhají na místech po ukončené těžbě rekultivace, např. v minulosti probíhaly intenzivní práce na přesunu uhelného odvalu v Radvanicích (přeprava cca 3 mil. m³ hornin) a na technické a biologické rekultivaci území.

Na území Královéhradeckého kraje je situováno významné ložisko sklářských a slévarenských písků Střeleč (viz obrázky výše). Těžbu zajišťuje organizace Sklopísek Střeleč – EXIMOS, a.s., která má působit v území až do roku 2040, kdy má být sanací a rekultivací těžba ukončena. Ložisko svou kvalitou nemá v naší republice obdoby a zasahuje do tří katastrů – Střeleč, Mladějov a Újezd pod Troskami – v širších územních vztazích navazuje na rozsáhlé území Český ráj. Těžební činnost je ve střetu se zájmy ochrany přírody, neboť se z krajinářského hlediska jedná o jednu z nejcennějších oblastí republiky. Ochranu cenných ekosystémů a ekologicky vhodné hospodářské využívání části území, v rámci udržitelného rozvoje celé oblasti, zajišťuje Správa Chráněné krajinné oblasti Český ráj. Střety těžby s ochranou přírody a krajiny jsou řešeny minimalizací dopadů, je pravidelně měřena hluchost, prašnost, prováděna průběžná rekultivace.

Co se týče poddolovaných území, a pozůstatků po těžbě v podobě hald, nacházejí se s největší četností na severu území kraje, a to jednak mezi Hronovem a Poříčím a dále mezi Vrchlábím a Žaclěrem (viz následující obrázek).

Obr. č. 13: Chráněná ložisková území a důsledky těžby v Královéhradeckém kraji

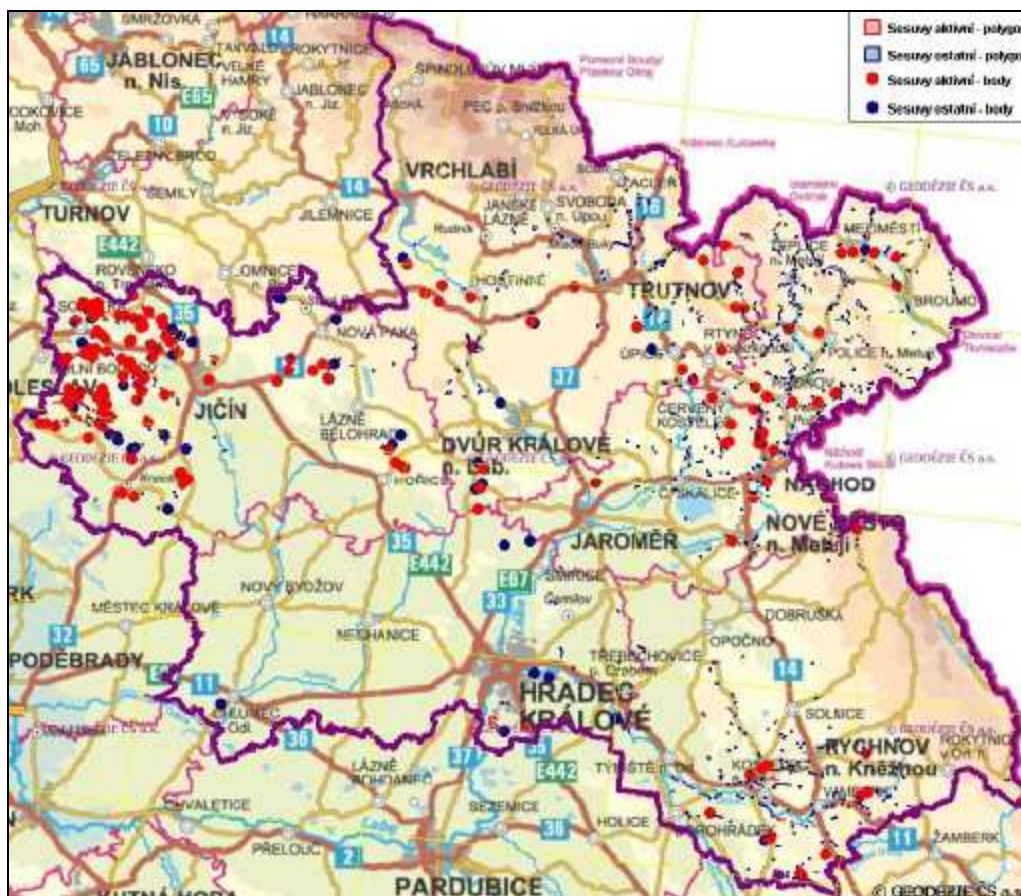
Vlevo: CHLÚ jsou vyznačena šedými šrafováními plochami. Vpravo: důsledky těžby v nejvíce zasažené části kraje.

Zdroj: [4, 14]

2.4.5 Sesuvy, seizmicita

Sesuvy jsou dle [5] nejčetnější v západní oblasti kraje, na území Českého ráje. Dle obrázku uvedeného níže se jedná o poměrně vysoký počet aktivních sesuvů, zaměřených jak bodově, tak i jako polygony. Druhou významnou lokalitou je severovýchodní cíp území kraje s vysokou četností ostatních sesuvů. V okolí Rychnova nad Kněžnou, podél Orlice je pak poslední oblast s vysokou hustotou zaznamenaných sesuvů.

Obr. č. 14: Sesuvná území v Královéhradeckém kraji

Zdroj: [5]

V současnosti je na území České republiky dokladována pouze slabá přirozená seizmicita. Naproti tomu technická seizmicita se místy stává hlavním zdrojem seizmického zatížení působícího na stavební objekty, případně i jiné konstrukce. Pojem technická seizmicita zahrnuje vibrace vyvolané umělým zdrojem (dopravou, průmyslovou činností, trhacími pracemi, apod.), často zde řadíme také indukovanou seizmicitu (v našich podmínkách jde o seizmické jevy vyvolané důlní činností). Existence důlně indukované seizmicity je dnes v ČR dokladována pouze z hornoslezské pánve (Karvinska), kde je tato jedním z doprovodných projevů hlubinného dobývání černého uhlí. Na základě měření je dokladována seizmická aktivita v počtu nad 40 tisíc zaznamenaných jevů ročně, z toho 200 až 500 jevů s magnitudem přesahujícím hodnotu 1. Dříve byla důlně indukovaná seizmicita pozorována také na Kladensku a Příbramsku. [23]

2.5 Skládky a odpady

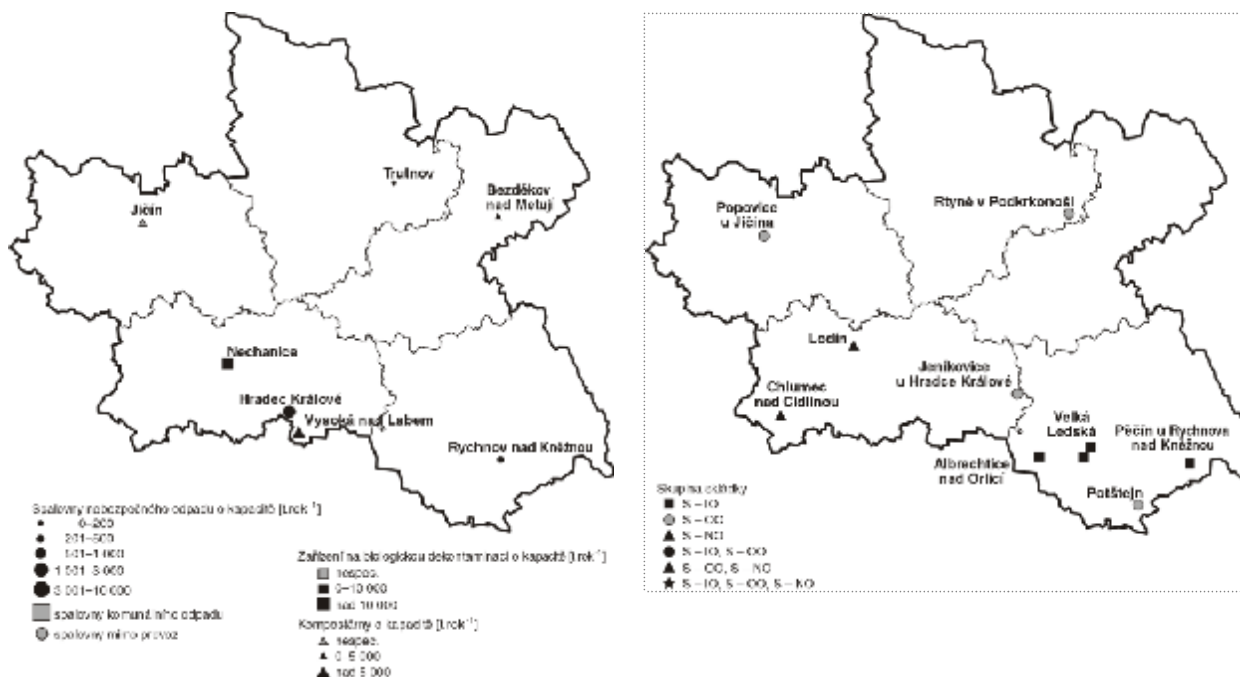
V rámci ČR se Královéhradecký kraj řadí z hlediska množství produkovaných odpadů mezi průměrné kraje. Produkce komunálního odpadu je cca 370 kg.obyvateľ⁻¹.rok⁻¹. Jako významní původci odpadů na území kraje působí podniky lehkého průmyslu z oblasti automobilové výroby, zdravotnictví, spojových zařízení a přístrojů. Nezanedbatelnými původci jsou i nadále textilní a strojírenský průmysl.

Převažujícím způsobem nakládání s odpady na území Královéhradeckého kraje je dlouhodobě jejich odstraňování pomocí skládkování. Zvyšuje se však podíl materiálového využívání odpadů díky narůstajícímu

třídění a následné recyklaci, kompostování a jiným způsobům využívání odpadů. [26]

Nejvýznamnější zařízení pro odstraňování odpadů (dle [26]) jsou: spalovna odpadů Fakultní nemocnice Hradec Králové, skládky odpadů: Lodín (Hradec Králové), Dolní Branná (Trutnov), Rtyně v Podkrkonoší (Trutnov), Kryblice (Trutnov), Křovice (Rychnov nad Kněžnou). Jejich umístění je patrné z následujících obrázků.

Obr. č. 15: Spalovny, zařízení na biologickou dekontaminaci a kompostování odpadů a rozmístění skládek odpadů v roce 2004 v Královéhradeckém kraji

Zdroj: [25]

V roce 2005 se na území kraje nacházelo celkem 8 skládek kategorie S-OO, 8 skládek kategorie S-IO a jedna skládka kategorie S-NO. Absolutní údaje o produkci a odstraňování odpadů jsou v následující tabulce. [26]

Tab. č. 5: Produkce a nakládání s odpadem v Královéhradeckém kraji (2005)

	O [t]	N [t]
Produkce odpadu celkem	862 552	46 719
Úprava nebo využití odpadu	350 852	21 164
Odstranění skládkováním	198 176	4 703
Odstranění spalováním	941	1 024

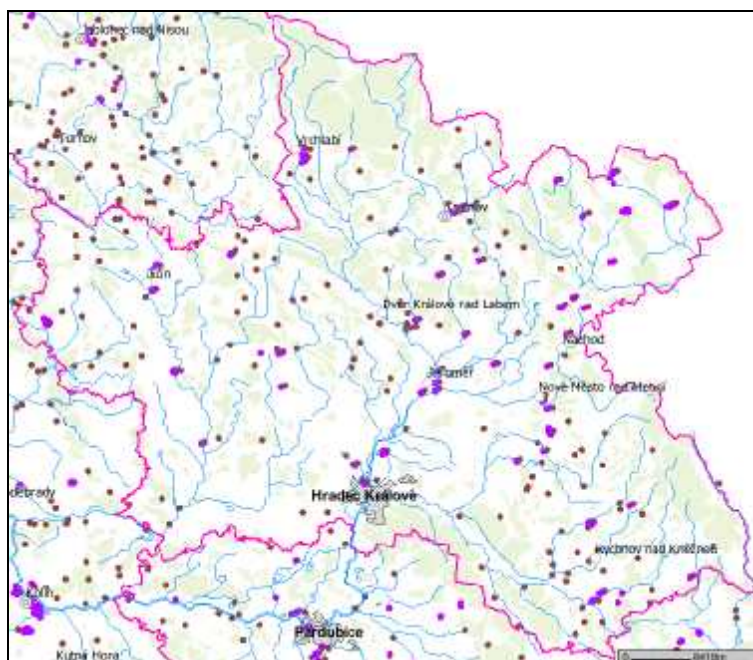
Zdroj: [26]

Staré ekologické zátěže

Nejzávažnější situace v oblasti starých ekologických zátěží území je v okresech Trutnov, Jičín a Hradec Králové. Příklady takto postižených území jsou ve Vrchlabí areál Škoda, a.s., a v Trutnově areál Kara Trutnov, a.s., a areál ČEZ, a.s., Elektrárna Poříčí.

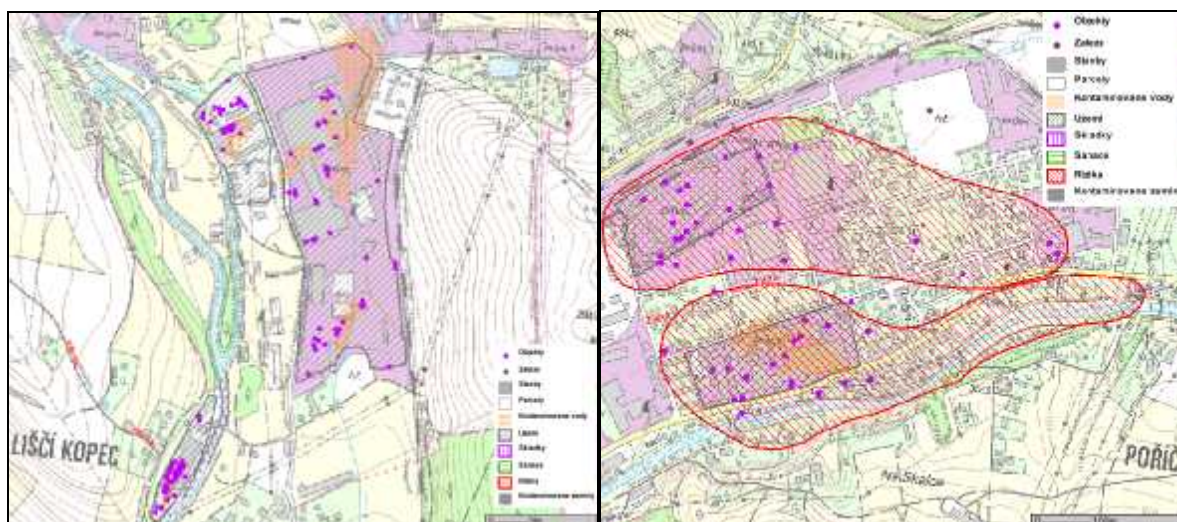
Podrobný přehled o starých ekologických zátěžích v Královéhradeckém kraji lze získat na stránkách <http://sez.cenia.cz> a také v dokumentu Plán odpadového hospodářství Královéhradeckého kraje (verze 04/2004; http://www.kr-kralovehradecky.cz/prez/odpad_hosp/prezentace/prezent.htm).

Obr. č. 16: Staré ekologické zátěže v Královéhradeckém kraji

Zdroj: [4]

Obr. č. 17: Staré ekologické zátěže – Vrchlabí a Trutnov

Obrázek nalevo: jižní část města Vrchlabí; obrázek napravo: Trutnov, místní část Poříčí.

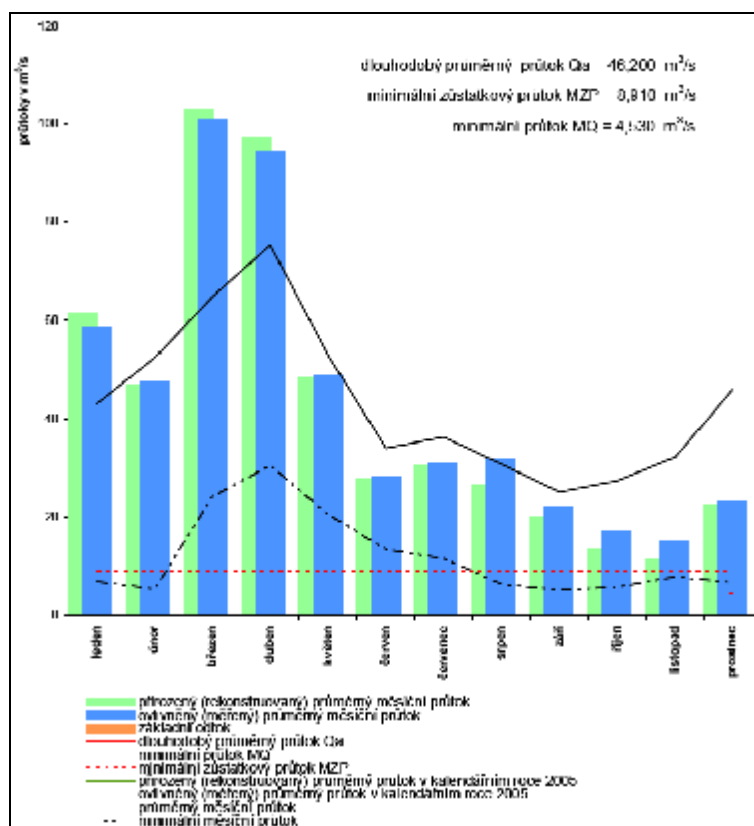
Zdroj: [4]

2.6 Hydrologická charakteristika

2.6.1 Povrchové vody

Území Královéhradeckého kraje náleží téměř celé do povodí Labe (ústí do Severního moře), pouze část Broumovského výběžku je odvodňována řekou Stěnavou do povodí Odry, která ústí do Baltského moře. Prochází zde tedy hlavní evropské rozvodí mezi Severním a Baltským mořem.

Hlavním vodním tokem je Labe (hydrologické pořadí 1-03-01-001), které pramení na severu kraje na Labské louce v Krkonoších v nadmořské výšce 1384 m. n. m. a kraj opouští po 110 km pod Hradcem Králové v nadmořské výšce cca 220 m. Dlouhodobý průměrný roční průtok na Labi (stanice Němčice – leží již v Pardubickém kraji, asi 5 km za krajskými hranicemi) je $Q_a = 46,2 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Dalšími významnými vodními toky v kraji jsou Cidlina, Mrlina, Javorka, Orlice, Úpa, Metuje, Stěna.

Obr. č. 18: Průtoky na Labi v Němčicích

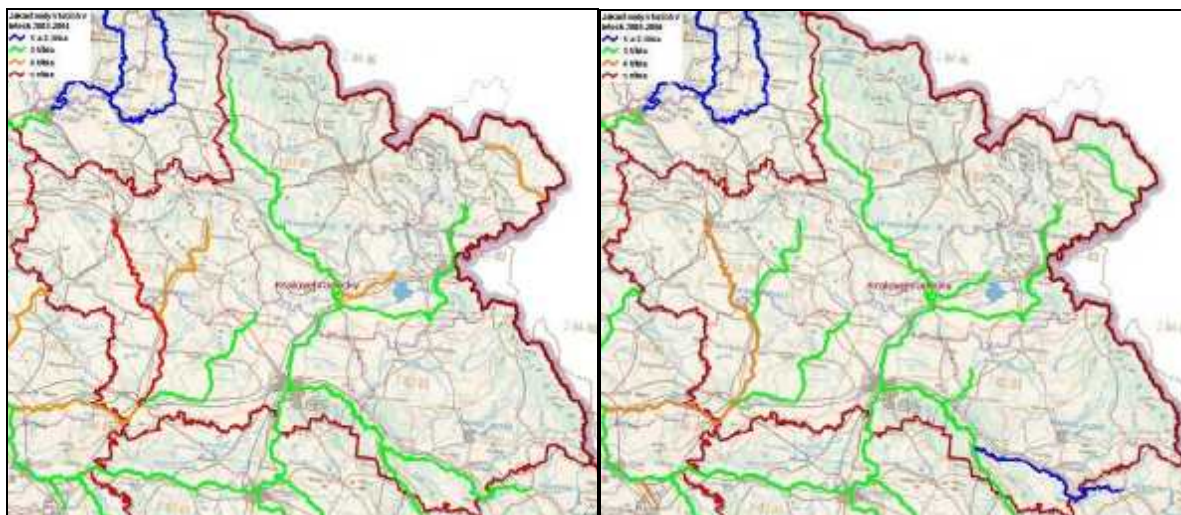
Zdroj: [21]

Vzhledem k tomu, že území kraje je z velké části podhorskou až horskou oblastí, má většina toků během roku poměrně rozkolísaný průtok a hrozí zde velké riziko povodňových stavů (Královéhradecký kraj má zpracován Povodňový plán). Rozkolísanost průtoků na vodních tocích dokládá předcházející obrázek s údaji ze stanice Němčice, tedy již po průtoku Labe celým krajem a pod soutokem s Orlicí. Zatímco průměrný průtok je v tomto místě cca 46 m³.s⁻¹ a nejčtenější průtok cca 25 m³.s⁻¹, pak maximální průtoky v měsících březnu a dubnu dosahují hodnot 90-100 m³.s⁻¹. Na horních tocích nejen výše zmíněných řek kraje je pak situace samozřejmě výrazně rizikovější.

V Královéhradeckém kraji se nacházejí vodní nádrže o celkové rozloze (k 31. 12. 2006) 72,97 km² [22]. Mezi nejvýznamnější nádrže se řadí Les Království (3,44 mil. m³), Labská (1,24 mil. m³) a Rozkoš (10,01 km²; 76,15 mil. m³), Oborský rybník.

2.6.2 Znečištění vod

Co se týče jakosti povrchových vod, je patrné další postupné zlepšování stávajícího stavu, což dokumentují následující dva obrázky porovnávající situaci z let 2003-2004 a 2005-2006. Zřetelné je zvýšení jakosti na toku Cidlina od Jičina, Javorky, Úpy pod soutokem s Olešnicí, Divoké Orlice pod Žamberkem a také Stěnavy na Broumovsku. Ke zhoršení jakosti na sledovaných tocích nedošlo.

Obr. č. 19: Jakost vod v Královéhradeckém kraji – srovnání 2003-2004 s 2005-2006

Zdroj: [15]

Na území Královéhradeckého kraje jsou všechny obce nad 5 000 ekvivalentních obyvatel (EO) vybaveny čistírnami odpadních vod. Z obcí nad 2 000 EO nemají ČOV pouze město Solnice (výstavba ČOV Solnice se v letošním roce dokončuje) a obce Doudleby a Rudník (údaj za rok 2004; [7]).

Přehled o situaci týkající se jakosti vod na území kraje umožňuje i následující tabulka, kde je vidět, že největší problémy v oblasti znečištění vod se projevují u obecných fyzikálních a chemických ukazatelů a mikrobiologických a biologických ukazatelů kvality vod.

Tab. č. 6: Zastoupení profilů státní sítě jakosti vod v třídách jakosti vod podle skupin ukazatelů v Královéhradeckém kraji (2005)

Skupiny ukazatelů	A	B	C	D
Počet měřených profilů	16	9	16	16
Třída jakosti	Zastoupení [%]			
I	0	78	0	0
II	0	22	56	0
III	56	0	38	88
IV	25	0	6	13
V	19	0	0	0

Skupiny ukazatelů: A – Obecné fyzikální a chemické ukazatele, B – Specifické organické látky, C – Kovy a metaloidy, D – Mikrobiologické a biologické ukazatele. Třídy jakosti: I – Neznečištěná voda, II – Mírně znečištěná voda, III – Znečištěná voda, IV – Silně znečištěná voda, V – Velmi silně znečištěná voda.

Zdroj: [26]

Pro oblast Královéhradeckého kraje je zpracován Povodňový plán Královéhradeckého kraje (poslední aktualizace 20. 2. 2007). V současné době je pro území kraje také zpracovávána Koncepce protipovodňové ochrany.

2.6.3 Podzemní vody

Pro obyvatele Královéhradeckého kraje slouží jako zdroj pitné vody převážně podzemní voda. Mezi nejvýznamnější zdroje podzemních vod na území Královéhradeckého kraje patří zdroje v Polické křídové pánvi a v prameništi Litá (u Českého Meziříčí). Dále jsou využívány zdroje podzemních vod na území Pardubicka a Chrudimska, a to pouze částečně. Pouze města Trutnov, Vrchlabí a Pec pod Sněžkou jsou zásobena z povrchových zdrojů (vodní tok Labe, Úpa a Sněžný potok).

Na území kraje se nachází několik rozsáhlých chráněných oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV) (viz následující tabulka a obrázek).

Tab. č. 7: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod v Královéhradeckém kraji

Název	Plocha CHOPAV [km ²]	Podíl na ploše kraje [%]
Východočeská křída	1 245,8	26,2
Krkonoše	270,2	5,7
Orlické hory	225,6	4,7
Polická pánev	218,2	4,6
Severočeská křída	73,8	1,6
Žamberk-Králíky	24,3	0,5

Zdroj: [7]

Obr. č. 20: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod v Královéhradeckém kraji

Zdroj: upraveno podle [5]

2.6.4 Ochranná pásma vodních zdrojů

Léčivé vody

Na území kraje se nachází 5 oblastí s ochrannými pásmy přírodních léčivých zdrojů stanovených dle zákona č. 164/2001 Sb. Největšími jsou Janské Lázně, Lázně Bělá pod Bezdězem a na sebe navazující Bělá pod Bezdězem a Hronov, menší jsou pak dvě lokality Velichovky (viz následující obrázek).

Obr. č. 21: Ochranná pásma léčivých zdrojů v Královéhradeckém kraji

Ochranná pásma léčivých zdrojů: 1 – Janské Lázně; 2 – Lázně Bělohrad; 3 – Hronov; 4 – Bělá; 5 – Velichovka.
 Zdroj: [5]

2.7 Půda

2.7.1 Půdy posuzovaného území

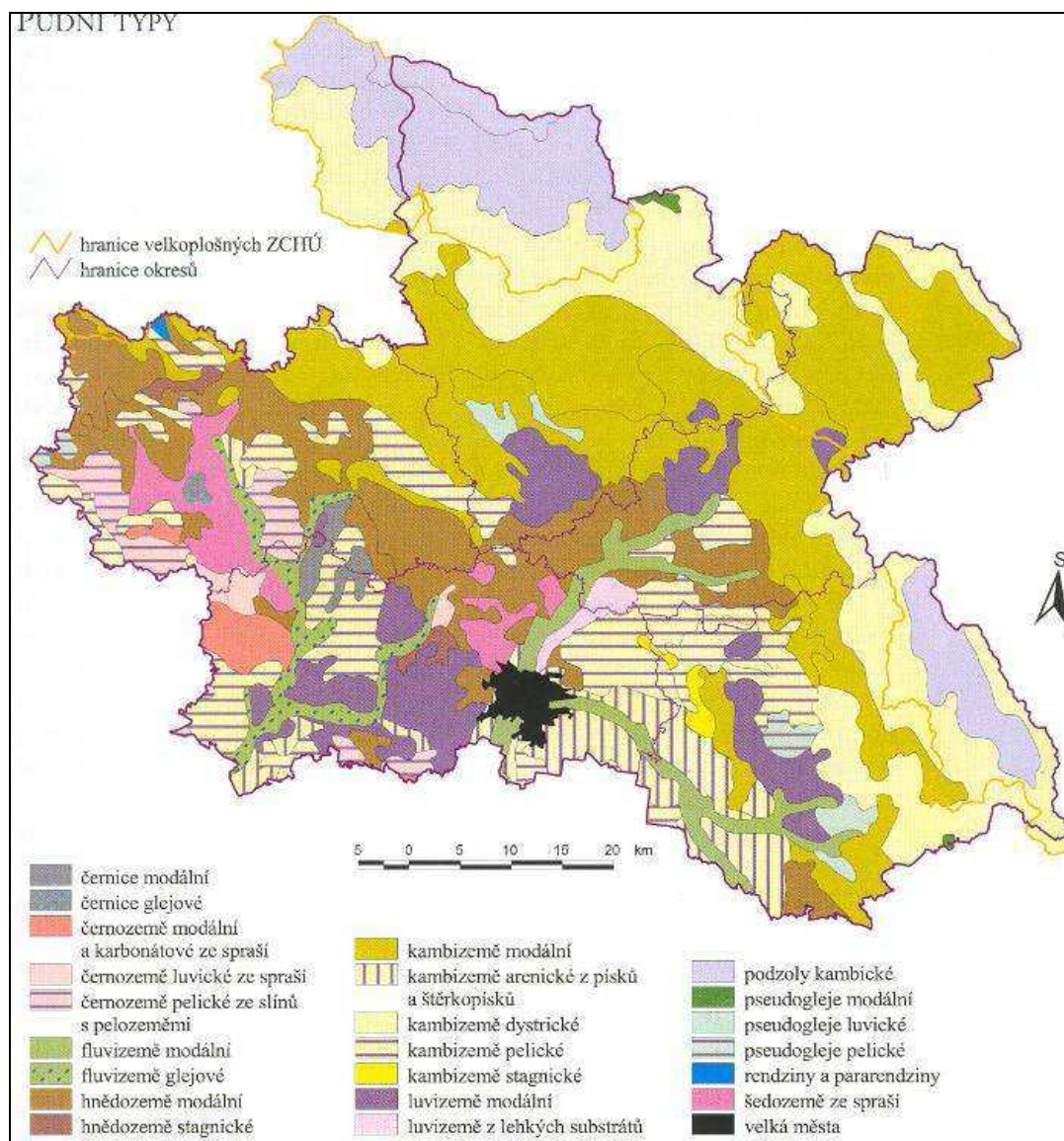
V zájmovém území se nachází vysoká variabilita hlavních půdotvorných faktorů od geologického substrátu, klimatu, reliéfu terénu až po antropogenní aktivity. Proto se zde vyvinula celá řada půdních typů zahrnujících v podstatě všechny hlavní představitelů půd, s výjimkou obecně vzácnějších regosolů, vertisolů a zasolených půd.

Nejvíce převažují půdy ze skupiny kambisolů a zde subtypy kambizemí zaujímají významné zastoupení všech půd. Vysoce jsou dále zastoupeny půdy ze skupiny fluvisolů – fluvizem modální a fluvizem oglejená a půdy ze skupiny luvisolů – hnědozem modální, hnědozem luvická, luvizem modální, luvizem oglejená ostatní půdní typy jsou méně významné a mají zastoupení pouze v jednotkách nebo desetínách procent.

Půdní pokryv kraje zahrnuje skupiny nejúrodnějších půd (molické, illimerické a nivní) v oblasti rovin a pahorkatin (Polabí, jižní část všech okresů regionu), ve vrchovinách hnědé nenasycené a slabé kyselé půdy, prolínající se s některými hydromorfními půdami, a silné kyselé hnědé půdy a podzoly (kryptopodzoly) podhůří i horských masivů Krkonoš a Orlických hor.

Zastoupení jednotlivých půdních typů je patrné z následující přehledné mapy.

Obr. č. 22: Půdní typy na území Královéhradeckého kraje

Zdroj: [13]

V případě, že by v budoucnosti mělo v rámci realizace, resp. naplňování cílů této koncepce, docházet k odnímání půdy ze ZPF, musí se tato procedura řídit Metodickým pokynem MŽP ČR (OOLP/1067/96) k zákonu č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

Pro upřesnění možností využití území s půdami spadajícími do jednotlivých tříd ochrany je uvedena následující citace z přílohy zmíněného Metodického pokynu MŽP ČR:

„1. Do I. třídy zemědělské půdy jsou zařazeny bonitně nejceněnější půdy v jednotlivých klimatických regionech, převážně v plochách rovinných nebo jen mírně sklonitých, které je možno odejmout ze zemědělského půdního fondu pouze výjimečně, a to převážně na záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu.

2. Do II. třídy ochrany jsou situovány zemědělské půdy, které mají v rámci jednotlivých klimatických regionů nadprůměrnou produkční schopnost. Ve vztahu k ochraně zemědělského půdního fondu jde o půdy vysoce chráněné, jen podmíněně odnímatelné a s ohledem na územní plánování také jen podmíněně zastavitelné.

3. Do III. třídy ochrany jsou sloučeny půdy v jednotlivých klimatických regionech s průměrnou produkční schopností a středním stupněm ochrany, které je možno územním plánováním využít pro event. výstavbu.

4. Do IV. třídy ochrany jsou sdruženy půdy s převážně podprůměrnou produkční schopností v rámci příslušných klimatických regionů, s jen omezenou ochranou, využitelné i pro výstavbu.

5. Do V. třídy ochrany jsou zahrnuty zbývající bonitované půdně ekologické jednotky (dále jen „BPEJ“),

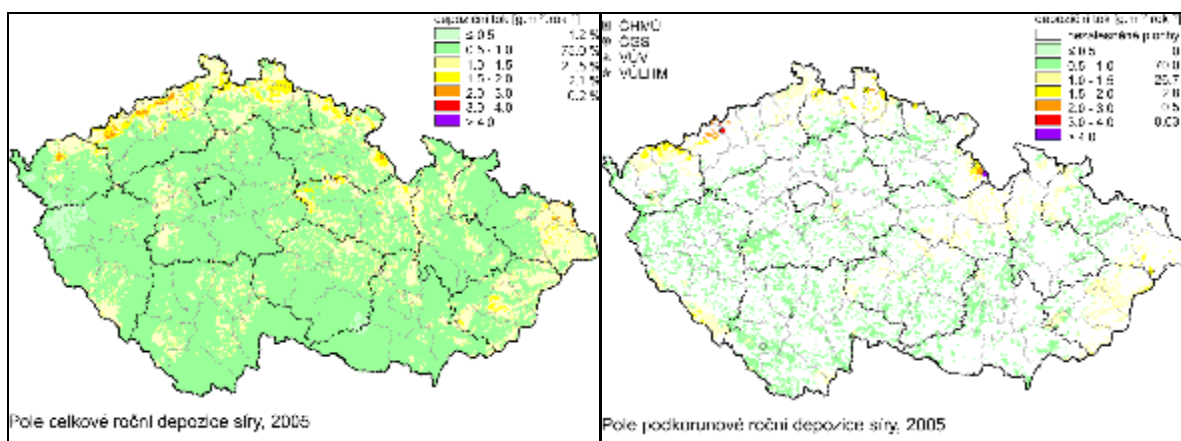
kteří představují zejména půdy s velmi nízkou produkční schopností včetně půd mělkých, velmi svažitéch, hydromorfních, šterkovitých až kamenitých a erozně nejvíce ohrožených. Většinou jde o zemědělské půdy pro zemědělské účely postradatelné. U těchto půd lze předpokládat efektivnější nezemědělské využití. Jde většinou o půdy s nižším stupněm ochrany, s výjimkou vymezených ochranných pásem a chráněných území a dalších zájmů ochrany životního prostředí.“

2.7.2 Znečištění půd

Škodlivé látky se do půdy dostávají jako spad znečišťujících látek z ovzduší, jako hnojiva, ochranné prostředky a další chemické látky používané v zemědělství a lesnictví, jako škodliviny obsažené ve skládkách tuhých odpadů, při průmyslových haváriích apod.

V Královéhradeckém kraji jsou půdy zatíženy depozicemi znečišťujících látek z ovzduší, které mění chemismus půd, a tím i růstové podmínky pro vegetaci. V minulosti imisemi zasažené Orlické hory jsou i v současné době vystaveny v rámci ČR významně vyšším hodnotám depozice zejména oxidů síry, než je celostátní průměr (viz následující dva obrázky). Podkorunová depozice dosahuje v oblasti Orlických hor již tradičně svého maxima. Tento ukazatel obecně zahrnuje mokrou vertikální a horizontální depozici a suchou depozici částic a plynů v porostech a pro síru, pro kterou je vnitřní koloběh porosty zanedbatelný, by měla být podkorunová depozice dobrým odhadem depozice celkové. Depozice síry způsobuje okyselení půd, které je příčinou vyplavování živých látek a oslabování příp. devastace vegetace.

Obr. č. 23: Depozice síry v Královéhradeckém kraji ve srovnání se situací v ČR

Zdroj: [12]

2.7.3 Eroze půd

Lidská činnost může dramaticky akcelarovat přirozeně pozvolně probíhající proces eroze, který je za normálních podmínek kompenzován zvětráváním substrátu a tvorbou nové půdy.

Erozní ohroženost pozemků je obecně ovlivněna půdními vlastnostmi, místním klimatem, způsobem využití a hospodaření na půdě, sklonem a délkou svahu, vegetačním krytem a dalšími faktory. Eroze snižuje mocnost ornice, omezují se ekologické funkce půdy, rychleji dochází k poškození povrchových a podzemních vod. Snižuje se retenční funkce půdy v hydrosféře. Omezuje se produkční schopnost půdy. Neméně důležité jsou i vedlejší účinky eroze – jedná se o zanášení toků a nádrží, obohacování vody živinami, atd.

Pozemky ohrožené erozí jsou vázány na morfologicky exponované nezastavěné plochy bez vegetačního krytu, nebo s ním, který neplní svou funkci. Vzhledem k tomu, že vymezení takových ploch je časově značně proměnlivé a vzhledem k jejich předpokládané nevýznamné velikosti a možnosti vzniku v důsledku realizace koncepce, lze případné vlivy na erozi půd považovat za marginální.

Po povodních v letech 1997, 1998 a 2000, které postihly značnou část území kraje, vznikla nová sesuvná území, která však nejsou ve stávajících mapových zdrojích zachycena.

2.7.4 Využití půdy

Královéhradecký kraj zabírá cca 6 % rozlohy České republiky. Řadí se tak ke krajům průměrné, až menší rozlohy. Procentuální zastoupení zemědělské půdy je v rámci ČR mírně nadprůměrné, stejně jako zastoupení lesních pozemků (viz následující tabulka).

Tab. č. 8: Srovnání bilance půdy v Královéhradeckém kraji a v ČR

	Královéhradecký kraj	ČR
zemědělská půda [%]	58,7	54,0
z toho orná půda [%]	69,1	71,5
nezemědělská půda [%]	41,3	46,0
z toho lesní pozemky [%]	75,0	73,0

Zdroj: [11]

V další tabulce je uveden vývoj bilance půdy v letech 2003-2005, který ukazuje na pozvolný úbytek zemědělské půdy, způsobený zejména snižováním výměry orné půdy. U nezemědělské půdy mírně narůstá podíl lesních ploch, výrazněji pak podíl ostatních ploch.

Tab. č. 9: Vývoj bilance půdy v Královéhradeckém kraji

Výměra v roce [ha]	2003	2004	2005
Celková výměra	475 819	475 824	475 835
Zemědělská půda	280 061	279 811	279 532
orná půda	193 906	193 636	193 233
zahrady	11 548	11 561	11 565
ovocné sady	4 366	4 357	4 340
trvalé travní porosty	70 239	70 256	70 393
chmelnice	-	-	-
vinice	2	1	1
Nezemědělská půda	195 758	196 013	196 303
lesní plochy	147 008	147 070	147 181
vodní plochy	7 197	7 211	7 232
zastavěné plochy a nádvoří	9 298	9 292	9 273
ostatní plochy	32 255	32 440	32 616

Zdroj: [4]

V severní a východní horské partii a v podhůří jsou zemědělské půdy s podprůměrnou produkcí, naopak střed a jihozápad (část okresů Náchod, Hradec Králové a Jičín) se vyznačují nadprůměrnou až výrazně nadprůměrnou zemědělskou produkcí půd. Produkční potenciál lesních půd je prakticky opačný (na horách a v podhůří vysoký, vyjma extrémních poloh). [10]

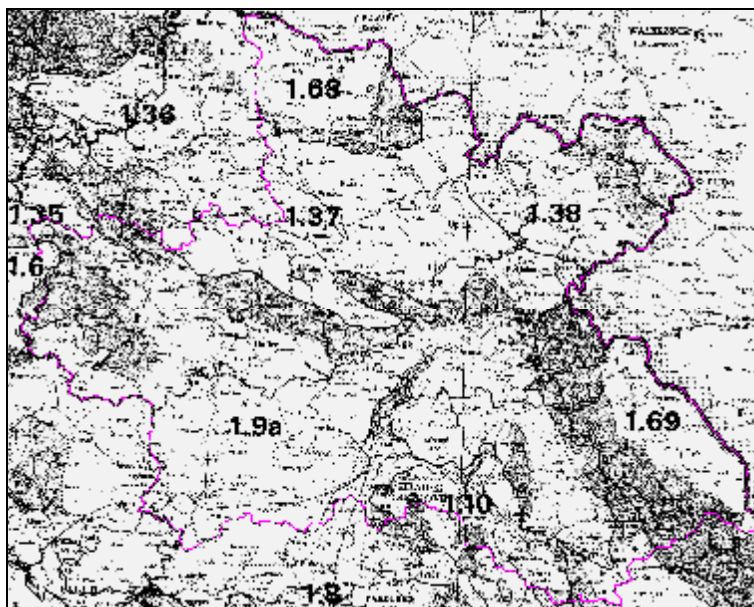
Shodně, jako v ostatních krajích, i v Královéhradeckém se projevuje trend postupného snižování zastoupení zemědělské půdy, a to na úkor záboru ploch volné krajiny. Ty jsou nejčastěji využity pro realizaci bytové zástavby, výrobní areály, navrhovaná golfové hřiště a záměry pro těžbu štěrku. [7]

2.8 Fauna, flóra

2.8.1 Biogeografická charakteristika

Podle biogeografického členění ČR [2] na území Královéhradeckého kraje zasahují biogeografické regiony 1.6, 1.8, 1.9a, 1.10, 1.35, 1.37, 1.38, 1.39, 1.69. (viz obr. č. 21). V následujícím textu jsou zevrubně popsány jednotlivé regiony.

Obr. č. 24: Biogeografické členění Královéhradeckého kraje

Růžově je vyznačena hranice kraje.

Zdroj: [2]

1.6 Mladoboleslavský bioregion

Bioregion leží na severovýchodě středních Čech, zabírá nižší reliéf tvořený Mrlinskou tabulí, východní částí Jizerské tabule a jižní částí Turnovské pahorkatiny. Typická část bioregionu je tvořena slínovcovou pahorkatinou s těžkými jílovitými půdami a poměrně teplým vlhkým klimatem a tomu odpovídajícími zvláštními biocenózami. Dominuje 2. bukovo-dubový vegetační stupeň s dubohabrovými háji a teplomilnými doubravami, potočními luhy a bažinnými olšinami i slatinami. Nereprezentativní část je tvořena vyššími šterkopískovými terasami s acidofilními doubravami, místy i s borovicí. Nereprezentativní je i hřbet Chlumu u Mladé Boleslavi, kde se vyskytují bučiny, netypické je i přechodné území na severu.

Recentně převažují pole, relativně hojně jsou však zastoupeny vlhké louky, slatiny a větší komplexy lesů, převážně nepůvodních borových, ale často též dubohabrových a dubových (i s dubem šípákem, který zde má východní hranici rozšíření v České kotlině). V těchto lesích se nachází vzácnější teplomilná fauna. Význam mají i rybníky s navazujícími mokřady s hnízdišti vodního ptactva.

Bioregion leží z větší části v termofytiku, vegetační stupeň dle [3] je kolinní (až suprakolinní).

1.8 Pardubický bioregion

Bioregion leží ve středu východních Čech, zabírá jejich centrální, nejnižší část, tzv. Pardubickou kotlinu, je protažen podél řek Labe a Loučné. Nachází se v mírně chladnějších a vlhčích východních Čechách. Typickou katénou bioregionu jsou nivy s luhy a slatinnými olšinami a na ně navazující nízké a střední terasy s borovými doubravami a slatinami. Biota náleží do 2. bukovo-dubového stupně a 3. dubovo-bukového stupně. Zastoupena jsou obdobná společenstva jako v Polabském bioregionu (1.7), avšak bez účasti většiny teplomilných druhů, ale s prezencí druhů subatlantských. Pozoruhodný je výskyt středoevropského endemitu černýše českého. Nereprezentativními částmi jsou vystupující ojedinělé slínové pahorky a neovulkanická Kunětická hora s teplomilnými doubravami a dubohabrovými háji, dále pak oblasti méně typicky vyvinuté, se zahliněnými terasami s háji a výběžky niv do okolních bioregionů.

V současné krajině jsou charakteristické kulturní bory na terasách a olšiny v podmáčených sníženinách. Typické je zastoupení slatin a rybníků s odpovídající flórou i faunou. Převažuje orná půda, značnou plochu zabírají větší sídla.

Území leží v termofytiku, vegetační stupeň dle [3] je planární.

1.9a Cidlinsko-Chrudimský bioregion

Bioregion se nachází ve střední části východních Čech, zaujímá plochý reliéf, tvořený převážnou částí Východolabské tabule, Chrudimskou tabulí, větší částí Orlické tabule a částí Turnovské a Bělohradské

pahorkatiny. Bioregion má dvě části oddělené nivou a terasami Labe, které patří do Pardubického bioregionu (1.8). Je tvořen nízkou křídovou tabulí a je typický přechodem 2. bukovo-dubového vegetačního stupně do 3. dubovo-bukového stupně. Zastoupena je teplejší varianta mezofilní (hájové) bioty, přičemž do ní mírně přesahují méně náročné teplomilné prvky hercynského charakteru a z východu pronikají karpatské prvky. V depresích se předpokládají hygrolfilnější typy acidofilních doubrav s lipové březiny. Netypické části regionu charakterizují bučiny na severních svazích, tvořící přechod do okolních vrchovin, dále širší nivou, tvořící přechod k Pardubickému bioregionu (1.8) a okrajové kontaktní části bioregionu.

V současné době převažuje orná půda, přítomny jsou však i lesy s velkým zastoupením dubů a kulturních smrčů. K charakteru bioregionu patří též rybníky a vlhké louky.

Bioregion leží převážně v termofytiku, menší část zasahuje i do mezofytika, vegetační stupně dle [3] jsou kolinní až suprakolinní.

1.10 Třebechovický bioregion

Bioregion se nachází ve střední části východních Čech, přibližně se shoduje s geomorfologickým okrskem Choceňská tabule. Zabírá rozsáhlé štěrkopískové terasy s výchozí slínou. Bioregion je charakterizovaný převahou 3. dubovo-bukového stupně a absencí i méně náročných teplomilných prvků. Specifikem je zastoupení bučin v nížinné poloze a výskyt četných azonálních společenstev na písčích, slatinách a dokonce i rašeliništích. Nereprezentativní jsou části s vystupujícími slínou s dubohabrovými háji.

Dnes zde převažují kulturní bory, borovice zde však byla hojně zastoupena i přirozeně. Zachovány jsou fragmenty bučin, původních smíšených lesů s převahou dubu a rozsáhlé komplexy nivních luk podél meandrující Orlice.

Bioregion spadá do mezofytika, vegetační stupeň dle [3] je suprakolinní.

1.35 Hruboskalský bioregion

Bioregion leží na severovýchodě středních Čech, zabírá centrální část Jičínské pahorkatiny. Je tvořen zdviženou pískovcovou tabulí rozčleněnou do skalních měst. Dominuje jednotvárná biota hercynského charakteru, ochuzená vlivem pískovců, s charakteristickou mozaikou společenstev 3. dubovo-bukového a 4. bukového stupně. Potenciální vegetaci skalních měst tvoří borové doubravy, na neovulkanitech květnaté bučiny. Méně typické části jsou tvořeny pahorkatinami bez skalních výchozů, často s pokryvy spraší a s dubohabrovými háji, acidofilními doubravami a bikovými bučinami; zpravidla tvoří přechod do okolních bioregionů.

Bioregion má v současnosti vyvážené zastoupení polí, kulturních i reliktních borů a málo vlhkých luk.

Bioregion leží v mezofytiku, vegetační stupeň dle [3] je suprakolinní.

1.37 Podkrkonošský bioregion

Bioregion leží na severu Čech, zabírá střední a východní část geomorfologického celku Krkonošské podhůří. Je tvořen monotónní pahorkatinou na permu s ochuzenou podhorskou hercynskou biotou, odpovídající v převažující míře 4. bukovému vegetačnímu stupni. Potenciální vegetaci tvoří bikové bučiny, na jižním okraji též acidofilní doubravy s ostrovy květnatých bučin. Vyskytují se zde demontánní druhy, exklávné a reliktní prvky téměř chybějí. Méně typickou částí je masív Zvičiny s členitým reliéfem.

V území bioregionu v současné době převažuje orná půda a kulturní smrčiny.

Bioregion se nachází v mezofytiku, vegetační stupně dle [3] jsou suprakolinní až submontánní.

1.38 Broumovský bioregion

Bioregion leží v severovýchodním výběžku Královéhradeckého kraje, jeho převážná část leží v Polsku. Bioregion je prakticky totožný s geomorfologickým celkem Broumovská vrchovina. Je tvořen vrchovinou na kulmu, permu a pískovcích rozčleněných do skalních měst. Je dosti pestrý, s biotou 3. dubovo-bukového až 5. jedlovo-bukového vegetačního stupně. Potenciální vegetace je tvořena květnatými bučinami, na pískovcích reliktními bory, v údolích suťovými lesy, v nižší části též acidofilními doubravami. V pískovcových městech je typické zastoupení alpidských a boreo-kontinentálních horských druhů. Ačkoliv převažuje vliv hercynské podprovincie, patrně je ovlivněn i sousední provincií polonskou. Méně typická část je tvořena plochou Broumovskou kotlinou s dubohabrovými háji.

V bioregionu je dnes rovnoměrně zastoupena orná půda, louky i kulturní smrčiny a bory, hodnotné jsou reliktní bory se smrkem a na pískovcích a zbytky bučin na svazích.

Bioregion leží převážně v mezofytiku, vegetační stupně dle [3] jsou suprakolinní až montánní.

1.39 Svitavský bioregion

Bioregion zaujímá převážnou část geomorfologického celku Svitavská pahorkatina a jižní polovinu Podorlické pahorkatiny. Je tvořen opukovými hřbety a brázdami na permu, s významnými průlomovými údolími. Na převážně vápnatých podkladech se střídají bohatší, ale monotónní typy společenstev, odpovídající 3. dubovo-bukovému a 4. bukovému vegetačnímu stupni. Potenciální vegetace je řazena do bikových, na svazích do květnatých bučin a suťových lesů. Nižší části zaujímají zpravidla acidofilní doubravy, svahy dubohabrové háje.

V bioregionu převažuje orná půda, v lesích kulturní smrčiny, zastoupeny jsou však též bučiny a dubohabřiny.

Bioregion se rozkládá v mezofytiku, vegetační stupně dle [3] jsou suprakolinní až submontánní.

1.68 Krkonošský bioregion

Bioregion zabírá nejvyšší pohoří celé hercynské podprovincie a jako jediný v ČR (i celé podprovincii) dostatečně vystupuje nad horní hranici lesa a má dokonale vyvinutý subalpínský stupeň s autochtonní kosodřevinou. Biota má převážně horský hercynský ráz – společenstva 5. jedlo-bukového až 8. subalpínského, klečového vegetačního stupně a dokonce i ostrůvky přirozeného alpínského bezlesí. Potenciální vegetace je tvořena květnatými, klenovými a acidofilními horskými bučinami, přirozenými smrčiny, subalpínskými společenstvy a vrchovišti.

V současnosti převažují imisemi silně poškozené kulturní smrčiny a dále hodnotné alpínské trávníky, kosodřevinné porosty, malé zbytky bučin a louky.

Bioregion leží v oreofytiku a je téměř totožný s fytogeografickým okresem 93. Krkonoše. Dle [3] se jedná o VS submontánní až subalpínský.

1.69 Orlickohorský bioregion

Bioregion menší částí zasahuje do Polska, zabírá geomorfologický celek Orlické hory a severní část Podorlické pahorkatiny. Je tvořen plochou hornatinou na kyselých krystalických břidlicích s ostrovy křídý. Zahrnuje vegetační stupně od 3. dubovo-bukového do 7. smrkového. Vegetačními jednotkami jsou převážně květnaté bučiny, na hřbetech jsou malé plochy acidofilních horských bučin, přirozených smrčiny a suťových lesů. Biota má typický hercynský (sudetský) ráz, obohacený glaciálními relikty na rašeliništích.

V lesích dnes převládají kulturní smrčiny silně poškozené imisemi, na svazích jsou zbytky horských bučin, hodnotné jsou některé vlhké louky a rašeliniště.

Bioregion leží převážně v oreofytiku ve fytogeografickém okrese 95. Orlické hory, část se nachází v mezofytiku v okrese 59. Orlické podhůří. Vegetační stupně [3] jsou zde (suprakolinní-) submontánní až supramontánní.

2.8.2 Flóra zájmového území

Specifikum kraje je zastoupení 8. subalpínského resp. klečového stupně, zastoupeného v malých plochách v Krkonoších. Obecně, vegetační stupně hercynské podprovincie leží o cca 100-200 m níže než v Karpatech (s výjimkou Beskyd) a v Panonii. Jsou zde rovněž typické inverze vegetačních stupňů v úzkých skalnatých údolích a ostrý kontrast v biotě severních a jižních svahů s rozdíly až dvou vegetačních stupňů.

Rysem hercynské podprovincie je výskyt dubohabřin asociace *Melampyro nemorosi-Carpinetum*. Dalším znakem je plošné rozšíření bučin typické acidofilní asociace *Luzulo albidae-Fagetum*. V pohořích se nacházejí četná a místy i rozsáhlá rašeliniště, která nemají v okolních podprovinciích obdoby. [2]

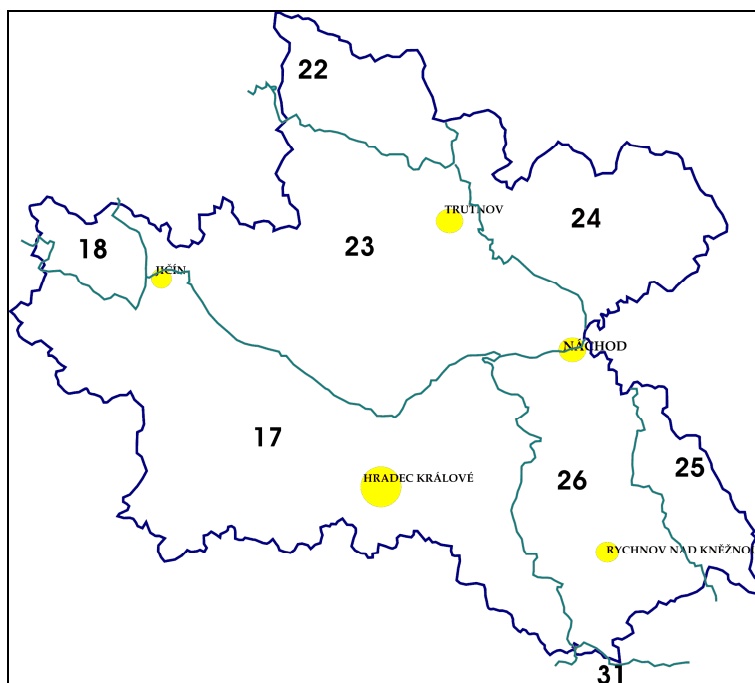
Lesy

Z celkové výměry půdy v kraji představuje lesní půda 30,3 %, tj. 147 070 ha. Z celkové plochy lesů je cca 77,5 % pokryto jehličnatými dřevinami, 21,7 % pokryto listnatými dřevinami a 0,8 % připadá na holiny. Nejvyšší lesnatost je na území okresu Trutnov (45,5 %), nejnižší lesnatost má okres Hradec Králové (16,1

%). Kategorizace lesů je na území kraje následující: hospodářské lesy: 98 555 ha; ochranné lesy: 13 347 ha; lesy zvláštního určení: 32 210 ha (rok 2004; [7]).

Území kraje spadá do několika přírodních lesních oblastí (PLO), pro které se jednotlivě zpracovávají hospodářské plány.

Obr. č. 25: Přírodní lesní oblasti v Královéhradeckém kraji

Zdroj: upraveno podle [8]

Dle [8,20] jsou parametry PLO nacházejících se na území Královéhradeckého kraje následující (viz tab. č. 10).

Tab. č. 10: Přírodní lesní oblasti v Královéhradeckém kraji

Číslo PLO	Název PLO	Celková plocha [ha]	Lesnatost [%]
17	Polabí	713 145	14,0
18	Severočeská pískovcová plošina a Český ráj	218 763	39,0
22	Krkonoše	40 755	83,0
23	Podkrkonoší	184 580	29,7
24	Sudetské mezíhoří	58 033	35,7
25	Orlické hory	38 594	54,8
26	Předhoří Orlických hor	90 250	25,6
31	Českomoravské mezíhoří	283 358	28,6

Zdroj: [8]

Poškození lesních porostů

Z další tabulky (tab. č. 11) je patrný rozdíl v poškození lesních porostů v případě jehličnatých a listnatých stromů. Zatímco u jehličnatých porostů je ve stupních poškození 0., 0./I. a I. zastoupeno cca 67,4 % ploch, u listnatých porostů je to cca 50,2 %. Rozdíl je ještě patrnější v případě stupně poškození III.a-IV., kde jsou podíly 4,8 %, resp. 26,7 %.

Příčinami tohoto stavu jsou mimo dnešních vlivů i důsledky silného znečištění ovzduší v minulosti a následné depozice škodlivých látek, které jsou stále v půdě přítomny, a jejichž důsledkem je vyplavování živých látek.

Tab. č. 11: Poškození lesních porostů v Královéhradeckém kraji

Druh porostu	Stupeň poškození a mortality [%]	Podíl na ploše porostu [%]
Jehličnaté porosty	0.	6,3
	0./I.	29,0
	I.	37,1
	II.	16,7
	III.a	6,1
	III.b – IV.	4,8
Listnaté porosty	0.	2,6
	0./I.	18,4
	I.	29,2
	II.	23,1
	III.a – IV.	26,7

Stupně poškození: 0. – Zdravé porosty, 0./I. – První známky poškození, I. – Mírné, II. – Střední, III.a – Silné, III.b – Velmi silné, IV. – Odumírající porosty.

Zdroj: [7]

2.8.3 Fauna zájmového území

Již z faktu, že území kraje náleží do celkem deseti bioregionů, se nabízí předpoklad jeho biologické rozmanitosti významné v rámci ČR. Ve skutečnosti to však tak jednoznačné není, neboť celé území spadá do hercynské podprovincie.

Živočišná složka bioty hercynské podprovincie je tvořena ochuzenou západopalearktickou arboreální (lesní) faunou a je silně ovlivněna pleistocénními změnami klimatu. Má nižší druhovou diverzitu a zvláště ochuzená je horská fauna. Projevuje se zde velký vliv fauny okolních podprovincií. K typickým druhům ptáků patří tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), tetřevka obecná (*Tetrao tetrix*) a puštík bělavý (*Strix uralensis*). Glaciálními relikty jsou především některé druhy rašelinišť, např. žluťásek borůvkový (*Colias palaeno*) a šídlo rašelinné (*Aeschna subarctica*). Mezi charakteristické západní migranty patří ježek západní (*Erinaceus europaeus*), vrána obecná černá (*Corvus corone corone*). [2]

2.9 Způsoby ochrany životního prostředí

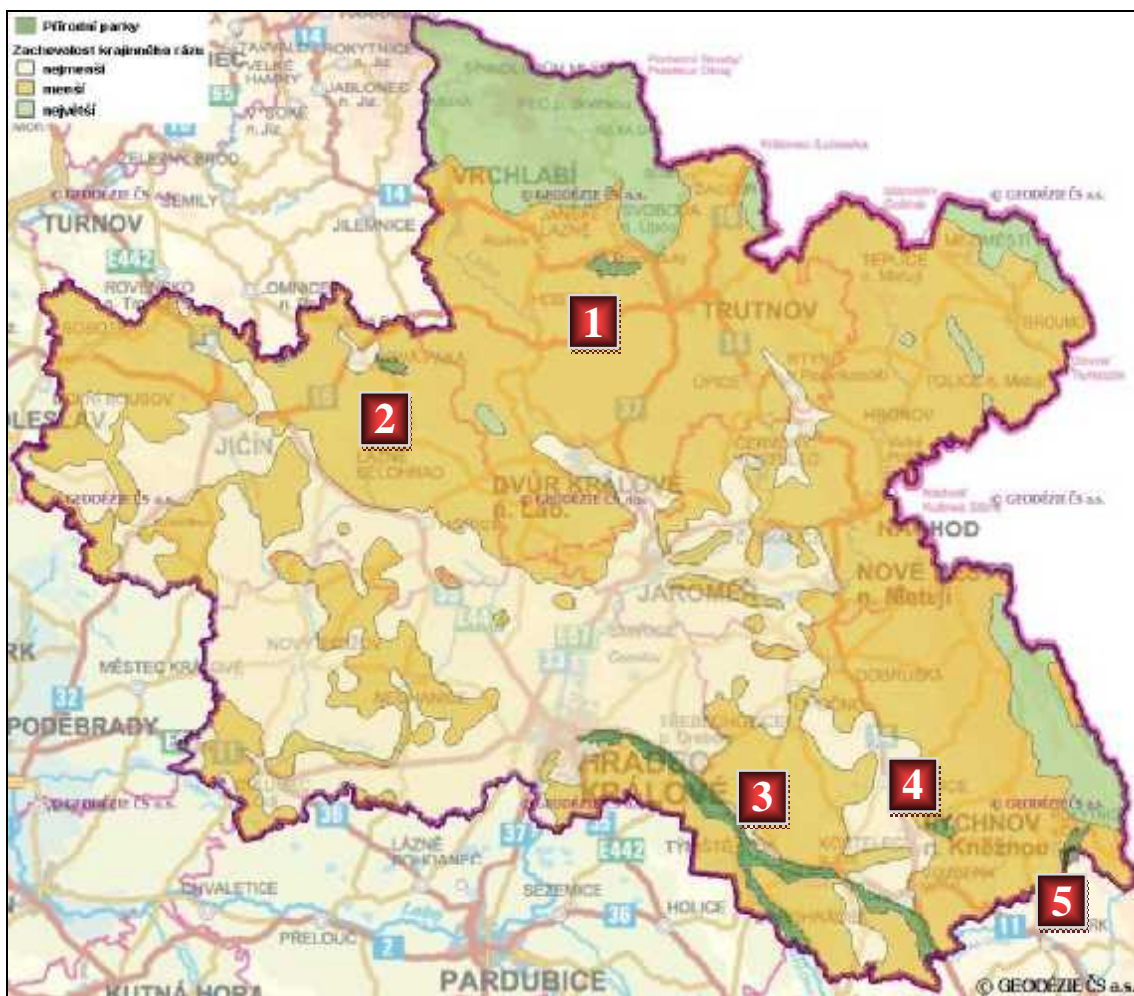
Zachování biodiverzity je jedním z hlavních strategických cílů ochrany přírody a krajiny a jako takové, musí vycházet také z biogeografických poznatků. Jejich základem je biogeografické členění území, které je podkladem pro projektování územních systémů ekologické stability krajiny i pro tvorbu tzv. Evropské ekologické sítě (EECONET).

2.9.1 Krajina a krajinný ráz

Přírodní parky

Na území kraje se nachází 5 přírodních parků (PřP) (od severu): Hrádeček, Sýkornice, Orlice, Les Včelný, Údolí Rokytenky a Hvězdné.

Obr. č. 26: Přírodní parky a zachovalost krajinného rázu v Královéhradeckém kraji

Přírodní parky (tmavězeleně): 1-Hrádeček; 2-Sýkornice; 3-Orlice; 4-Les Včelný; 5- Údolí Rokytenky a Hvězdné.
 Zdroj: [5]

Následující popis PŘP byl upraven podle [16].

Přírodní park Orlice

Zřízen v roce 1996 na území okresů Ústí nad Orlicí, Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou podél toků Divoké i Tiché Orlice s výjimkou oblasti ležící v CHKO Orlické hory, v délce přibližně 200 km. Nadmořská výška území se pohybuje od přibližně 500 m na horních tocích Tiché a Divoké Orlice do 230 m při ústí Orlice do Labe.

Na horních tocích zahrnuje nivu širokou jen několik desítek metrů, na dolním toku se výrazně rozšiřuje. Krajinný charakter se mění od podhorského k typicky rovinnému s množstvím starých říčních ramen. Meandrující koryto řeky je ohraničeno svahy kvartérních štěrkopískových teras a jeho dno je pokryto recentními sedimenty. Niva je v dolním toku široká až několik kilometrů. Přírodní koryto řeky vytváří soustavu živých meandrů a starých mrtvých ramen, která jsou obklopena mokřinami, loukami a zbytky lužních porostů.

Orlice je jednou z posledních českých řek, jejichž koryto nebylo v nížinné části na dlouhých úsecích regulováno. Proto se zde dodnes tok přirozeně vyvíjí, vznikají nové průpichy a mrtvá ramena a dochází také k pravidelným záplavám, které se opakují i víckrát ročně, zvláště v posledních letech 20. století, kdy byl odlesněn hřbet Orlických hor.

Bylinná skladba luk je převážně druhotná, protože velkoplošné intenzivní zemědělství v 70. a 80. letech bylo založeno na pravidelné dvouleté obnově lučních porostů v nivě. Cennější ekosystémy jsou proto zachovány ve zbytcích mrtvých říčních ramen, v nichž přežívají mizející vodní společenstva s leknínem bělostným (*Nymphaea candida*), stulíkem žlutým (*Nuphar lutea*), růžkatcem ostnitým (*Ceratophyllum demersum*),

stolístkem klasnatým (*Myriophyllum spicatum*), rdesnem vzplývavým (*Potamogeton natans*).

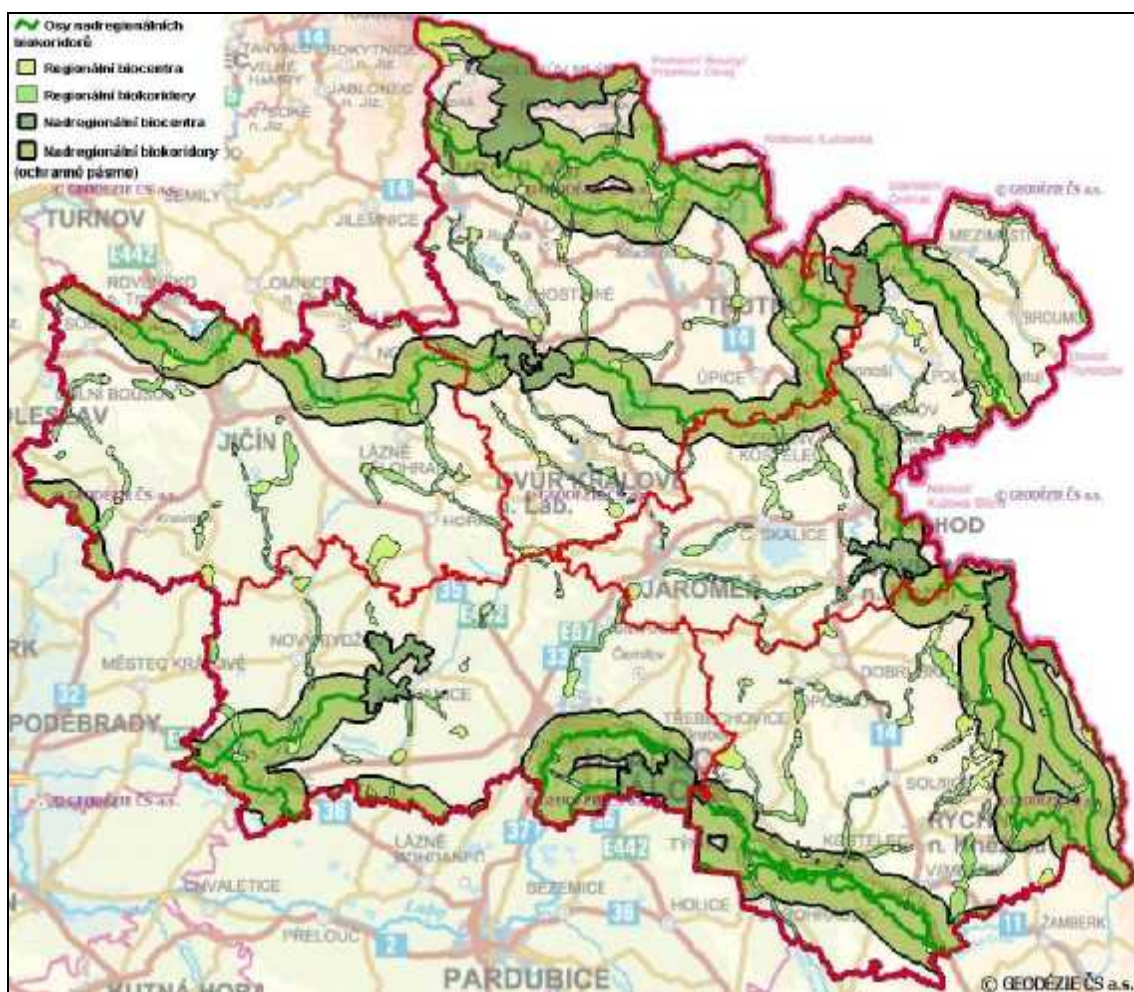
Charakteristickými druhy živočichů pro přírodní park jsou ptáci s vazbou na vodní prostředí: píseň obecný (*Actitis hypoleucos*), kulík říční (*Charadrius dubius*) a ledňáček říční (*Alcedo atthis*). V břehových porostech hnízdí slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*) a pěnice (*Sylvia sp.*). Na loukách lze pozorovat čejku chocholatou (*Vanellus vanellus*), koroptev polní (*Perdix perdix*) a skřivana polního (*Alauda arvensis*). Trvale zde žije vydra říční (*Lutra lutra*).

2.9.2 Územní systém ekologické stability (ÚSES)

Územní systém ekologické stability (ÚSES) dle zákona č. 114/1992 Sb. tvoří v krajině soubor funkčně propojených ekosystémů, resp. ekologicky stabilnějších přirozených a přírodě blízkých ekosystémů, které jsou zdroji biodiverzity a udržují přírodní stabilitu. V rámci nadregionálních, regionálních a lokálních ÚSES jsou vymezována tzv. biocentra propojená biokoridory v krajině, na lokální úrovni se připojují ještě interakční prvky. Předpokládá se, že v kulturní krajině funguje ÚSES jako ekologická síť. Zjednodušeně si lze představit, že biokoridory jsou využívány pro migraci a biocentra pro trvalou existenci druhů.

Následující obrázek ukazuje strukturu nadregionálního a regionálního ÚSES v Královéhradeckém kraji.

Obr. č. 27: Územní systém ekologické stability v Královéhradeckém kraji

Zdroj: [5]

Zastoupení jednotlivých prvků ÚSES nadregionální úrovně na území kraje popisuje následující tabulka.

Tab. č. 12: Nadregionální územní systém ekologické stability v Královéhradeckém kraji

Označení	Název prvku	Typy ekosystémů
NRBC – 85	Prameny Úpy	PR,SM,SU,BU,AT,SK,H,MB,V,R,L
NRBC – 46	Adršpašské skály	BU,SP,-MB,B

NRBC – 45	Les Království	VO,LO,SU,MB,B
NRBC – 87	Peklo	BU,SU,-MB
NRBC – 86	Sedloňovský vrch-Topielisko	BU,AT,MT,SM,-H,MB,R,L
NRBC – 9	Lodín	DH,XT,MH,L
NRBC – 11	Vysoké Chvojno	(AD,VO,LO,PR)-N,MB,MH,R,V,B,L
NRBK	Rašeliště Jizery-Prameny Úpy	H
NRBK	K28-Prameny Úpy	MB
NRBK	K19-Prameny Úpy	MB
NRBK	Prameny Úpy-Adršpašsko-Teplické skály	MB
NRBK	Adršpašsko-Teplické skály-Polsko-Sedl.vrch,Topielisko	B
NRBK	Adršpašské skály-Peklo	MB
NRBK	K37-Les Království	MB
NRBK	Příhrazské skály-Les Království	MB, B
NRBK	Peklo-Sedloňovský vrch,Topielisko	MB
NRBK	Sedloňovský vrch,Topielisko-Raskov	MB
NRBK	Sedloňovský vrch-Raskov	H
NRBK	Sedloňovský vrch,Topielisko-Vysoké Chvojno	V, N, B
NRBK	Bohdaneč-Vysoké Chvojno	V, N, B
NRBK	Žehuňská obora-Lodín	MH
NRBK	Žehuňská obora-Bohdaneč	MH

Zdroj: [4]

Evropská ekologická síť – EECONET

Součástí této sítě je u nás výše zmíněná soustava ÚSES, především na nadregionální úrovni. Také EECONET tvoří dva typy skladebných částí – klíčová území (keystone areas) odpovídající našim biocentrům, která jsou propojena biokoridory evropského významu. Více viz ÚSES.

2.9.3 Ochrana přírody

Zákon o ochraně přírody a krajiny rozlišuje obecnou a zvláštní ochranu přírody.

Obecná ochrana

Obecná ochrana přírody zahrnuje ochranu všech druhů rostlin, hub a živočichů před vymizením nebo poškozením (včetně snížení jejich genetické variability, vymizení dílčích populací, nebo zničení jejich stanovišť a ekosystému), dále i ochranu významných přírodních jevů (např. jeskyně, paleontologické nálezy, naleziště nerostů, apod.). Obecná ochrana se vztahuje i na územní systémy ekologické stability a významné krajinné prvky, na krajinný ráz. Obecná ochrana a její podmínky jsou specifikovány v příslušné české legislativě (např. zákon o ochraně přírody a krajiny, zákon o lesích, zákon o územním plánování a stavebním řádu, zákon o ochraně ZPF, horní zákon a další).

Zvláštní ochrana

Zvláštní ochrana přírody je dále rozlišena na územní a druhovou ochranu, nově se objevuje jejich provázanost související s implementací soustavy NATURA 2000.

Na území Královéhradeckého kraje se nacházejí všechny kategorie zvláště chráněných území dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Jejich prostorové rozmístění ukazuje obrázek v příloze č. 2 oznámení. Přehledně jsou uvedeny v tabulce (viz tab. č. 12).

Tab. č. 13: Zvláště chráněná území v Královéhradeckém kraji

Kategorie	Počet	Rozloha [ha]
Národní park ¹⁾	1	24 545
Chráněná krajinná oblast ²⁾	3	71 062
Národní přírodní rezervace	5	2 531
Národní přírodní památka	1	334

Přírodní rezervace	38	1 359
Přírodní památka	67	7 667
Přírodní park	5	6 810
Celkem	120	114 308

- 1) Krkonošský národní park – část
 2) CHKO Broumovsko, CHKO Orlické hory – část, CHKO Český ráj – část
 Zdroj: [7]

Ostatní ochrana

NATURA 2000

Na území Královéhradeckého kraje se v rámci evropské soustavy NATURA 2000 nacházejí následujících 56 evropsky významných lokalit a 5 ptačích oblastí (viz tab. č. 13). Mapa se zakreslenými lokalitami NATURA 2000 je součástí přílohy č. 2 k oznámení.

Tab. č. 14: Lokality evropské soustavy NATURA 2000 v Královéhradeckém kraji

Název PO	Kód	Rozloha [ha]	Předmět ochrany	
Krkonoše	CZ0521009	40 938,88	tetřevka obecná (<i>Tetrao tetrix</i>) sýc rousný (<i>Aegolius funereus</i>) čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>) chřástal polní (<i>Crex crex</i>) lejsk malý (<i>Ficedula parva</i>) datel černý (<i>Dryocopus martius</i>) slavík modráček tundrový (<i>Luscinia svecica svecica</i>)	
Orlické Záhoří	CZ0521015	903,94	chřástal polní (<i>Crex crex</i>)	
Rožďalovické rybníky	CZ0211010	6 613,14	moták pochop (<i>Circus aeruginosus</i>) jeřáb popelavý (<i>Grus grus</i>)	
Broumovsko	CZ0521014	9121,71	výr velký (<i>Bubo bubo</i>) sokol stěhovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	
Žehuňský rybník a Žehuňská obora	CZ0211011	1 963,89	bukáček malý (<i>Ixobrychus minutus</i>) chřástal kropenatý (<i>Porzana porzana</i>)	
Název EVL	Kód	Rozloha [ha]	Důvod ochrany	Předmět ochrany
Krkonoše	CZ0524044	54979,59	habitaty	
Žehuň – obora	CZ 0213090	900,21	živočichové	roháč obecný
Údolí – Plakánek	CZ0214025	90,13	habitaty	
Kozlov – Tábora	CZ0510164	304,25	habitaty	
Podtrosecké údolí	CZ0514113	518,90	habitaty	
Perna	CZ0520009	119,87	habitaty	
Hrádeček	CZ0520020	119,90	habitaty	
Miletínská bažantnice	CZ0520022	69,39	habitaty	
Babiččino údolí - Ryzmberg	CZ0520028	65,46	habitaty	
Nechanice – Lodín	CZ0520030	1 562,46	habitaty	
Březinka	CZ0520178	161,49	habitaty	
Veselský háj	CZ0520184	446,39	habitaty	
Žaltman	CZ0520511	91,21	habitaty	
Broumovské stěny	CZ0520518	1357,12	habitaty	
Adršpašsko-Teplické skály	CZ0520519	1715,74	habitaty	
Trčkov	CZ0520600	432,05	habitaty	
Panský vrch	CZ0520603	70,47	habitaty	
Vražba	CZ0522127	6,65	rostliny	zvonovel liliolistý
Zadní Machová	CZ0522129	15,04	rostliny	střevíčník pantoflíček
Bystřice	CZ0523264	51,70	živočichové	velevrub tupý
Červená Třemešná – rybník	CZ0523265	7,31	živočichové	kuňka ohnivá
Slatinná louka u Roudničky	CZ0523266	7,63	živočichové	vrkoč útlý
Divoká Orlice	CZ0523267	20,30	živočichové	vranka obecná
Dubno - Česká Skalice	CZ0523268	81,59	živočichové	kuňka ohnivá
Halín	CZ0523270	10,02	živočichové	kuňka ohnivá
Chlumec – Karlova koruna	CZ0523272	19,19	živočichové	páchník hnědý

Javorka a Cidlina – Sběř	CZ0523273	307,29	živočiškové	modrásek bahenní, modrásek očkovaný
Libosad – obora	CZ0523274	42,87	živočiškové	páchník hnědý
Kačerov	CZ0523275	2,11	živočiškové	modrásek bahenní
Kanice – lesní rybník	CZ0523276	0,55	živočiškové	čolek velký
Labe – Hostinné	CZ0523277	11,15	živočiškové	vranka obecná
Lukavecký potok	CZ0523279	0,68	živočiškové	velevrub tupý
Metuje a Dřevíč	CZ0523280	46,21	živočiškové	mihule potoční
Nadslav	CZ0523282	6,75	živočiškové	kuňka ohnivá
Olešnice	CZ0523283	390,39	živočiškové	roháč obecný
Opočno	CZ0523284	68,33	živočiškové	páchník hnědý, roháč obecný
Rybník Smrkovák	CZ0523286	6,95	živočiškové	kuňka ohnivá
Rybník Spáleníště	CZ0523287	1,60	živočiškové	čolek velký
Stará Metuje	CZ0523288	23,38	živočiškové	klínatka rohatá
Týništské Poorličí	CZ0523290	648,75	živočiškové	páchník hnědý
Uhřínov – Benátky	CZ0523291	5,03	živočiškové	modrásek bahenní, modrásek očkovaný
Víno	CZ0523293	72,40	živočiškové	roháč obecný
Bílá Třemešná	CZ0523669	0,04	živočiškové	netopýr černý
Častolovice zámek	CZ0523670	0,82	živočiškové	vrápenec malý
Jičíněves – zámek	CZ0523675	0,37	živočiškové	vrápenec malý
Josefov – pevnost	CZ0523676	41,43	živočiškové	vrápenec malý
Kost	CZ0523677	0,94	živočiškové	vrápenec malý
Pevnost Dobrošov	CZ0523680	1,97	živočiškové	netopýr velký, netopýr brvitý, vrápenec malý
Staré Hradky – zámek	CZ0523682	1,03	živočiškové	vrápenec malý
Štola Portál	CZ0523683	0,04	živočiškové	netopýr černý, netopýr velký
Luční potok v Podkrkonoší	CZ0523823	3,56	živočiškové	rak kamenáč
Zbytka	CZ0524045	79,43	habitaty	
Orlické hory – sever	CZ0524046	941,63	habitaty, rostliny	hořeček český
Peklo	CZ0524047	474,23	habitaty, rostliny	šikoušek zelený
Byšičky	CZ0524048	17,30	rostliny, živočiškové	hlízovec Loeselův, kuňka ohnivá
Orlice a Labe	CZ0524049	2683,18	habitaty, živočiškové	klínatka rohatá, bolen dravý, vydra říční

Zdroj: [6]

Biosférické rezervace

Na území kraje zasahuje biosférická rezervace Krkonoše. Je ustanovena na území KRNAP (včetně ochranného pásma) a národního parku na polské straně Krkonoš. Její celková rozloha činí 60 350 ha, z toho 91 % plochy leží na české straně a 9 % v Polsku. Územní rozsah je znázorněn na dalším obrázku.

Obr. č. 28: Biosférická rezervace Krkonoše v Královéhradeckém kraji

Zdroj: [5]

Významné krajinné prvky

Významnými krajinnými prvky (VKP) jsou ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, veškeré lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Dále se jedná o lokality, které jsou jako VKP registrovány orgánem ochrany přírody, tedy mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy sídelních porostů včetně historických zahrad a parků.

Přehled registrovaných VKP na území Královéhradeckého kraje je pro svůj rozsah uveden v tabulce v příloze č. 3. Dle údajů AOPK se jedná celkem o 207 biokoridorů a biocenter (rok 2003).

Památné stromy

Dle údajů na portálu Ústřední seznam ochrany přírody AOPK se na území Královéhradeckého kraje nachází 283 památných stromů.

Mokřady Ramsarské úmluvy

Ramsarská úmluva je první celosvětová mezivládní úmluva na ochranu mokřadů. Jedná se tak o jedinou úmluvu, chrání určitý typ biotopu. Úmluva ukládá členským zemím vyhlásit na svém území minimálně jeden mokřad mezinárodního významu, který svými přírodními hodnotami odpovídá schváleným kritériím, a zařadit ho do seznamu mokřadů mezinárodního významu. Stát se tím rovněž zavazuje, že zapsaným mokřadům věnuje zvýšenou péči a ochranu.

Celková rozloha těchto lokalit v ČR, kterých je 12, je 54 656 ha. Ochrana je zajištěna formou národního parku, CHKO nebo národních přírodních rezervací. Většina mokřadních lokalit na území CHKO je navíc chráněna statutem rezervací.

Na území Královéhradeckého kraje se nachází lokalita RS7 Krkonošská rašeliniště; plocha 230 ha, zapsáno 1993. Lokalita je chráněna formou národního parku.

2.10 Hluk

Hluk ve volné krajině je vázán především na liniové zdroje dopravních komunikací a bodové zdroje těžby nerostných surovin a průmyslu.

Hlavním zdrojem hluku v kraji je doprava, přičemž zde působí dva protichůdné trendy:

- § neustále rostoucí dopravní zátěž a současně nedostatečná údržba komunikací vedou k nárůstu hluku zejména v lokalitách přilehlých k frekventovaným komunikacím,
- § vymístění průmyslových činností na okraj obcí a modernizace objektů a jejich stacionárních zdrojů hluku (VZT, klimatizační jednotky, technologické celky), které akustickou zátěž přesouvají do jiných lokalit s menším vlivem na obyvatelstvo. [5]

Na území kraje jsou z uvedených důvodů obecným problémem především chybějící obchvaty měst a obcí, ve kterých tak dochází k enormní zátěži obytných území hlukem. Některé silnice I. a II. třídy jsou zatíženy průjezdem až 20 tisíci aut během 24 hodin (viz výše: I/11, I/16, I/33), což znamená zátěž kolem 70 dB (měřeno ve vzdálenosti do 7,5 m od středu vozovky). Přitom přípustná hladina hluku je ve vnějším prostředí (v chráněném venkovním prostoru staveb a v chráněném venkovním prostoru dle § 10 nařízení vlády č. 148/2006 Sb.) dána součtem základní hladiny $A_{L_{Aeq,T}} = 50$ dB a korekcí vztahující se k místním podmínkám a denní době podle přílohy č. 3 nařízení vlády č. 148/2006 Sb. V chráněném vnitřním prostoru staveb činí základní hladina $A_{L_{Aeq,T}} = 40$ dB a korekce jsou stanoveny v příloze č. 2 nařízení vlády č. 148/2006 Sb.

2.11 Obyvatelstvo

Nejlidnatějším okresem Královéhradeckého kraje je okres Hradec Králové (cca 160 tis. ob.), populačně nejmenší je okres Jičín (77 306 ob.).

Hustota zalidnění v kraji (k 31.12.2006) je nižší (115,5 ob./km²) než celorepublikový průměr (130,4 ob./km²). Velká diference hustoty zalidnění je i v okresech – nejvyšší hustota obyvatel je v okrese Hradec Králové (182 ob./km²), nejnižší v okrese Rychnov nad Kněžnou (79 ob./km²).

Na území kraje je 448 obcí, z nichž 43 má statut města. Podíl městského obyvatelstva (k 31.12.2005, [11]) tvoří 67,8 % všech obyvatel kraje a je tak téměř totožný s celorepublikovým průměrem, který činí 70 %. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové (94 431 obyvatel), druhým největším městem je Trutnov (31 195 obyvatel). Nejméně urbanizován je okres Jičín, kde žije nejvíce obyvatel v obcích do 500 obyvatel (v rámci celého kraje činí tento podíl 1/8 obyvatel).

Dle [11] bylo k 31. březnu 2007 na území Královéhradeckého kraje evidováno 550 168 obyvatel, což představuje nárůst oproti stejnému období předchozího roku o 1 551 osob. Ke stejnému datu byla zaregistrována i kladná hodnota přirozeného přírůstku obyvatel (57), porodnost činila 10,9 živě narozených dětí na 1000 obyvatel. Za 1. čtvrtletí roku 2007 se počet obyvatel díky migraci zvýšil o 468 osob. Nejvyšší hodnota relativního ukazatele přírůstku stěhováním byla v okrese Jičín (9,8 přistěhovalých na 1000 obyvatel středního stavu). V meziokresním srovnání byl zaznamenán přirozený přírůstek v okresech Trutnov (1,2 přistěhovalých na 1000 obyvatel středního stavu), Hradec Králové (0,7 přistěhovalých) a Rychnov nad Kněžnou (0,6 přistěhovalých). Ve zbývajících okresech Jičín a Náchod byl zjištěn přirozený úbytek.

Průměrný věk obyvatelstva v kraji je 40,6 let (k 1.1.2007). Ze všech krajů v ČR (po hl. m. Praze) je v Královéhradeckém kraji největší počet obyvatel ve věku nad 65 let (14,9 %). Také průměrný věk mužů (38,9 let) a žen (42,1 let) je nad republikovým průměrem (muži 38,6 let; ženy 41,7 let). Stejně je tomu v porovnání s krajským průměrem v okresech Hradec Králové a Jičín. Nejvyšší podíl obyvatel do 14 let mají okresy Náchod a Rychnov nad Kněžnou, nejvyšší podíl obyvatel ve věku 15-64 let byl zjištěn v okrese Trutnov.

Míra nezaměstnanosti v kraji je trvale nižší proti republikovému průměru (7,26 %). K 31.3.2007 dosáhla (dle údajů ČSÚ) hodnoty 5,69 %, což je méně než ve stejném období předchozího roku. Existují však výrazné rozdíly v nezaměstnanosti uvnitř kraje. Nejnižších hodnot v rámci kraje dosáhla v okresech Rychnov nad Kněžnou (3,76 %) a Hradec Králové (4,89 %), nejvyšších v okrese Trutnov (8,01 %).

Z hlediska vzdělanosti je v Královéhradeckém kraji větší podíl obyvatelstva s nižším vzděláním – průměrný podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (7,49 %) je dlouhodobě nižší než v ČR (8,9 %). V rámci kraje jsou navíc patrné velmi silné rozdíly v úrovni vzdělanosti mezi centrem (krajským městem Hradec Králové), kde jsou lokalizovány všechny vysoké školy v kraji a ostatními oblastmi kraje. Lze však konstatovat, že vzdělanostní úroveň obyvatelstva v kraji se zvyšuje. Z porovnání výsledků ze SLDB v roce 1991 a 2001 se v meziokresním srovnání nejvýrazněji zvýšil počet obyvatel s vyšším odborným a nástavbovým

vzděláním (o 3,48 %). Obyvatelstva s nejvyšším ukončeným vysokoškolským vzděláním bylo v kraji v roce 2001 o 1,64 % více než v roce 1991. K nejvyššímu nárůstu (o více než 2 %) vysokoškolsky vzdělaných došlo na Královéhradecku. V podílu obyvatel se základním a neukončeným vzděláním byl zaznamenán velmi pozitivní výrazný pokles (o 9,96 %).

2.12 Bydlení, kulturní, historické, archeologické památky

2.12.1 Historický vývoj, bydlení

Historický vývoj

Královéhradecký kraj byl zformován koncem 13. st. Jeho význam byl v této době posílen vznikem opevněných královských měst (Hradec Králové, Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem, Trutnov, Nový Bydžov), která se na počátku 14. století stala věnnými městy českých královen. Od 15. století hrálo Hradecko významnou roli jako součást svazku východočeských krajů a hradecký kraj jako správní celek existoval až do konce krajského zřízení v letech 1860-1862.

K hospodářskému pokroku kraje v 18. století vedl vznik manufaktur. Potštejská plátenická manufaktura a Trutnovská obchodní společnost se prosadily i za hranicemi Čech. Hospodářský obraz kraje tehdy ještě doplňovala těžba železných a dalších rud včetně stříbra v Krkonoších a sklářská výroba v Orlických horách. Od 18. století se také rozvíjela těžba černého uhlí v okolí Žacléře a Jestřebích hor.

V polovině 18. století bylo od habsburské monarchie odtrženo Kladsko a většina Slezska a hradecký kraj se tak stal příhraniční oblastí státu. Projevilo se to kromě jiného zásadní přestavbou Hradce Králové na moderní pevnost, kterou doplnila výstavba zcela nové pevnosti Josefova. V důsledku toho se kraj stal i hlavním bojištěm prusko-rakouské války v roce 1866.

Od poloviny 19. století byl celý doposud agrární profil Hradecka změněn průmyslovou revolucí. V jejím průběhu vznikla řada cukrovarů, textilních a později i strojírenských továren. Již v roce 1857 byla v kraji uvedena do provozu jedna z nejstarších železničních tratí v Čechách. Většina měst se začala rozvíjet a počet obyvatel se rychle zvyšoval. Hradec Králové postupně rostl v průmyslové centrum a počátkem 20. století zahájil přestavbu v moderní město. Realizací architektonických a urbanistických návrhů J. Gočára si Hradec Králové získal název „salón republiky“. V roce 1949 se Hradec Králové stal oficiálním sídlem kraje, v letech 1960-1990 byl centrem Východočeského kraje.

Průmysl převládá v hospodářství kraje i v současné době. Centrem strojírenství je Hradec Králové, tradičním odvětvím zůstává textilní průmysl – převládá bavlnářství (Dvůr Králové nad Labem, Trutnov). Z dalších odvětví je významné gumárenství (Náchod) a potravinářský průmysl.

Bydlení

Kvalita domovního a bytového fondu Královéhradeckého kraje se z hlediska dlouhodobého vývoje trvale zvyšuje (dle údajů [11] od r. 1961). Přesto v mezikrajském srovnání výsledků (SLBD 2001, [11]) má tento kraj druhé nejhůře technicky vybavené trvale obydlené byty. Z hlediska třídění bytů do kategorií I-IV. je kraj zařazen až na posledním místě. V porovnání s ostatními kraji je v Královéhradeckém kraji čtvrtý nejstarší domovní fond, jeho průměrné stáří je 43,2 let (průměr ČR: 41,2 let).

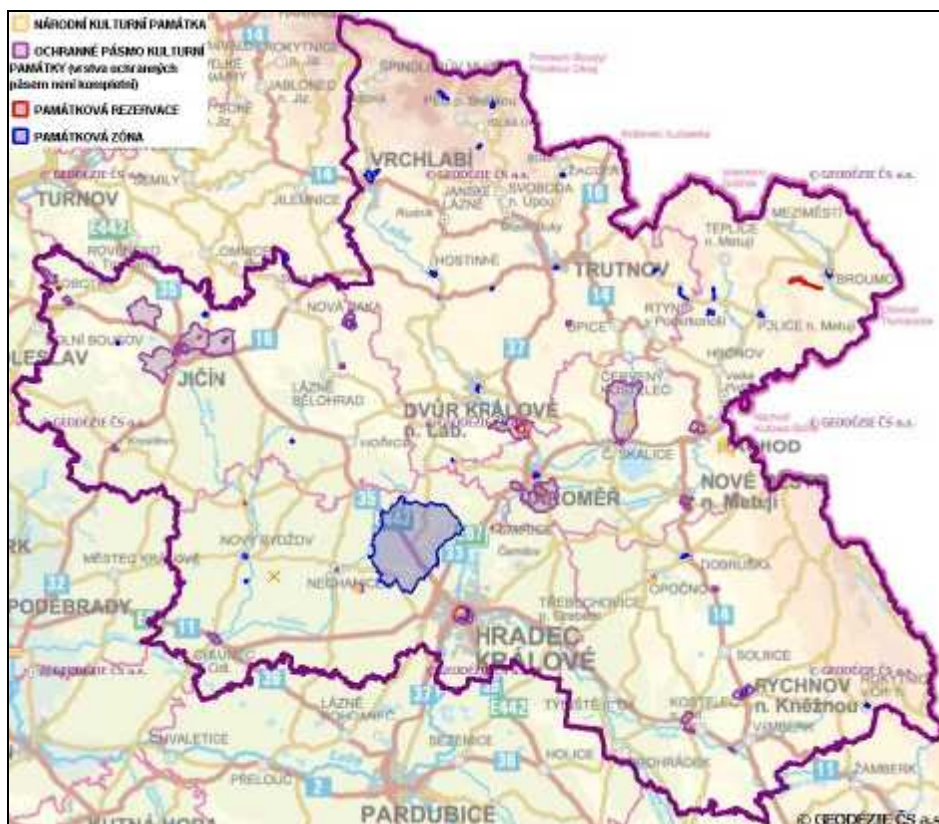
Po ukončení plánované bytové výstavby z 80. let 20. století došlo v první polovině 90. let k výraznému útlumu v počtu nově postavených bytů. Bytová výstavba již není přímo ovlivňována státem, ale více závisí na regionech a samosprávách obcí, na jejich připravenosti a finanční síle nové byty postavit nebo připravit vhodné podmínky pro vstup developera či investora bytové výstavby, popř. připravit lokality pro individuální výstavbu. Základními ukazateli při hodnocení bytové výstavby jsou počty zahájených, rozestavěných a dokončených bytů za jednotlivé období a území, plynulost a intenzita bytové výstavby. V polovině 90. let v Královéhradeckém kraji i v celé ČR došlo k oživení bytové výstavby, ta však na počátku nového tisíciletí začala v kraji ve srovnání s celorepublikovým průměrem ztrácet na tempu.

K 31. březnu 2007 bylo v kraji dokončeno celkem 353 bytů, což představuje více než třetinový meziroční nárůst. V rámci modernizace bytového fondu bylo dokončeno 237 bytů a zahájena výstavba 408 bytů odpovídající meziročnímu nárůstu o 28,7 %.

2.12.2 Kulturní památky

Podle údajů Národního památkového ústavu se na území Královéhradeckého kraje nachází celkem 52 nemovitých objektů chráněných jako kulturní památka. Pro ilustraci o jejich prostorovém rozmístění slouží následující obrázek a jako základní přehled je níže uvedena tabulka se základními údaji.

Obr. č. 29: Národní kulturní památky, rezervace a zóny^{*)} v Královéhradeckém kraji

^{*)} v obrázku jsou uvedeny: národní kulturní památky, městské památkové rezervace, městské památkové zóny, vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny, krajině památkové zóny (Území bojiště 1866).

Zdroj: [5]

Tab. č. 15: Národní kulturní památky, rezervace a zóny v Královéhradeckém kraji

Statut (počet)	Název	Okres	Od roku
NP (11)	Hradec Králové, muzeum	Hradec Králové	1995
	Hrádek, zámek Hrádek u Nechanic	Hradec Králové	2001
	Smiřice, kaple Tří králů	Hradec Králové	1995
	Třebechovice, Třebechovický betlém	Hradec Králové	1999
	Broumov, benediktinský klášter a kostel sv. Vojtěcha	Náchod	1995
	Dobrošov, soubor pevnostního systému Dobrošov	Náchod	1995
	Náchod, zámek Náchod	Náchod	2001
	Ratibořice, Babiččino údolí	Náchod	1978
	Opočno, areál zámku	Rychnov nad Kněžnou	1995
	Kuks, areál hospitalu	Trutnov	1995
	Stanovice, Betlém v Novém lese u Kuksu	Trutnov	2001
RM (4)	Hradec Králové	Hradec Králové	1962
	Jičín	Jičín	1967
	Josefov	Náchod	1971
	Nové Město nad Metují	Náchod	1970
RV (2)	Vesec	Jičín	1995
	Křinice	Náchod	1995

RJ (1)	Kuks, obec s přilehlým komplexem hospitálu a souborem plastik	Trutnov	1971
ZM (20)	Hradec Králové - část	Hradec Králové	1990
	Nový Bydžov	Hradec Králové	1990
	Pecka	Jičín	2003
	Sobotka	Jičín	1990
	Železnice	Jičín	1990
	Broumov	Náchod	1990
	Jaroměř	Náchod	1990
	Náchod	Náchod	1990
	Police nad Metují	Náchod	1990
	Stárvov	Náchod	2003
	Dobruška	Rychnov nad Kněžnou	2003
	Opočno	Rychnov nad Kněžnou	1990
	Rokytnice v Orlických horách	Rychnov nad Kněžnou	2003
	Rychnov nad Kněžnou	Rychnov nad Kněžnou	2003
	Dvůr Králové	Trutnov	1990
	Hostinné	Trutnov	1990
	Pilníkov	Trutnov	2003
	Trutnov	Trutnov	1990
	Vrchlabí	Trutnov	1990
	Žacléř	Trutnov	2003
ZV (13)	Libeň	Hradec Králové	2004
	Vysočany	Hradec Králové	2004
	Karlov	Jičín	1995
	Nové Smrkovice	Jičín	1995
	Studeňany	Jičín	1995
	Štidla	Jičín	2004
	Skalka	Náchod	2004
	Dolní Vernéřovice	Trutnov	2004
	Chotěborky	Trutnov	2004
	Malá Úpa – Šímovy Chalupy	Trutnov	2004
	Pec pod Sněžkou – Modrý Důl	Trutnov	2004
Pec pod Sněžkou – Velké Típetovské Boudy	Trutnov	2004	
Radvanice	Trutnov	2004	
ZK (1)	Území bojiště u Hradce Králové	Hradec Králové	1996

NP – národní kulturní památka; RM – městská památková rezervace ; RV – vesnická památková rezervace; RJ – ostatní památkové rezervace; ZM – městská památková zóna; ZV – vesnická památková zóna; ZK – krajinná památková zóna.
 Zdroj: [17]

Informace o kulturních památkách, jak jsou uvedeny dále, byly čerpány mimo jiné i ze zpracované Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje (prosinec 2005) [13].

K významným kulturním hodnotám patří cenné urbanistické celky. V Královéhradeckém kraji jsou v současné době čtyři městské památkové rezervace: Hradec Králové, Jičín, Nové Město nad Metují a Josefov. Největší z nich je městská památková rezervace Hradec Králové. Nalezneme zde řadu cenných a turisticky atraktivních staveb gotiky, renesance a baroka: katedrála sv. Ducha, Bílá věž s druhým největším zvonem v Čechách Augustinem, kaple sv. Klimenta, jezuitská kolej, biskupská rezidence a další domy v nejstarší části města. Z hlediska urbanistické koncepce je však také unikátní novější část města z 1. poloviny 20. století, na jejíž výstavbě se podíleli např. J. Gočár a J. Kotěra.

Městská památková rezervace v Jičíně zahrnuje historické náměstí se zámek, Valdickou bránou a dalšími významnými stavbami. Doposud nepřilíš exponované, avšak turisticky velmi atraktivní je historické centrum Nového Města nad Metují s renesančními stavbami a zámek. Také pevnostní město Josefov v sobě skrývá velký potenciál pro rozvoj turistického ruchu. Ten je však brzděn nedostatečnou péčí o objekty, které dříve využívala armáda, a také problematickými sociálními podmínkami mezi místním obyvatelstvem.

Městských památkových zón je v Královéhradeckém kraji 21. Patří mezi ně Dobruška, Rychnov nad Kněžnou, Náchod, Dvůr Králové nad Labem, Vrchlabí, Trutnov, Jaroměř, Opočno, Broumov a další.

Atraktivita **vesnických památkových zón** spočívá zpravidla v unikátně dochovaných komplexech lidové architektury. Těchto zón bylo doposud v Královéhradeckém kraji vytvořeno 15. Mezi nejznámější patří např. Studeňany (obec Radim nedaleko Jičína), dále pak Vysočany, Vesec u Sobotky, Nové Smrkovice, Dolní Vernéřovice a další. Vedle toho vzniká v současné době také skanzen lidové architektury v Krňovicích.

Status **národní kulturní památky** má v Královéhradeckém kraji celkem 10 objektů, jedná se zároveň o hojně vyhledávané turistické cíle. Patří mezi ně novogotický zámek Hrádek u Nechanic s bohatým inventářem a výzdobou, Muzeum od architekta Jana Kotěry v Hradci Králové, Hospital Kuks a nedaleký Betlém u Kuksu – zbytky barokního komplexu s rozsáhlou sochařskou výzdobou od M. B. Brauna, pevnostní systém Dobrošov – součást československého pohraničního opevnění z druhé poloviny 30. let 20. století, benediktinský klášter v Broumově, unikátní barokní kaple Zjevení Páně ve Smiřicích, zámky v Opočně a Náchodě a Babiččino údolí v Ratibořicích se zámekem a souborem lidových staveb zasazených do cenné kulturní krajiny.

Mezi nejvýznamnější kulturní památky v kraji patří ještě celá řada zámků, např. Častolovice, Kostelec nad Orlicí, Doudleby nad Orlicí, Rychnov nad Kněžnou, Karlova koruna v Chlumci nad Cidlinou, Humprecht, Nové Město nad Metují, Dětenice. Z hradů a hradních zřícenin to jsou Kost, Pecka, Potštejn, Litice nad Orlicí a řada dalších.

Okolo některých pamětihodností byla také vytvořena **ochranná pásma**: ochranné pásmo zámku Humprecht, ochranné pásmo hradu Kost, ochranné pásmo archeologické nemovité kulturní památky Hradiště Prachov, ochranné pásmo souboru nemovitých kulturních památek města Rychnov nad Kněžnou, ochranné pásmo Vesnické památkové zóny Studeňany, ochranné pásmo zříceniny hradu Veliš, zámku ve Vokšicích a kostela sv. Václava ve Veliši a další.

Velmi rozsáhlá je **krajinná památková zóna Bojiště Bitvy u Hradce Králové**, která se nachází na území severozápadně od krajského města – v okolí kopce Chlum. Nachází se zde muzejní expozice, v krajině je roztroušeno množství památníků pruskorakouské bitvy roku 1866, jejíž každoroční rekonstrukce je jednou z nejvýznamnějších kulturních akcí v regionu. Kromě bojiště na Chlumu se v pásu od Náchoda po Jičín nachází řada dalších významných bojišť, na kterých byly vyznačeny naučné stezky (NS Po stopách války pruskorakouské roku 1866 vedoucí od Náchoda až na bojiště na Chlumu). Velký význam pro cestovní ruch mají i další specializované naučné stezky, jako např. NS Po stopách hornictví v Jestřebích horách. [13]

2.12.3 Archeologické památky

Na území Královéhradeckého kraje se nachází archeologická nemovitá kulturní památka Hradiště Prachov. Jedná se o nemovitou kulturní památku zapsanou v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek pod rejstříkovým číslem 11060 a prohlášenou za nemovitou kulturní památku dne 29. října 1963. Nalézá na katastrálních územích Horní Lochov, Pařezská Lhota, Prachov a Zámostí. Ochranné pásmo kolem památky bylo vymezeno v roce 1998 okresním úřadem v Jičíně (rozhodnutí č.j. RRR/K/164/1998/PP/R10-OP ze dne 29. 1. 1998).

2.13 Pravděpodobný vývoj životního prostředí bez realizace koncepce

Popis pravděpodobného vývoje vychází ze znalosti současného stavu životního prostředí a trendů jeho vývoje, které byly zjištěny během vypracování analytické části o území tohoto vyhodnocení. Jedná se v podstatě o referenční scénář ve smyslu varianty k realizaci zpracované návrhové části koncepce. Tento referenční scénář predikuje vývoj životního prostředí způsobem, kdy pozitivní i negativní trendy identifikované v analýze dále pokračují, přičemž příležitosti nejsou využity a hrozby se naplní.

Vzhledem k dále identifikovaným vlivům koncepce na jednotlivé oblasti životního prostředí, lze předpokládat, že vývoj životního prostředí by byl ovlivněn zejména lokálně a to v oblasti ovzduší, fauny, flóry, ekosystémů, půdy a krajinného rázu.

Mezi nevyužitými příležitostmi by patřily následující (jak jsou definovány ve SWOT analýze analytických podkladů návrhu koncepce):

- Nevytvoření celokrajanského systému kombinované dopravy (autobus-vlak),

- Zabrzdění rozvoje specifických forem turistiky (kongresová, ekoturistika, venkovská ...),
- Ustoupení od pořádání význačných mezinárodních sportovních, kulturních a dalších společenských akcí, které mohou přilákat velké množství návštěvníků (např. různé sportovní mezinárodní závody, hudební a kulturní festivaly...),
- Zabrzdění rozvoje rodinné turistiky ve vybraných turistických oblastech (zejména podhorské oblasti Krkonoš a Orlických hor, Broumovský výběžek, Český ráj...),
- Nevyužití potenciálu méně zatížených, turisticky zajímavých území pro účely cestovního ruchu (Kladské pomezí, Podzvičinsko, Hradecko) – příležitostí je v tomto případě míněno eventuální rozmělnění zátěže hlavních destinací cestovního ruchu,
- Nezařazení kamenných soch v Betlémě u Kuksu a výjimečné urbanistické koncepce Hradce Králové na seznam UNESCO.

Zároveň by se naplnila následující ohrožení (jak jsou definována ve SWOT analýze analytických podkladů návrhu koncepce):

- Nevyhovující technický stav silniční a železniční infrastruktury může být ve svém důsledku brzdou vyšší návštěvnosti některých atraktivních míst (např. Kladské pomezí, Orlické hory a Podorlicko),
- Převážení tzv. tvrdých forem cestovního ruchu a porušování limitů únosnosti území,
- Nekontrolovatelný stavební rozvoj v atraktivních střediscích ČR (živelná expanze tzv. apartmánových bytů bez užších vazeb na další aktéry ČR),
- Zvyšující se podíl nevyužívaných ploch (tzv. brownfields) a značný rozsah investic na zelené louce zejména v turisticky atraktivních lokalitách,
- Soustředění nabídky pouze na pražskou klientelu a klientelu z Královéhradeckého kraje odkud v současné době pochází nejvíce návštěvníků,
- Nevyváženost návštěvnosti mezi přírodními a kulturně-historickými atraktivitami regionu.

Výsledný pravděpodobný vývoj jednotlivých složek životního prostředí je popsán v následujícím textu.

Ovzduší

Bez realizace koncepce by v oblasti ovzduší pravděpodobně docházelo i nadále ke zlepšování situace v rámci znečišťujících látek SO₂, NO_x, CO. Sledované ukazatele VOC a TZL by dále kolísaly kolem úrovně posledních let (rozkolísanost je cca 20-25 % průměru). Ve vývoji hodnot všech běžně sledovaných ukazatelů se jeví jako zlomový rok 2004 (nárůst emisí se zpomalil nebo zastavil a v dalším roce 2005 došlo s výjimkou NH₃ všude k poklesu).

Přestože vývoj emisní bilance je poměrně příznivý, imisní situace za posledních několik let se relativně zhoršila. Příkladem je překračování imisních limitů pro benzo(a)pyren na území města Hradec Králové, jako důsledku zvyšování hustoty dopravy. V této souvislosti je nutné zdůraznit, že na imisích na území Královéhradeckého kraje se významně podílí dálkový přenos znečištění – především elektrárny Chvaletice a Opatovice nad Labem. Pokud nebudou přijata efektivní opatření, pak v této oblasti nelze v budoucnu očekávat zlepšení.

Z hlediska rozvoje cestovního ruchu je zajímavý zejména podíl mobilních zdrojů na celkových emisích znečišťujících látek. Význam emisí mobilních zdrojů roste u TZL (mezi lety 2001-2005 došlo k navýšení celkové produkce TZL z REZZO4 o 135 %, tomu odpovídá zvýšení podílu na celkových emisích této látky na území kraje z 24 % v roce 2001 na 52 % v roce 2005). U ostatních látek došlo k poklesu celkových emisí z REZZO4. I v budoucnu budou hrát emise TZL a obsah PM₁₀ v ovzduší významnou roli a to především díky dopravě.

Znečištění vod

Jak je podrobněji popsáno v kapitole 2.6.2, jakost povrchových vod se postupně zlepšuje. Zřetelné bylo mezi lety 2003-2006 zvýšení jakosti na toku Cidliny od Jičina, Javoroky, Úpy pod soutokem s Olešnicí, Divoké Orlice pod Žamberkem a také Stěnavy na Broumovsku. Ke zhoršení jakosti na sledovaných tocích nedošlo. Pokud nedojde např. ke vzniku nového zdroje znečišťování povrchových toků nebo k významné havárii, předpokládá se ustálený stav s dobrou čistotou vodních toků.

Eroze půdy

V oblasti eroze půdy záleží na činnosti, která probíhá na daném území a na klimatických podmínkách. V případě zemědělství se může jednat např. i o způsob obhospodařování jednotlivých území. Erozi může

zapříčinit nepřímo i zvýšení emisí okyselujících látek do ovzduší, následně jejich depozice do půdy, migrace půdním horizontem, vymývání úživných látek, odumírání porostů, obnažování terénu a urychlení eroze. V současnosti trpí zvýšenou depozicí z dálkového přenosu vrcholy Hrubého Jeseníku, u kterého se to projevuje zhoršením zdravotního stavu lesních porostů.

Krajina

V krajině jsou dominantními zásahy výsledky lidské činnosti – způsob užívání území (zástavba, způsob hospodaření na zemědělských a lesních pozemcích, projevy plošného znečištění, povrchová těžba nerostných surovin, atd.). Z významných dopadů lidské činnosti v kraji lze jmenovat např. povrchovou těžbu štěrkopísků a sklářských/slévárenských písků ve Střelci a Žďáru nad Orlicí. Rozvoj cestovního ruchu ve většině případů spoléhá na zachovalý krajinný ráz, bez výrazných rušivých vlivů. Při nerealizaci koncepce se předpokládá, že vlivy na krajinu se obecně výrazně nezmění. Realizace některých aktivit návrhu koncepce nese potenciál zhoršení krajinného rázu zejména v územích, kam by byla lokalizována infrastruktura tvrdších forem cestovního ruchu.

Odpady, staré ekologické zátěže

Z hlediska produkce odpadů je Královéhradecký kraj průměrem ČR, nepříznivý vývoj v této oblasti se neočekává, spíše naopak – materiálové využití odpadů se zvyšuje, což je mimo jiné důsledek poměrně vysokého podílu třídění a recyklace. Přesto v kraji stále probíhá odstraňování odpadu převážnou většinou skládkováním. V oblasti starých ekologických zátěží bude nadále probíhat jejich postupná sanace za finanční podpory státu. Postižených území – jako například ve Vrchlabí (areál Škoda, a.s.), v Trutnově (areál Kara Trutnov, a.s.), v Poříčí (ČEZ, a.s., Elektrárna Poříčí – bude postupně ubývat.

Fauna, flóra, ekosystémy

Fauna, flóra a ekosystémy mohou být v budoucnosti dotčeny stejně při realizaci koncepce jako při zachování současného vývoje. Záleží však na samotném způsobu realizace koncepce, jak se její vliv projeví. Předměty a území ochrany přírody a krajiny jsou negativně ovlivňovány nejen výstavbou, ale i zvyšujícím tlakem návštěvnosti v již v současnosti přístupných a navštěvovaných lokalitách. Zvláště doplnění či zkvalitnění turistické i související dopravní infrastruktura může působit na biotu negativně. Na druhou stranu samotná koncepce nabízí možnost zlepšení současného stavu např. řešením situace s odpady. Dále například adekvátní informace o území obsahující prvky EVVO mohou mít velký vliv na změnu postoje a chování návštěvníků i místních obyvatel k prvkům přírodního prostředí.

3 Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy

Priority, cíle a opatření PR CR KHK jsou vesměs formulovány bez vztahu na konkrétní území či lokalitu. Je tedy nutné předpokládat jejich vliv na celém území kraje nebo na velkou část regionu. Pro bližší identifikaci možných vlivů na konkrétní oblasti bylo zpracovatelem SEA území Královéhradeckého kraje rozčleněno do následujících oblastí v pořadí klesající environmentální hodnoty. Každá oblast je charakterizována a jsou u ní identifikována ohrožení a posléze její hodnota a zranitelnost.

Tab. č. 16: Charakteristika území a jeho environmentální zranitelnost podle oblastí

Typ oblasti		Charakteristika oblasti // identifikovaná ohrožení	Environmentální hodnota/zranitelnost
Chráněná území	Velkoplošná zvláště chráněná území	Vysoká biodiverzita, zbytky původní krajiny s nízkým antropogenním ovlivněním. // Možnost uplatnění všech negativních vlivů.	velmi vysoká/velmi vysoká
	Maloplošná zvláště chráněná území	Velmi významné přírodní celky menšího rozsahu, často v blízkosti sídel. // Možnost uplatnění všech negativních vlivů.	velmi vysoká/velmi vysoká
Horské oblasti výše nezahrnuté ¹⁾		Vysoká biodiverzita. Stabilní ekosystémy velmi citlivé na vnější vlivy. // Eroze půdy, imise, znečištění odpadky.	velmi vysoká/velmi vysoká
Přírodní park		Krajinářsky hodnotná území. // Zejména zábor ploch, ale možnost uplatnění všech negativních vlivů.	velmi vysoká/velmi vysoká
Lesy dle funkce	Zvláštního určení	Významná biodiverzita, stabilní ekosystémy. // Zejména imise, tlak na změnu ve využívání.	vysoká/vysoká
	Ochranné	Významná biodiverzita, stabilní ekosystémy. // Zejména imise, tlak na změnu ve využívání.	vysoká/vysoká
	Hospodářská	Velmi nízká biodiverzita. // Vysoká zranitelnost kalamitami (škůdci, počasí).	střední/vysoká
Zemědělsky obdělávaná půda		Zemědělské plodiny a chov hospodářských zvířat. // Eutrofizace povrchových vod, vodní eroze, pesticidy.	nízká/střední-vysoká
Sídla, obytná zástavba s okolím		Kulturní krajina neprůmyslového charakteru, tj. včetně příměstských rekreačních oblastí, lázeňských oblastí, lesoparků. Vysoká hustota osídlení, umělé prvky. // Při ochraně životního prostředí především redukce zdravotních rizik.	nízká-střední/střední
Průmyslové plochy, dopravní infrastruktura		Převládá ruderní, nepůvodní a nežádoucí biotická složka (invazní druhy, hlodavci). Zdroje emisí a průmyslových odpadů. // Hluk, emise do ovzduší, vody, půdy, příčiny vzniku přízemního ozónu.	záporná ²⁾ /nulová
Ostatní silně pozměněná a devastovaná území		Skládky, nerekvizované území po těžbě (povrchové těžební útvary, s těžbou související plochy, poddolovaná území), ad. Území téměř zbavená biotické složky, často s narušeným vodním režimem. // Imise, vlivy dopravy, problémová geologie z hlediska výstavby.	nulová-nízká/nulová-nízká

Hodnocení prováděno stupnicí: záporná²⁾-nulová-nízká-střední-vysoká-velmi vysoká.

¹⁾ Horskými oblastmi se míní území s nadmořskou výškou nad 600 m. n. m.

²⁾ Jedná se o zdroj znečištění.

V hodnocení uvedeném v tabulce se odráží skutečnost, že zranitelnost území odpovídá jeho environmentální hodnotě, ale také vzácnosti, velikosti, schopnosti regenerace, ekologické stabilitě (rezistenci a resilienci). Samozřejmě pak také závisí na konkrétní charakteristice území a specifiku negativně působící činnosti (například i relativně malé odlesnění může mít v horské oblasti významnější vliv, než v méně exponovaném terénu některého ZCHÚ).

Oblasti, které jsou označeny jako vysoce zranitelné, musí být při stanovování priorit, cílů a opatření maximálně respektovány. Pokud tyto oblasti nejsou chráněny v rámci zvláštní nebo obecné ochrany přírody a krajiny a jsou v blízkosti potenciálního (současného nebo budoucího) zdroje rušivého vlivu (průmysl, zemědělské plochy, komunikace vyšších tříd, apod.), jsou oblastmi nejvýznamněji ohroženými.

V případě lesních monokultur spočívá ohrožení v jejich poměrně nízké environmentální stabilitě, velmi nízké biodiverzitě a vysoké zranitelnosti kalamitami (způsobovanými škůdci nebo extrémními

povětrnostními jevy).

V případě obytné zástavby sídel a zemědělských oblastí, jsou velmi reálná mnohá environmentální ohrožení, a to jak působením vnějších, tak i vnitřních činitelů. Samotná tato území mohou být zdrojem environmentálně negativních vlivů směřovaných do okolí i dovnitř. Lidská sídla jsou například významným zdrojem odpadů, jejichž řešení a s tím spojená značná zátěž je lokalizována do sousedících ekosystémů. Zemědělské oblasti s chovem hospodářských zvířat a plochami ohroženými důsledky vodní eroze a používáním pesticidů a ze stejných důvodů ohrožujícími své okolí – splachy půdy zanášející koryta vodních toků (snižování průtočné kapacity – větší náchylnost k povodním), pesticidy transportované do všech složek ekosystému – mají rovněž významný potenciál negativních vlivů na životní prostředí svého okolí.

Průmyslová území, území s rozsáhlými obslužnými plochami, komunikacemi a povrchovou těžbou jsou oblastmi zbařenými biotické složky nebo s převládající ruderní skladbou bioty s hojným výskytem invazních druhů. Jedná se o typ krajiny poměrně stabilní, což je dáno jeho nulovou nebo zápornou environmentální hodnotou, a tedy i málo pravděpodobným výskytem činnosti daný stav zhoršující. Jedná se o oblasti s výrazným negativním vlivem na své okolí – emise znečišťujících látek do ovzduší, závadných látek do vody, hluku, odpadů, případně starých ekologických zátěží často s obtížně kvantifikovatelnými riziky, dále bývají druhotnými zdroji šíření nežádoucí složky bioty a výrazně narušují krajinný ráz.

V případě PR CR KHK se nejvýznamnější vlivy předpokládají v případě fauny, flóry a ekosystémů, dále krajinného rázu a ovzduší, vody, lokálně v oblasti hluku a půdy. Z povahy navržených aktivit vedoucích k naplnění cílů koncepce jasně vyplývá potřeba využití přírodního potenciálu regionu pro rozvoj cestovního ruchu. Rozšiřování funkčních ploch pro turismus v jeho nejrůznějších formách vyžaduje mnohdy zábory ZPF, změny struktury PUPFL nebo snížení podílu těchto ploch. Některé navrhované aktivity zasahují do stability vegetačního krytu a různorodosti společenstev jednotlivých dotčených biotopů. V neposlední řadě je realizací rozvojových záměrů pozměňován krajinný ráz dotčeného území. Tvrdé formy turismu s sebou přinášejí mimo zvýšení zátěže ŽP v samotných lidských sídlech ohrožení únosné kapacity území a disturbanci životního prostředí ZCHD živočichů a rostlin, případně celých ekosystémů. Jedná se například o areály sportovišť, ubytovací komplexy nebo dopravní infrastrukturu.

4 Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí

4.1 Problémy současného stavu životního prostředí

Ovzduší

V kraji přetrvává trend zvyšování intenzity osobní a nákladní automobilové dopravy. Dle sčítání dopravy Ředitelstvím silnic a dálnic v roce 2005 jsou nejvíce zatíženými dopravními komunikacemi silnice I/11 Hradec Králové – Chlumeck nad Cidlinou – Poděbrady (až 20 988 vozidel), I/16 Jičín – Nová Paka (až 19 110 vozidel), I/33 Hradec Králové – Jaroměř (až 23 070 vozidel), I/35 Hradec Králové – Hořice (až 16 183 vozidel).

Největší potíže v oblasti ochrany ovzduší jsou s dodržení emisních limitů pro benzo(a)pyren (BaP) na území města Hradec Králové, což je důsledek zvyšování hustoty dopravy. Z tohoto důvodu je město Hradec Králové vyhlášeno jako oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší. K dalším místům s nejhorší kvalitou ovzduší náleží okolí Trutnova. Tento stav je způsoben koncentrací energetického průmyslu (Elektrárna Poříčí) a lokalizací zdrojů v podhorském území se zhoršenými rozptylovými podmínkami. Ovzduší v Královéhradeckém regionu je ale ovlivňováno i zdroji, které se na území kraje nenacházejí (především elektrárny Opatovice nad Labem a Chvaletice).

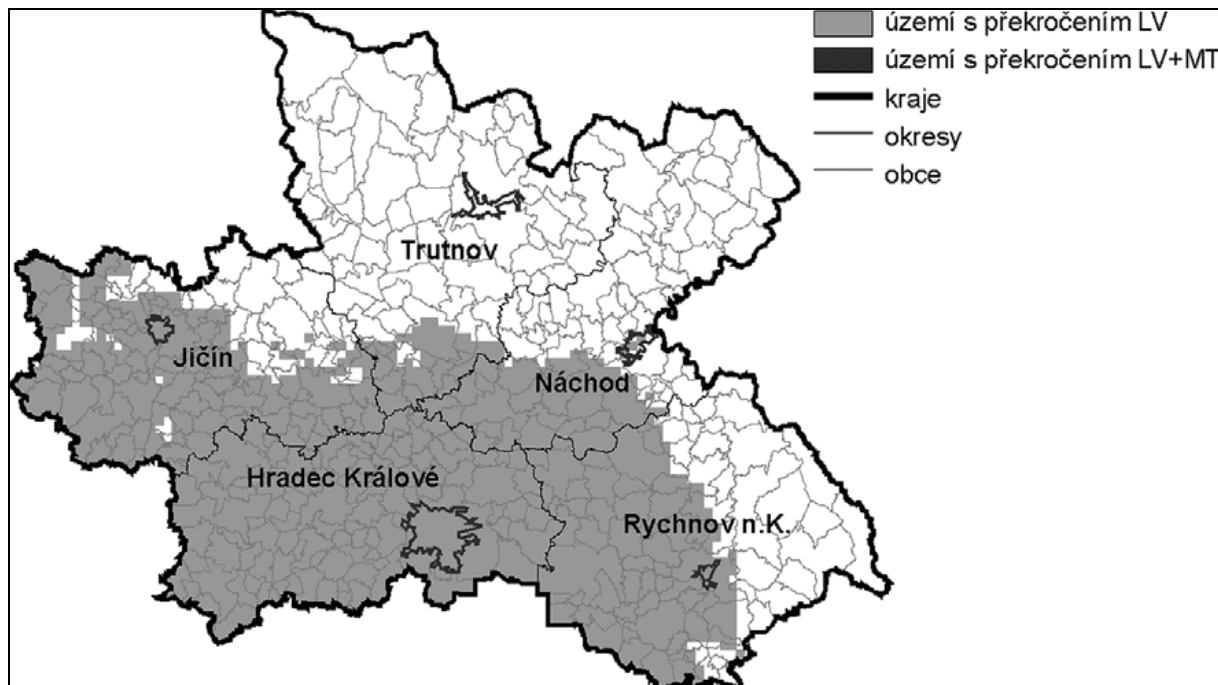
Nejvýznamnější zdroje emisí v Královéhradeckém kraji jsou následující [26]:

- BEZ MOTORY a. s. - Hradec Králové,
- ČEZ a. s., Praha OJ Elektrárny Poříčí – provoz Elektrárna Poříčí, Teplárna Dvůr Králové nad Labem,
- Federal Mogul Friction Products a. s. – Kostelec nad Orlicí,
- Harpen ČR s. r. o. - Teplárna Náchod,
- Peter-GFK s. r. o. – Kocbeře (díly a příslušenství pro aut., stavební a zem. průmysl),
- Saint-Gobain Orsil s. r. o. – Častolovice (izolace),
- Škoda Auto a. s., Mladá Boleslav – závod Kvasiny.

Dalším velkým problémem, který je však v celé ČR, je nadlimitní koncentrace ozonu (O_3). Ta byla překročena na všech monitorovacích stanicích v regionu. Imisní limit pro ochranu zdraví a vegetace byl překročen na stanicích Krkonoše – Rýchory (1. místo ve výši koncentrace ozonu) a Šerlich (3. místo ve výši koncentrace ozonu).

Hodnoty koncentrací oxidů dusíku (NO_x) se pohybují mírně nad hranicí krajského emisního stropu. Tento trend je způsoben hustotou dopravy v obcích. Mobilními zdroji (spalovací motory dopravních prostředků) je způsobeno i překročení emisního limitu BaP. Oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší je vyhlášena na rozsáhlém území kraje (dle obrázku níže).

Obr. č. 30: Území, na kterém došlo v roce 2005 k překročení imisního limitu (LV) nebo imisního limitu navýšeného o mez tolerance (LV+MT) pro alespoň jednu ze sledovaných znečišťujících látek, bez zahrnutí ozonu

Zdroj: [26]

V celém kraji – shodně se situací území celé ČR – je velkým problémem nadlimitní koncentrace ozonu, která byla překročena na všech monitorovacích stanicích v regionu. Stanice Rýchory je vyšší koncentrace dokonce na 1. místě, stanice Šerlich na 3. místě v ČR.

Kolísavý trend vykazují hodnoty tuhých znečišťujících látek (TZL) frakce PM_{10} . V letech 2001-2003 došlo k nárůstu imisní zátěže TZL, v roce 2004 byl zaznamenán její pokles. Vzhledem k růstu počtu zemědělských farem (např. farma Opočno, Dubenec), na kterých jsou uplatňovány zásady správné zemědělské praxe, dochází k postupnému snižování množství amoniaku (NH_3) v ovzduší [26].

Od srpna 2006 je na internetových stránkách kraje zveřejněna aktualizace Programu ke zlepšení kvality ovzduší Královéhradeckého kraje.

Voda

Problémy z hydrologického hlediska lze v Královéhradeckém kraji shrnout následovně:

- skládka toxických odpadů Pasa v katastrálním území Jetřichov. Hrozí kontaminace vodních zdrojů Poličské křídové pánve pesticidy, jež se z ní vyluhují,
- znečištění z více zdrojů v Červeném Kostelci, které způsobuje problémy se zásobováním pitnou vodou,
- povodně, které v posledních letech způsobují značné škody, se stávají stále větším problémem. Většina toků má během roku poměrně rozkolísaný průtok a hrozí zde velké riziko povodňových stavů. Nejvýznamnější činností v oblasti ochrany životního prostředí je plánovaný záměr stavby přehrady Mělčany u Dobrušky na řece Dědině (souhlasné stanovisko EIA již bylo vydáno). Ta by kromě protipovodňové ochrany měla sloužit k zadržování vody v krajině v období sucha,
- jakost povrchových vod se postupně zlepšuje. Největší problémy znečištěných vod se projevují u mikrobiologických a biologických ukazatelů kvality vod (88 %). Např. silné znečištění vod v profilech Stěnova – Otovice a Úpa – Jaroměř bylo způsobeno enterokoky a fekálními koliformními bakteriemi [26]. Důležité je zajištění sledování kvality vod v přírodních koupalištích,
- nedostatečné zásoby pitné vody v oblastech rozvoje CR by mohly způsobit problémy při zajištění potřeb nejen návštěvníků relevantních regionů, ale i místních obyvatel.

Půda

Důležitým aspektem ochrany půdy (a ZPF) je ochrana nejkvalitnější zemědělské půdy, kterou je nadále nutné prosazovat zejména při přípravě a projednávání územně plánovací dokumentace a při projednávání jednotlivých záměrů (EIA).

V Královéhradeckém kraji jsou půdy zatíženy depozicemi znečišťujících látek z ovzduší, které mění chemismus půd, a tím i růstové podmínky pro vegetaci. V minulosti imisemi zasažené Orlické hory jsou i v současné době vystaveny v rámci ČR významně vyšším hodnotám depozice zejména oxidů síry, než je celostátní průměr (viz kap. 2.7.2).

Nerostné suroviny

Poměrně značné zásoby nerostných surovin a jejich těžba přináší výrazné dopady na životní prostředí kraje a negativní reakce ze strany obyvatel.

Jedním z nejvíce problematických záměrů je těžba na lokalitě Střeleč, kde se nalézá největší a nejkvalitnější ložisko sklářských a slévárenských písků v České republice. Zasahuje do tří katastrů (Střeleč, Mladějov, Újezd pod Troskami) a navazuje i na rozsáhlé CHKO Český ráj, které je z krajinářského hlediska považováno za jednu z nejcennějších oblastí ČR. V této souvislosti je nezbytné poukázat na provázanost těžby nerostných surovin s rozvojem oblastí cestovního ruchu, který je primárně směřován do přírodně a krajinářsky zajímavých lokalit, zatímco rozvoj těžby obecně snižuje atraktivitu území pro CR.

V případě území narušených těžbou nerostných surovin a stavebního materiálu je nutné volit vhodný způsob rekultivace.

Skládky a odpady

Převažujícím způsobem nakládání s odpady je jejich odstraňování skládkováním. V roce 2005 bylo na území kraje registrováno 17 provozovaných skládek odpadů [26]. Stále však vznikají nové nepovolené skládky. Dále se v kraji nacházejí staré ekologické zátěže v podobě starých skládek a kontaminovaných průmyslových objektů (např. areál bývalého podniku ELTON v Novém Městě nad Metují, bývalá cihelna Pulice aj.). Jako významní původci odpadů na území kraje působí podniky lehkého průmyslu z oblasti automobilové výroby, zdravotnictví, spojových zařízení a přístrojů. Nezanedbatelnými původci jsou i nadále textilní a strojírenský průmysl.

Na řešení problematiky odpadů jsou zaměřeny následující projekty (dle [26]):

- „Čistá obec, čisté město, čistý kraj“ – akce pro veřejnost v rámci celého kraje zaměřená na rozvoj separace a využití odpadů na bázi obalů,
- Projekty zabývající se řešením zařízení na využívání biologicky rozložitelných odpadů včetně kalů z komunálních COV (kompostování, bioplynové stanice),
- Projekty zaměřené na zvýšení kapacit na termické odstraňování nebezpečných průmyslových odpadů.

Rozvoj cestovního ruchu s sebou nese riziko vzniku černých skládek a větší nároky na sběr a likvidaci odpadů v kraji. Tuto provázanost s rozvojem cestovního ruchu je nutno uvažovat a zohledňovat při směřování zvláště některých jejích forem do území.

Biota

Jedním z hlavních problémů je zamezení šíření nepůvodních druhů rostlin a živočichů (invazní druhy – především křídlatky, netýkavka žláznatá, norek americký). K tomuto šíření může docházet na stanovištích vystavených významným antropogenním vlivům, které mohou podmiňovat například šíření neofytů.

Závažným problémem je poškození lesních porostů. Zatímco u jehličnatých porostů je ve stupních poškození 0., 0./I. a I. zastoupeno cca 67,4 % ploch, u listnatých porostů je to cca 50,2 %. Rozdíl je ještě patrnější v případě stupně poškození III.a-IV., kde jsou podíly 10,9 %, resp. 26,7 %.

Příčinami tohoto stavu jsou mimo dnešních vlivů i důsledky silného znečišťování ovzduší v minulosti a následné depozice škodlivých látek, které jsou stále v půdě přítomny, a jejichž důsledkem je vyplavování živých látek.

Hluk

Na území kraje jsou z uvedených důvodů obecným problémem především chybějící obchvaty měst a obcí, ve kterých tak dochází k enormní zátěži obytných území hlukem. Některé silnice I. a II. třídy jsou zatíženy průjezdem až 20 tisíci aut během 24 hodin (viz výše: I/11, I/16, I/33), což znamená zátěž kolem 70 dB (měřeno ve vzdálenosti do 7,5 m od středu vozovky).

Vzhledem k tomu, že rozvoj CR obvykle přináší do území i vyšší intenzity dopravy na dotčených komunikacích, je potřeba při směřování rozvoje CR do určitého území zohlednit i únosnost daného území z hlediska možného zvýšení hlukové zátěže.

4.2 Vyhodnocení vlivu koncepce na lokality soustavy NATURA 2000

Dalšími oblastmi se zvláštním významem pro životní prostředí jsou lokality soustavy NATURA 2000, jež jsou ošetřeny zákonem o ochraně přírody a krajiny.

Novelizace zákona č. 114/1992 Sb. z roku 2004 (zákon č. 218/2004 Sb.) proto zavedla do našeho právního řádu nové nástroje, postupy a opatření a některé nové pojmy:

NATURA 2000

Je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit. Na území ČR je soustava NATURA 2000 tvořena ptačími oblastmi a evropsky významnými lokalitami, které požívají smluvní ochranu (§ 39) nebo jsou chráněny jako zvláště chráněné území (§ 14).

Evropsky významná lokalita (EVL)

EVL je lokalita vyžadující zvláštní územní ochranu a splňující podmínky podle § 45a odst.1, která:

- byla zařazena do seznamu lokalit nacházejících se na území ČR,
- splňuje podmínky pro zařazení do národního seznamu, ale nebyla tam zařazena, a vyskytuje se na ní prioritní typ přírodního stanoviště nebo prioritní druh, a to až do doby, kdy se o zařazení nebo nezařazení lokality dohodne ČR s Komisí nebo do rozhodnutí Rady EU („sporná lokalita“).

Ptačí oblast (PO)

Jako ptačí oblasti byla vymezena území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků vyskytujících se na území ČR a stanovených právními předpisy Evropských společenství, které stanovila vláda nařízením. (dle § 45e zákona).

Jak vyplývá ze závěru zjišťovacího řízení a stanovisek příslušných orgánů ochrany přírody a krajiny podle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, které vyloučily vliv Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007-2020 na evropsky významné lokality nebo vymezenou ptačí oblast Jizerské hory, podrobné posouzení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 nebylo zapotřebí provádět.

Vliv na lokality soustavy NATURA 2000 je podrobně vyhodnocen v příloze č. 7 „Hodnocení důsledků koncepce „Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje pro období 2007 - 2013“ na území a stav ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí v území Královéhradeckého kraje podle § 45i zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění“. Závěry hodnocení jsou uvedeny v kap. 6.5 vyhodnocení SEA.

5 Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci, a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení

Posuzovaná koncepce byla zpracována jako invariantní.

5.1 Cíle ochrany životního prostředí ve vztahu k ostatním koncepcím

Pro Českou republiku jsou základními výchozími dokumenty rozvojové a strategické koncepce schválené na úrovni Evropské Unie, které se postupně implementují do české legislativy, jež detailněji stanovuje podmínky pro vytváření realizačních výstupů v různých podobách od usnesení vlády přes místní vyhlášky až po konkrétní zpracování dokumentů a projektů na všech správních úrovních ČR.

Jak je uvedeno v návrhové části koncepce: *Koncepce reflektuje význam cestovního ruchu pro národní hospodářství ČR, má se stát účinným nástrojem podpory rozvoje cestovního ruchu v ČR v příštím programovacím období EU.* Proto PR CR KHK přihlíží k dokumentům na různých úrovních a zasahujících do různých oborů činností: Koncepce státní politiky cestovního ruchu, Program rozvoje venkova, Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje, Program rozvoje územního obvodu Královéhradeckého kraje, Program rozvoje Libereckého kraje, Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje, Program rozvoje Pardubického kraje, Program trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu (pro oblast Český ráj), Program rozvoje cestovního ruchu (pro oblast Krkonoše), Program rozvoje CR v turistickém regionu Východní Čechy, Plán rozvoje CR (pro oblast Kladského pomezí).

Jako stěžejní rozvojová východiska na evropské úrovni zmiňuje předložený návrh koncepce Strategické obecné zásady Společenství spojené s realizací politiky soudržnosti na období 2007-2013 a Lisabonskou strategii. Na národní úrovni uvádí spojení se základním nastavením Politiky soudržnosti ČR, Strategií udržitelného rozvoje ČR, Strategií hospodářského růstu ČR, Strategií regionálního rozvoje ČR, Národním strategickým referenčním rámcem, Národním programem reform, Politikou územního rozvoje, Operačními programy EU a Regionálním operačním program NUTS II Severovýchod.

V souladu s požadavkem ze závěru zjišťovacího řízení bylo v následujícím textu slovně a v přehledné tabelární podobě provedeno posouzení souladu koncepce s cíli ochrany životního prostředí stanovenými v ostatních dokumentech. Byly vybrány jednak dokumenty požadované v ZZŘ a mimo to i jiné, důležité relevantní dokumenty.

Následující porovnání s ostatními strategickými dokumenty jsou uvedena v tomto pořadí:

- Evropská úmluva o krajině,
- Státní politika životního prostředí ČR,
- Strategie udržitelného rozvoje ČR,
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR,
- Státní program ochrany přírody a krajiny ČR,
- Národní program snižování emisí ČR,
- Státní surovinová politika ČR,
- Plán hlavních povodí ČR,
- Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje,
- Koncepce ochrany přírody a krajiny v Královéhradeckém kraji,
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století,
- Akční plán zdraví a životního prostředí ČR.

Poslední dva strategické dokumenty týkající se oblasti vlivů na zdraví obyvatelstva jsou podrobněji rozebrány v kapitole č. 12, jejíž součástí jsou i tabelovaná symbolická hodnocení.

Zpracovatel vyhodnocení SEA předpokládá, že veškeré rozvojové aktivity, které se promítají do území kraje,

budou respektovat i nadřazenou územně plánovací dokumentaci, což jsou pro území kraje zásady územního rozvoje (zpracovávají se podle zákona č. 183/2006 Sb, stavební zákon), případně i další relevantní ÚPD (regionální ÚPD).

Pro hodnocení souladu je použito následující symboliky (viz tabulka). Tabele výstupy k jednotlivým posuzovaným koncepčním materiálům jsou součástí přílohy č. 4 vyhodnocení SEA.

Tab. č. 17: Symbolika vyhodnocení souladu návrhu koncepce PR CR KHK s cíli ochrany životního prostředí ostatních koncepcí

Symbol	Popis
+ (+)	cíl je naplněn (alespoň rámcově)
0	naplnění cíle je diskutabilní
-	cíl není naplněn

5.2 Soulad s ostatními koncepcemi

Návrh koncepce je formulován na příliš obecné úrovni, než aby bylo ve všech případech možné identifikovat jednoznačný soulad s opatřeními ostatních koncepcí. Doporučení zpracovatele vyhodnocení SEA je, aby konkrétní aktivity, které budou naplňovat PR CR KHK, byly prioritně v souladu s cíli uvedených koncepcí, zejména v oblasti ochrany přírody a krajiny.

Evropská úmluva o krajině

Evropská úmluva o krajině je dokument, jehož opatření se týkají především oblastí jako krajinné plánování, správa a ochrana krajiny ve smyslu péče o krajinu jako prostředí umožňující vývoj společnosti v konkrétním specifickém prostoru. Návrh koncepce tuto problematiku příliš nezohledňuje například v celoevropském měřítku. Nicméně v návrhu jsou obsaženy některé prvky úmluvy – např. uvědomování si významu krajinného rázu a nutnosti péče o něj, revitalizace nejrůznějších typů prostředí, výměna informací o území a jejich distribuce návštěvníkům destinací prostřednictvím TIC.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce s Evropskou úmluvou o krajině je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 1).

Státní politika životního prostředí ČR

Výchozí cíle na celostátní úrovni, které se dotýkají problematiky ochrany a zlepšování stavu životního prostředí, jsou definovány Státní politikou životního prostředí. Posuzovaná koncepce tyto cíle částečně nepřímo zohledňuje některými svými aktivitami, které naplňují jednotlivá opatření. Hodnocení některých aktivit není jednoznačné, ale je možné potvrdit rámcové naplnění cílů.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce se Státní politikou životního prostředí ČR je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 2).

Strategie udržitelného rozvoje ČR

PR CR KHK není v kolizi s dílčími cíli Strategie udržitelného rozvoje ČR. Mnohé cíle naopak rámcově naplňuje. Jedná se zejména o oblast revitalizace a využívání urbánních i rurálních ploch nebo oblast dopravy a dopravy v klidu.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce se Strategií udržitelného rozvoje ČR je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 3).

Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR

Odhadované posouzení souladu s koncepcí ochrany biologické rozmanitosti je podrobněji rozvedeno v příloze dokumentu. Obecně lze konstatovat, že naplnění většiny cílů je diskutabilní, za dodržení jistých předpokladů (viz např. navrhovaná opatření pro předcházení negativních vlivů v kap. č. 7) je možné očekávat alespoň rámcový soulad s cíli koncepce. Vzhledem k větší míře obecnosti navrhované koncepce a širokému rozptylu navrhovaných aktivit se nelze v případě oblasti Biodiverzita v sektorových a složkových politikách, složce cestovní ruch, složce horské oblasti a složce vodní mokřadní systémy přiklonit pouze k pozitivnímu či naopak negativnímu hodnocení souladu koncepcí.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce se Strategií ochrany biologické rozmanitosti ČR je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 4).

Státní program ochrany přírody a krajiny ČR

Strategické cíle dokumentu SPOPK ČR jsou zohledněny v navrhovaném PR CR KHK, detailněji jsou vzhledem k povaze dokumentu rozpracovány a naplňovány zejména Cíle ochrany přírody ve vybraných sektorech turistika a rekreace a doprava. Bližší vyhodnocení se součástí přílohy dokumentace SEA.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce se Státním programem ochrany přírody a krajiny ČR je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 5).

Integrovaný národní program snižování emisí ČR

Globální cíl Integrovaného národního programu snižování emisí je naplňován pouze v oblasti navrhovaných aktivit Opatření 1.3 souvisejících s problematikou veřejné dopravy.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce s Integrovaným národním programem snižování emisí ČR je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 6).

Státní surovinová politika ČR

I přes porovnatelnou úroveň cílů Surovinové politiky je posouzení souladu velice obtížné. Důvodem je zaměření surovinové politiky na výsledky praktické realizace konkrétních opatření v rámci celého státu. Konstatování, zda jsou cíle naplňovány pomocí navržených opatření PR CR KHK, je tudíž spíše hypotetickým odhadem. Navrhovaná koncepce rozvoje CR v KHK představuje koncepci velmi úzce orientovanou na oblast CR, jeho infrastruktury a politiky řízení a komunikace v rámci kraje, výše zmíněná témata prakticky neřeší.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce se Státní surovinovou politikou ČR je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 7).

Plán hlavních povodí ČR

Vodohospodářská politika je v ČR zohledněna v Plánu hlavních povodí ČR. Plán hlavních povodí ČR je dokument tvořící strategii státní politiky v oblasti vodního hospodářství pro období 2007-2012, který Česká republika musí přijmout v rámci závazků pramenících z našeho členství v EU. PHP ČR má tři hlavní opatření (ochrana vod jako složky životního prostředí, ochrana před povodněmi a dalšími škodlivými účinky vod a plnění požadavků na vodohospodářské služby). PR CR KHK nepřímo naplňuje první cíl.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce s Plánem hlavních povodí ČR je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 8).

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje

Koncepce rozvoje CR KHK v souladu s dokumentem Strategie rozvoje KHK řeší především otázky rozvoje segmentu terciéru, oblasti turismu a blízkých souvisejících témat, přesto v řadě oblastí koresponduje s analyzovaným dokumentem. V oblastech hodnocených neutrálně se přímo nedotýká zmíněné tematiky nebo prioritně neřeší environmentální otázky.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce se Strategií rozvoje Královéhradeckého kraje je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 9).

Koncepce ochrany přírody a krajiny v Královéhradeckém kraji

Koncepce ochrany přírody a krajiny v Královéhradeckém kraji tvoří rozsáhlý soubor cílů a opatření, z nichž byly vybrány jen zásadní strategické cíle které jsou v koncepci uvedeny v rámci jednotlivých částí věnujících se složkám přírody a krajiny. Krátkodobé cíle představovaly často jednorázová opatření a navíc jejich naplňování se předpokládá právě a jedině v rámci KOPK KHK.

Převažuje hodnocení diskutabilního naplnění cílů, v případě kladného hodnocení vypovídá o hlubším rozpracování tematiky v PR CR KHK. Zbylé cíle nejsou řešeny. Avšak nejsou zcela v rozporu s PR CR KHK.

Přehledné výsledky vyhodnocení souladu návrhu koncepce s Koncepcí ochrany přírody a krajiny

v Královéhradeckém kraji jsou uvedeny v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 10).

Surovinová politika Královéhradeckého kraje

Analyzovaná koncepce PR CR KHK není v konfliktu s uvedenými cíli SP KHK, její obsah se této problematice výrazně nedotýká.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce se Surovinovou politikou Královéhradeckého kraje je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 11).

Plán odpadového hospodářství Královéhradeckého kraje

POH KHK je základní strategický dokument KHK v oblasti odpadového hospodářství. Byl vytvořen v dubnu 2004. POH KHK je dokument poměrně úzce zaměřený na řešení jednotlivých oblastí problematiky odpadů – konkrétních (sběr zářivek, zabránit rozptylu azbestu) i více obecných (snížit měrnou produkci NO, mít dostatek informací k rozhodování). Vzhledem k tomu, že návrh koncepce oblast odpadů sice řeší, ale v souladu s nosným tématem jen na nezbytné úrovni (EVVO, certifikace ekologických produktů, revitalizace přírodních lokalit a brownfields, rozmístování odpadkových košů podél turistických tras a pod.), je průnik rozsahu koncepcí velmi malý a tomu odpovídá i hodnocení jejich souladu. Většina strategických cílů je nenaplněna, 3 cíle jsou naplňovány a 4 cíle jsou naplňovány rámcově.

Přehledné vyhodnocení souladu návrhu koncepce s Plánem odpadového hospodářství Královéhradeckého kraje je uvedeno v příloze č. 4 vyhodnocení (tab. č. 12).

Závěr

Naplnění cílů sledovaných koncepcí PR CR KHK je vzhledem k obecnosti a jednostrannému zaměření PR CR KHK velmi omezené, avšak v několika případech lze konstatovat, že rámcově naplnění sledovaných cílů jednotlivých koncepcí (evropských, celostátních i krajských) je v některých případech přímo či nepřímo splněno. Ve všech případech, kde je možné soulad s jednotlivými koncepcemi vyhodnotit, není navrhovaná koncepce PR CR KHK v rozporu s hlavními sledovanými cíli a prioritami těchto strategických dokumentů.

6 Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí

Hlavním cílem posouzení SEA je vyhodnocení míry a charakteru vlivů, jež mohou nastat při naplňování koncepce PR CR KHK. Přehled projektů obsažených v části „Akční plán“ v této fázi hodnocení není možné blíže posoudit, hodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví záměrů je předmětem procesu EIA podle zákona č. 100/2001 Sb.

V následujících kapitolách jsou vyhodnoceny vlivy z několika hledisek:

- zda a jak jsou naplňovány stanovené referenční cíle ochrany životního prostředí jednotlivými opatřeními,
- zda a jaké negativní či pozitivní vlivy mohou vyplynout z realizace navržených opatření a aktivit,
- jaké další charakteristiky vyplývají z navržených opatření – jejich potenciální významnost; pravděpodobnost výskytu, charakter působení, frekvence a délka trvání vlivu a možnost přeshraničního působení.

Pro jednoznačné určení je v kapitole 6.3 upřesněno a popsáno působení vlivů pomocí slovního vyjádření. Důležitým hlediskem vyhodnocení je i zohlednění možnosti kumulace vlivů. Některá opatření či aktivity mohou vést k přímému nebo sekundárnímu působení na jednotlivé složky životního prostředí, jež mohou návazně ovlivnit další složky ŽP a přispět tak k ovlivnění míry změn prostředí. Dopady se při součinnosti několika faktorů mohou stát nadlimitními, zatěžujícími blízké i širší okolí.

Na základě zkušeností a realistických hypotéz je možné odhadnout a vzorově nastínit potenciální vlivy různých záměrů na jednotlivé složky životního prostředí a porovnáním s územním rozmístěním chráněných oblastí vysledovat potenciální střety s ochranou přírody a krajiny a dalších složek životního prostředí.

V návaznosti na blíže určené negativní vlivy jsou v kapitole 7 navržena doporučená opatření k jejich eliminaci, minimalizaci a případně kompenzaci.

Součástí kapitoly 6 je i vyhodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000.

Vzhledem ke skutečnosti, že Královéhradecký kraj je jednou z oblastí České republiky, která má výrazné zastoupení území se zvláštní ochranou, je krajem velmi atraktivním pro cestovní ruch. Nalezneme zde část národního parku, několik chráněných krajinných oblastí, mnoho přírodních rezervací a památek, evropsky významné lokality, ptačí oblasti, ale i mnoho prvků kostry ekologické stability, chráněné kulturní a historické památky atd. Všechny vyjmenované oblasti a objekty jsou velkým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a vysoké návštěvnosti KHK. Negativem však zůstávají časté střety progresivních rozvojových aktivit nárokových a ovlivňujících přírodně hodnotné oblasti. Uvádějí je tak do ohrožení a působí často negativně vzhledem k předmětům ochrany daných segmentů přírody a krajiny.

Velmi citlivým tématem je i otázka možnosti narušení **krajinného rázu**. Tuto problematiku však nelze konkrétněji specifikovat a vyhodnotit kvůli obecnému zaměření PR CR KHK. Preventivním nástrojem pro zajištění zachování krajinného rázu je dodržení dále definovaných opatření a kritérií pro výběr projektů v kapitole 7 a 11. Ty by měly být plně respektovány především v případech nově vznikajících objektů v území, kde může dojít k výraznému narušení krajinného rázu; nejvíce pak u výstavby kapacitních liniových staveb. Jako SEA zpracovatel tedy předpokládáme, že v chráněných územích (NP, CHKO apod.) nebudou navrhovány projekty, které by významně mohly narušit krajinný ráz.

V případě navrhovaných aktivit vyžadujících např. specifické tvary reliéfu nebo konkrétní prostředí, která ze zkušeností lze nejčastěji nalézat právě v přírodě blízkých oblastech, není z návrhové části PR CR KHK zcela jasné, pro jaká konkrétní území jsou navrhované aktivity předkládány, proto uvažujeme s platností koncepce pro celý Královéhradecký kraj, z čehož vyplývá, že v určitých případech navržených opatření a aktivit se může zdát, že jsou navrhována do zcela nevhodných území a nejsou v daných podmínkách reálná. Vhodnost lokalizace konkrétních záměrů v daném území bude posouzena v rámci procesu EIA podle zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění, a podle zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění.

Zároveň je vhodné zmínit potřebu zvažování některých záměrů především z důvodu časového vymezení působnosti vlivů na životní prostředí. Některé navrhované aktivity jako je zejména požadavek na zkapacitnění stávajících nebo rozvoj dosud nevyužívaných oblastí pro nové investice a infrastrukturu představují vedle krátkodobých a dočasných, často negativních vlivů na ŽP spojených se samotnou fází realizace investičního záměru, také očekávatelné vlivy dlouhodobého charakteru. Například otázka podpory výstavby, rekonstrukce a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení nebo cíle opatření typu využití dalších celých oblastí pro rozvoj CR mohou představovat v případě nejasné specifikace a lokalizace do zcela nevhodných oblastí např. mimo intravilán sídel (podobně, jako je tomu v případě krkonošských obcí) dlouhodobý vliv na strukturu osídlení území, dlouhodobou sezónní zátěž lokální infrastruktury a minimální pozitivní přínosy pro samotnou obec, v níž daný rozvoj proběhl.

Příkladem sekundárního vlivu navrhované aktivity nebo cíle opatření je v případě koncepce PR CR KHK vedle jednoznačně problematického zkapacitnění infrastruktury např. pozitivní ovlivnění sociální stability a zaměstnanosti obyvatelstva periferních regionů v důsledku rozvoje některých forem CR na jejich území. Odkazujeme například na pozitivně hodnocené aktivity rozvoje agroturistiky, ekoturistiky nebo certifikace ekoproductů.

Rozvoj cestovního ruchu je proto nutné z hlediska potenciálních negativních vlivů koordinovat s určitými zásadami, preventivními i jinými opatřeními, jež povedou k vyváženému rozvoji území. Takový hospodářský rozvoj zvýší konkurenceschopnost území za podmínek minimalizace negativních dopadů do životního prostředí a na veřejné zdraví. Preference výběru a podpory projektů by proto měly směřovat k těm, které zohledňují ekologickou proveditelnost, referenční cíle ochrany životního prostředí a další environmentální kritéria. Od těchto projektů lze očekávat, že budou přínosem pro zlepšení stavu přírody a krajiny, namísto záboru nových ploch a produkce nových škodlivin či cizorodých látek do prostředí.

6.1 Hodnocení strategických cílů a opatření PR CR KHK ve vztahu ke stanoveným referenčním cílům ochrany životního prostředí

PR CR KHK je koncipován na úrovni krajské koncepce. Předpokladem pro jeho přijetí je věcná i obsahová sounáležitost a harmonizace s požadavky a předpoklady vyplývajícími z relevantních politik, strategických plánů a koncepcí schválených na vyšších administrativních úrovních. V souvislosti s nastavením mezinárodních a národních cílů v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje byly definovány referenční cíle ochrany životního prostředí, jež rámcově pokrývají celou tuto problematiku.

Referenční cíle vycházejí zejména ze Státní politiky životního prostředí ČR a Národního rozvojového plánu ČR, jež byly vytvářeny v souladu s dalšími mezinárodně kladenými požadavky např. Kjótského protokolu, Akčního plánu zdraví a životního prostředí ČR, Rámcové směrnice o vodách, Národní strategie biologické rozmanitosti, Národního programu na zmírnění dopadů změny klimatu ČR aj.

Pro potřebu zhodnocení naplnění referenčních cílů ochrany životního prostředí byl upraven standardní rámec referenčních cílů do redukované podoby v závislosti na relevanci daných cílů pro oblast posuzované koncepce.

Hodnocení navržených priorit bylo provedeno na základě dostupných metodik [18,19].

Tab. č. 18: Stupnice posouzení naplnění referenčních cílů

Charakter vlivu	Symbol	Popis
významnost vlivu	+	Cíl je naplněn (alespoň rámcově)
	0	Naplnění cíle je diskutabilní (často působí jako následný nebo průvodní jev jiného opatření)
	/	Cíl není daným opatřením naplněn

Tab. č. 19: Naplnění referenčních cílů

Referenční cíle ochrany životního prostředí	Priority PR CR KHK		
	Priorita 1: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury	Priorita 2: Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu	Priorita 1: Podpora spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu
1. Omezit zásahy, obnovit a chránit krajinný ráz a lépe využívat kulturní a přírodní dědictví.	+	0	/
2. Environmentálně příznivé využívání krajiny s upřednostňováním environmentálně šetrných technologií ve všech hospodářských odvětvích.	0	0	0
3. Snižovat zábor půdy s preferencí využívání ploch brownfields.	+	/	/
4. Zlepšovat stav zastavěných území (protipovodňová ochrana, přírodní prvky, snížení intenzity dopravy).	+	0	/
5. Dosáhnout zlepšení ekologického stavu povrchových a podzemních vod, včetně vodních a mokřadních ekosystémů.	+	/	/
6. Omezovat vstupy hlavních environmentálních toxikantů do prostředí a hledat náhradní řešení.	+	0	/
7. Podporovat environmentálně šetrné formy dopravy, včetně organizačních opatření.	+	+	/
8. Povzbudit poptávku a nabídku výrobků šetrných k životnímu prostředí, a tím stimulovat potenciál pro neustálé, trhem řízené environmentální zlepšování.	+	+	+
9. Podpora povědomí o environmentálních hodnotách a problémech, EVVO.	+	+	+
10. Zapojit široké spektrum partnerů do ochrany životního prostředí a navázat partnerství veřejného, nevládního a soukromého sektoru.	/	0	0
11. Zvýšení pořízených investic na ochranu životního prostředí, zejména pro oblast ochrany přírody a krajiny.	/	0	0

Na základě vyhodnocení naplňování stanovených referenčních cílů ochrany životního prostředí návrhovou částí PR CR KHK lze potvrdit jen částečný soulad koncepce s předloženými cíli. Případ, kdy cíl není daným opatřením naplněn, nenaznačuje v tomto případě absolutní rozpor, nýbrž odráží věcnou a účelovou náplň předkládané koncepce. Oblast cestovního ruchu je v tomto případě výšečí sféry služeb v socioekonomickém kontextu rozvoje kraje a právě na ni je soustředěn největší důraz.

S ohledem na soulad předložené koncepce se strategickou vizí strategie rozvoje kraje – **Královéhradecký kraj bude regionem systematicky rozvíjejícím svoji konkurenceschopnost v rámci České republiky i Evropské unie. Současně se stane ještě výrazněji regionem nesoucím image zdraví a podpory vyrovnané kvality života pro všechny generace, regionem sociální stability a zmenšujících se mikroregionálních disparit** – lze předpokládat i soulad s hlediskem ochrany životního prostředí a principy dlouhodobé udržitelnosti v souvislosti s formulováním vize rozvoje cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji:

Královéhradecký kraj – nabídka nejrozmanitějších atraktivit a kvalitních služeb cestovního ruchu v ČR rozvíjená na bázi spolupráce a partnerství organizací cestovního ruchu jako autonomních subjektů fungujících v podmínkách vytvářených a koordinovaných krajem.

Některá navržená opatření se detailněji věnují i oblasti environmentálního vzdělávání, uvědomování si přírodních hodnot území a potřeby péče o zachování tohoto významného potenciálu pro CR.

Oblast priority 1 obsahuje resp. alespoň rámcově naplňuje cíle 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Využívá k tomu aktivit v rámci cílů naplňujících navržená opatření, jako jsou např. *regenerace a údržba a péče o vzhled městských center (veřejná zeleň, prostranství, revitalizace brownfields)* nebo *zlepšení přístupnosti a všestranná péče o přírodně hodnotné jevy a pozoruhodnosti* (opatření 1.1) a nebo naplňuje zásady TUR aktivitami: *rekonstrukcí a modernizací chátrajících objektů (brownfields) před výstavbou na nezastavěném území* (opatření 1.2). Opatření 1.3 zejména naplňují zbylé referenční cíle navrženými aktivitami v rámci cílů vedoucích k naplnění podstaty opatření. Jedná se zejména o podporu environmentálně šetrných forem dopravy, rozvoj infrastruktury pro měkké formy CR apod.

Priorita 2 – Podpora marketingových aktivit v CR – je rozvinuta opatřeními zaměřenými na tvorbu produktů

a programů CR, marketingem produktů CR a tvorbou krajského informačního rezervačního systému. Nepřímo je zde podporována snaha lépe využívat kulturní a přírodní dědictví a environmentálně příznivé využití krajiny, která naplňují zejména dílčí opatření 2.1.3 a 2.1.4. Omezení negativních projevů dopravy včetně omezení vstupu polutantů je podpořeno dílčím opatřením 2.1.2 – *Programy a produkty využívající předností cykloturistiky*. Dále je rozvinuta otázka zvyšování povědomí o hodnotách území kraje a nabídky environmentálně šetrných produktů v rámci propagace programů a produktů zaměřených např. na *ekoturistiku a dobrodružné pobyty v přírodě či rurální turismus* v rámci dílčího opatření 2.1.4 – *Programy a produkty využívající předností venkovského osídlení a krajiny*.

Priorita 3 je mimo jiné definována aktivitami podporujícími povědomí o environmentálních hodnotách, environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě. V rámci opatření jsou intenzivněji zapojováni aktéři CR a je propojována jejich vazba i v případě OCR. Alespoň rámcově byla podpořena i nabídka environmentálně šetrných produktů CR v souvislosti s nabídkou informací o hodnotách území kraje v rámci TIC.

PR CR KHK v překládané podobě do určité omezené míry naplňuje některé z výše uvedených referenčních cílů ochrany životního prostředí vycházejících z mezinárodně a národně platných politik, koncepcí a úmluv řešících problematiku trvale udržitelného rozvoje a životního prostředí. Pro tento charakter koncepce je naplnění referenčních cílů dostačující.

6.2 Hodnocení opatření návrhové části PR CR KHK ve vztahu k jednotlivým složkám životního prostředí

Nejednoznačné stanovení hodnot vychází často ze sekundárního působení opatření nebo z důvodu, že navrhované aktivity mají silná specifika z pohledu potenciálního působení na složky životního prostředí, kdy mohou svým naplněním působit současně pozitivně i negativně.

V případě, že by měly být umístěny některé nerušící formy CR do ZCHÚ, požaduje zpracovatel vyhodnocení, aby v každém případě byly v souladu s Plány péče. U tvrdších forem cestovního ruchu s jejich lokalizací do ZCHÚ zpracovatel vyhodnocení nesouhlasí.

Stupnice hodnocení vychází z dostupných metodik a zkušeností zpracovatele SEA.

Tab. č. 20: Stupnice hodnocení vlivů na sledované složky životního prostředí

Symbol	Popis
--	významný negativní nebo velmi negativní vliv
-	málo významný negativní vliv
0	je irelevantní / není možné v této fázi návrhu posoudit působení vlivu, popř. nemá žádný vliv
+	mírně pozitivní vliv
++	velmi pozitivní vliv

Tab. č. 21: Vyhodnocení opatření návrhové části PR CR KHK ve vztahu k jednotlivým složkám životního prostředí

Strategické cíle a rozvojová opatření	Složka životního prostředí									
	ovzduší	voda	půda	lesy	horninové prostředí	flóra a fauna	krajinný ráz	hluk	obyvatelstvo	kulturní a historické hodnoty
Priorita 1: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury										
Opatření 1.1: Údržba a rekonstrukce přírodních, kulturně-historických a technických památek za účelem zpřístupnění pro návštěvníky	0	0	0	0	0/+	+	++	0	0	++
Opatření 1.2: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení	0	0/-	0/--	+/-	0	0/-	++/-	0	0	+
Opatření 1.3: Podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury	+/-	0/-	0/-	0	0	0	-	+/-	+	0

Opatření 1.4: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro volný čas	+/-	+/-	0/--	0/--	0	-/--	-/--	0	+	0/-
Opatření 1.5: Infrastruktura pro sportovní a rekreační aktivity (multifunkční krytá sportoviště, venkovní hřiště, herny apod.)	0/-	-	0/--	0/-	0	0/-	0/--	+/-	+/-	+/-
Priorita 2: Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu										
Opatření 2.1: Tvorba produktů a programů cestovního ruchu	0	0	0/-	0/-	0/-	0/-	-/+	0/-	++/-	++/-
Opatření 2.2: Podpora prodeje a distribuce turistické nabídky, reklamy a propagace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opatření 2.3: Vytváření a permanentní aktualizace krajského informačního systému cestovního ruchu a jeho koordinace s rezervačními systémy na nižší hierarchické úrovni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Priorita 3: Podpora spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu										
Opatření 3.1: Vytvoření efektivního systému organizace a koordinace cestovního ruchu na území kraje	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+	0/+
Opatření 3.2: Podpora činnosti organizací cestovního ruchu a turistických informačních center v TVÚ	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+	0/+
Opatření 3.3: Podpora vzájemné spolupráce subjektů veřejného a soukromého sektoru v rámci turisticky významných území i mezi nimi a na mezikrajské, přeshraniční a mezinárodní úrovni	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+	+/-
Opatření 3.4: Vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+

Pozn.: Lomítko oddělující dva hodnotící symboly vypovídá o nejednoznačnosti vlivu daného opatření, která je často způsobena v daném aspektu proti sobě působícími navrženými aktivitami, anebo potenciálním vlivem. Takovéto ambivalence jsou okomentovány v textové části hodnocení.

6.3 Slovní vyjádření negativních vlivů

Slovní vyjádření potenciálních negativních vlivů na životní prostředí je zpracováno na základě hodnocení obsaženého v kapitole 6.2, kde tabulka přehledně vyhodnocuje charakter a míru eventuálního dopadu na definované složky životního prostředí.

Míra potenciálního vlivu nemůže být vždy jednoznačně definována s ohledem na obecnost navržených opatření. Nelze vždy jednoznačně lokalizovat možné dopady navrhovaných aktivit vedoucích k naplnění cílů opatření, a proto není možné zcela definitivně rozlišit pozitivní či negativní dopad jednotlivých aktivit. Slovní hodnocení proto tyto nejednoznačné oblasti více rozvádí a upozorňuje na možnosti charakteru ovlivnění životního prostředí dotčeného implementací navrhovaných aktivit a opatření.

Zpracovatel SEA v případě často navrhovaného záměru využití dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj CR navrhuje respektovat únosnou kapacitu takových oblastí a lokalit a požaduje detailní posouzení záměrů v procesu EIA.

Stejně tak budování záměrů typu lyžařské areály, bikeparky, singltreky a downhillové tratě atp., nebo rozšiřování a zkapacitnění ubytovacích a stravovacích zařízení zpracovatel SEA zcela vylučuje v I., II. i III. zónách legislativně chráněných území a také v I. a II. třídě ochrany ZPF.

6.3.1 Priorita 1: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury

Prioritu 1 naplňuje celkem 5 opatření. Priorita je zaměřena zejména na oblast infrastruktury pro CR. Je zacílena na oblast modernizace, zkapacitnění, rekonstrukce a obecně rozvoje primární i doprovodné infrastruktury cestovního ruchu. Priorita se snaží navrženými cíli a opatřeními rozšířit spektrum nabídky a zlepšit vybavenost službami pro návštěvníky.

Oblast hodnocení vlivů na složky životního prostředí je v případě Priority 1 nejvíce rozptýlena ze všech tří priorit mezi hodnocení nabývající hodnot od velmi pozitivních vlivů přes relevantní po významné negativní vlivy. V některých případech je hodnocení dvojsečné a nabývá jak negativních tak pozitivních hodnot a to v závislosti na možném scénáři vývoje. Tyto případy jsou podrobně rozvedeny.

Opatření 1.1 Údržba a rekonstrukce přírodních, kulturně-historických a technických památek za účelem zpřístupnění pro návštěvníky

Opatření 1.1 se jeví z předložených opatření jako jedno z nejpozitivněji hodnocených v rámci PR CR KHK. Jeho orientace na oblast péče a rekonstrukce různých forem památek včetně přírodních zhodnotí a navýší potenciál řešeného území nejen pro segment CR. Navržené aktivity naplňující cíle opatření jako jsou *regenerace, údržba a péče o vzhled městských center (veřejná zeleň, prostranství, revitalizace brownfields nebo revitalizace, zlepšení přístupnosti a všestranná péče o přírodně hodnotné jevy a pozoruhodnosti (např. jeskyně, skalní města, geologické výchozy, významné nebo unikátní přírodní rezervace apod.)* byly hodnoceny s výrazně kladným dopadem (++) na složku kulturní a historické hodnoty a krajinný ráz. V případě složek flóry a fauny a horninového prostředí lze případně očekávat mírně pozitivní vlivy zamýšlených aktivit naplňujících cíle opatření. Na druhé straně zvýšený počet návštěvníků na rekonstruovaných památkách může vnést do daného území nové negativní vlivy (doprava, odpady, hluk, biota).

Opatření 1.2 Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení

V případě hodnocení opatření 1.2 je nutné poukázat na cíle opatření – *růst počtu návštěvníků a zvýšení podílu vyšších příjmových skupin návštěvníků* – spolu s aktivitou – *výstavba a rozšíření ubytovacích zařízení za účelem zvýšení jejich kapacity, kvality a vybavenosti v oblastech k tomu vhodných*. U těchto opatření se dá očekávat sekundární významný negativní vliv (--) na složku krajinného rázu a flóry, fauny a na složku půdy, ale i na produkci odpadů a odpadních vod, za předpokladu rozšiřování zastavěnosti území například ve třetích zónách legislativně chráněných území. Naopak upřednostnění rekonstrukcí a modernizací chátrajících objektů (brownfields) před výstavbou na nezastavěném území bylo hodnoceno jako mírně pozitivní vliv na hodnocené složky ŽP a mírně pozitivní na kulturní a historické hodnoty.

Opatření 1.3 Podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury

V oblasti aktivit naplňujících cíle opatření figuruje celá řada návrhů majících nepochybně pozitivní dopad na složky ŽP. Tyto aktivity přispívají k hodnocení mírně pozitivního vlivu (+) na složku obyvatelstvo, hluk, ovzduší. Jmenujme např. navrhovanou aktivitu – *podpora zavádění autobusů na stlačený zemní plyn (CNG) zejména na trasách městských linek, sezónní turistické autobusové dopravy a skibusů* nebo *zvýšení kapacity a vybavenosti parkovišť a vytvoření systému záchytných parkovišť pro osobní i autobusovou dopravu v blízkosti turisticky významných míst při respektování požadavků na ochranu životního prostředí a krajiny*. Naopak složka ovzduší, půda, voda, hluk (0/-) a krajinný ráz (-) mohou být ovlivněny v rozsahu hodnocení málo významného negativního vlivu za předpokladu výrazného zkapacitnění úseků komunikací, příp. parkovacích ploch. V tomto případě bude záležet na způsobu provedení rozsahu konkrétního záměru.

Opatření 1.4 Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro volný čas

Opatření 1.4 naplňují celkem čtyři dílčí opatření:

- Infrastruktura pro pěší a horskou turistiku
- Infrastruktura pro cykloturistiku
- Infrastruktura pro vodní turistiku a sporty
- Infrastruktura pro lyžování a ostatní zimní sporty

Infrastruktura pro pěší a horskou turistiku je dílčím opatřením majícím pozitivní dopad a celkově zmírňující efekt na hodnocení opatření 1.4. Navrhované aktivity jako *údržba, značení a zkvalitňování sítě turistických značených tras (včetně doplnění mobiliáře, informačně-navigační systém)* nebo *budování doplňkové infrastruktury podél turistických tras s důrazem na ochranu přírody a čistotu (rozmístění odpadkových košů podél tras, odpočinková a výhledová místa apod.)* mají vesměs kladné vlivy na hodnocené složky ŽP.

Dílčí opatření Infrastruktura pro cykloturistiku bylo hodnoceno s převážně negativními vlivy (málo významné i významné vlivy) na složky půda, lesy, fauna a flóra a krajinný ráz v souvislosti s navrhovanými záměry typu výstavby bikeparků, singltreků a downhillových tratí s návazností na stávající síť cyklostezek a cyklotras. Tyto aktivity mohou významně zasáhnout do sledovaných složek ŽP především ovlivněním lesních porostů, doprovodnou půdní erozí způsobenou provozem na navrhovaných tratích, narušením stability zejména floristického pokryvu území ve svažitých terénech a v neposlední řadě ovlivní významně krajinný ráz území.

Infrastruktura pro vodní turistiku a sporty je dílčím opatřením řešícím oblast budování a údržby infrastruktury typu aquaparků, ale i aktivity směřující ke zlepšení stavu veřejných koupališť apod. Přesto při hodnocení bylo nutné brát v úvahu navrhované aktivity jako např. „úprava břehů“, které mohou mít sekundární negativní vlivy na sledované složky ŽP (voda, flóra a fauna, vodní ekosystémy, krajinný ráz). Přímé vlivy se dají očekávat u vodních aktivit realizovaných na Orlici, u kterých je nutné vyloučit jakékoliv zásahy, které by měly negativní vliv na územní ochranu, zachování předmětů ochrany a integritu lokalit soustavy Natura 2000. Složka vody naopak může být hodnocena i s mírně pozitivními dopady v souvislosti s proklamovanými aktivitami péče o čistotu vod.

Infrastruktura pro lyžování a ostatní zimní sporty z pohledu výstavby nových a zkapacitnění stávajících lyžařských areálů je nejvíce problematickým bodem (aktivitou) tohoto opatření. Lyžařské (pro sjezdové lyžování převážně) areály jsou společně s poměrně mohutnou infrastrukturou, kterou vyžadují, zábory značných ploch v krajině a svými logickými komerčními požadavky na umístění do krajinářsky i jinak přírodně velmi hodnotných částí přírody výrazně negativním prvkem rozvoje území. Jejich vliv od záboru půdy, nutnosti výstavby ubytovacích zařízení a komunikací, technologií pro obsluhu svahů (vleky, lanovky, sněhová děla ad.) a v neposlední řadě způsobené znečištění emisemi z dopravy, odpady, odpadními vodami, přímé znečišťování půdy (úropy z parkujících dopravních prostředků) je významný, primární i sekundární, dlouhodobý. K těmto vlivům patří i vlivy vyplývající ze samotného provozování sportovních aktivit - ohrožení vegetace nedůsledným dodržováním užívání pouze vyznačených a k tomu účelu určených lokalit, využívání lokalit při nedostatečné sněhové pokrývce ad. Pozitivní vlivy lze naopak vidět v případě obyvatelstva a vlivu na jejich zdraví a složky ovzduší s ohledem na plánované zajištění kvalitního propojení linkami skibusů a zimních autobusů a omezování individuální automobilové dopravy.

Opatření 1.5 Infrastruktura pro sportovní a rekreační aktivity (multifunkční krytá sportoviště, venkovní hřiště, herny apod.)

Výstavba (a rekonstrukce) zařízení sportovní infrastruktury s využitím pro cestovní ruch (bazény, sportovní haly, golfová hřiště) je dlouhodobým zdrojem vlivů, jejichž charakter se odvíjí od složitého mixu odolnosti konkrétní lokality, způsobu provedení a využívání, velikosti, navazujících příp. i vyžádaných aktivit, atd. Působení vlivů je však velmi pravděpodobné a jak primární, tak sekundární (vyvolaná doprava, navazující služby, odpovídající produkce znečištění - emise, odpady, odpadní vody, hluk). Mírně pozitivní vliv lze na základě hodnocení očekávat v případě složky obyvatelstva, kulturních a historických hodnot území případně za určitých předpokladů ve složce hluk (uzavření hygienických norem aktivit v rámci vytýčeného území).

6.3.2 Priorita 2: Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu

Prioritu 2 naplňují celkem tři opatření. Obecně je tato priorita zaměřená zejména na oblast marketingu. Realizací opatření se předpokládá tvorba a příprava nových produktů CR. Zahrnuta je i oblast kategorizace a certifikace produktů a služeb v oblasti CR. Důraz je kladen i na zavádění labelingu kvality a podporu regionálních značek. Samostatné opatření pak řeší problematiku informačního a rezervačního systému na úrovni kraje. Cílem priority je mimo jiné prodloužení turistické sezóny a zrovnoměnění přílivu návštěvníků v průběhu roku a diverzifikace jejich struktury. Priorita si také klade za cíl využití dalších, mnohdy doposud nevyužívaných oblastí pro rozvoj CR.

Součástí této prioritní osy je též 12 navržených tematických motoristických tras, které jsou v předkládaném dokumentu koncepce přiloženy v Akčním plánu programu.

Opatření 2.1 Tvorba produktů a programů cestovního ruchu

Toto opatření si klade za cíl využít dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj CR, dále např. dosažení rovnoměrnějšího rozmístění toků návštěvníků v území. Pozitivně lze hodnotit přispění navrhovanými aktivitami ke stabilizaci a udržitelnému rozvoji periferních oblastí s vysokou nezaměstnaností a nepříznivým demografickým vývojem. Opatření 2.1 je rozděleno na celkem sedm dílčích opatření podle programů a produktů zaměřených na konkrétní formu CR.

Rozdělení opatření 2.1 na dílčí opatření:

- Programy a produkty zaměřené na letní a zimní sporty (včetně pěší turistiky a specifických volnočasových aktivit)
- Programy a produkty využívající předností cykloturistiky

- Programy a produkty zaměřené na poznávání měst, významných rodáků, historických, kulturních, církevních a technických památek, využívající více forem turistiky (cyklo, pěší, hipo, ski, bus, apod...)
- Programy a produkty využívající předností venkovského osídlení a krajiny
- Programy a produkty spojené s léčebnou a lázeňskou turistikou
- Programy a produkty spojené s incentívni, veletržní a kongresovou turistikou
- Programy a produkty podporující krajskou a přeshraniční spolupráci

Programy a produkty zaměřené na letní a zimní sporty (včetně pěší turistiky a specifických volnočasových aktivit) byly hodnoceny v souvislosti s možnými sekundárními vlivy na složku krajinného rázu, půdy, lesů, flóry a fauny a obyvatelstva negativně v případě realizace aktivit jako *programy a produkty spojené s konáním významných (celostátních i mezinárodních) sportovních akcí (např. Obří slalom ve Špindlerově Mlýnu)* nebo *programy a produkty zaměřené na zimní sporty (sjezdové a běžecké lyžování, snowboarding, curling a další)*. Nelze vyloučit změny krajinného rázu ať již formou zhodnocení nebo naopak necitlivými zásahy v případě realizace některých aktivit., s tím souvisí ohrožení půdní erozí a narušení vegetativních období v případě složky flóra a fauna a snížení podílu lesních porostů ve složce land use území. Naopak z pohledu zdravého životního stylu a vlivu na složku obyvatelstvo je aktivita hodnocena velmi pozitivně (++) poodhlédneme-li od možnosti disturbance místního obyvatelstva během konání velkých sportovních akcí (-).

Programy a produkty využívající předností cykloturistiky představují baterii navržených aktivit, které hodnotíme jako činnosti mající relevantní vliv na řešené složky, nelze z povahy předloženého dokumentu určit jeho budoucí vývoj. K pozitivnímu ohodnocení složky kulturní a historické hodnoty v rámci hodnocení opatření 2.1 přispívá navrhovaná aktivita rozvíjející produkty spojující kulturně-historické a technické památky, lidová řemesla a tradiční výrobu.

Programy a produkty zaměřené na poznávání měst, významných rodáků, historických, kulturních, církevních a technických památek, využívající více forem turistiky (cyklo, pěší, hipo, ski, bus) opět kladně přispěly k ohodnocení (velmi pozitivní vliv ++) složky kulturní a historické hodnoty v rámci celého opatření 2.1.

Programy a produkty využívající předností venkovského osídlení a krajiny v hodnocení očekávaných vlivů mohou představovat negativa (-) s ohledem na vývoj krajinného rázu, případně záboru půdy v případě cíle *využití dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj cestovního ruchu* například za účelem výstavby rekreačních/rezidenčních areálů urbanisticky nenavazujících na současné intravilány sídel. Naopak toto dílčí opatření přispívá k ohodnocení velmi pozitivní vliv (++) na složku obyvatelstvo a kulturní a historické hodnoty hned v několika ohledech, které jsou níže specifikovány: *ochrana místního kulturně-architektonického dědictví* nebo *programy a produkty zaměřené na poznávání přírody*. Kladně hodnocené aktivity představují například formy CR jako: *agroturistika, ekoturistika, geoturistika, produkty zaměřené na poznávání přírody*, dále potom aktivity typu *certifikace bioproduktů, nákup lokálních produktů, nebo programy zaměřené na poznávání rurálních hodnot nebo typů krajiny*.

Programy a produkty spojené s léčebnou a lázeňskou turistikou představují oblast pozitivního ohodnocení dopadů – velmi pozitivní vliv (++) – na složku obyvatelstvo v souvislosti s podporou programů zaměřených na pobyt v lázeňských zařízeních, příp. relaxační pobyty ve zdravé přírodě.

Programy a produkty spojené s incentívni, veletržní a kongresovou turistikou představují oblast opatření s ohodnocením vlivů bez výrazné orientace vlivu, nicméně např. navrhovaná aktivita *dobudování adekvátní infrastruktury (např. ubytovací kapacity vyššího standardu)* implikuje indikaci potenciálního negativního vlivu např. na hluk a obyvatelstvo.

Programy a produkty podporující krajskou a přeshraniční spolupráci z hlediska hodnocení vlivů na složky ŽP představují pozitivní formu vlivu v souvislosti s navrženými cíli opatření podporujícími *stabilizaci a udržitelný rozvoj periferních oblastí s vysokou nezaměstnaností a nepříznivým demografickým vývojem*. Naopak negativní forma vlivu je sekundárně obsažena v oblastí cíle opatření *využití dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj cestovního ruchu* za předpokladu nekoordinovaného vývoje na úkor složek ŽP.

Opatření 2.2 Podpora prodeje a distribuce turistické nabídky, reklamy a propagace

Opatření 2.2 je pro oblast vlivů na životní prostředí v tomto stádiu návrhu sice relevantní, ovšem výsledného

posouzení lze dosáhnout až na základě posouzení konkrétních záměrů.

Opatření 2.3 Vytváření a permanentní aktualizace oficiálního krajského informačního a rezervačního systému cestovního ruchu a jeho koordinace s informačními a rezervačními systémy na nižších hierarchických úrovních

Opatření 2.3 se týká podpory realizace rezervačního i informačního systému v rámci řešeného území. Lze identifikovat primární relevanci na oblast ŽP, ovšem výsledného posouzení lze dosáhnout až na základě posouzení konkrétních záměrů.

6.3.3 Priorita 3: Podpora spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu

Prioritu 3 naplňují čtyři opatření, jejichž implementace by měla vést k vytvoření fungujícího systému organizace spolupůsobení aktérů CR v rámci řešeného území Královéhradeckého kraje. Systém má zabezpečit jednoznačná pravidla a postavení jednotlivých aktérů včetně jejich průběžné edukace. Tímto je navržen způsob zlepšení stavu komunikace mezi jednotlivými aktéry CR v území. Priorita dále podporuje rozvoj spolupráce a činnosti OCR a TIC. Orientuje se na podporu vzájemné spolupráce soukromých i veřejných subjektů na různých úrovních.

Převažující hodnocení vlivu ve formě (0) v tomto případě indikuje stav, ve kterém neočekáváme negativní vliv na řešené složky životního prostředí, případně uvažujeme, že navrhované aktivity příp. samotná opatření jsou pro hodnocení vlivů irelevantní.

Opatření 3.1 Vytvoření efektivního systému organizace a koordinace cestovního ruchu na území kraje

Opatření 3.1 svojí povahou jednoznačně neovlivňuje řešené složky životního prostředí natolik, aby bylo možné jasně určit povahu vlivu. Aktivity vyhodnocené mírou vlivu (0/+) ve vztahu ke složce obyvatelstvo mohou přinést mírně pozitivní vliv zejména v oblasti zachování kvality života zejména v periferních oblastech v důsledku rozložení zatížení území CR v důsledku rozvoje organizační platformy pro spolupráci aktérů CR v regionu. Lze očekávat zapojení méně propagovaných destinací do systému na území kraje. Ohodnocení mírou vlivu (0/+) složky kulturní a historické hodnoty značí mírně pozitivní vliv na oblast edukace a zvýšení povědomí o hodnotách území kraje v souvislosti s aktivitami vedoucími k vytvoření účelového portálu CR pro zainteresované subjekty a rostoucí inovativní roli kraje.

Opatření 3.2 Podpora činnosti organizací cestovního ruchu a turistických informačních center

Implementací aktivity *aktivní podpora vzniku a fungování OCR, RTIC a TIC a podpora jejich spolupráce v jednotlivých TVÚ i mezi nimi na území kraje (Granty)* a *aktivity založení systému permanentních analýz činností OCR a TIC využitelných pro zkvalitňování jejich programové nabídky* lze případně dosáhnout mírně pozitivních vlivů (0/+) na složku obyvatelstva, resp. na kulturní a historické hodnoty vzhledem k rovnoměrnému zatížení a využitelnosti potenciálu území pro rozvoj CR a upevnění pozic aktérů i z řad obyvatelstva v tomto segmentu služeb.

Opatření 3.3 Podpora vzájemné spolupráce subjektů veřejného a soukromého sektoru v rámci turisticky významných území i mezi nimi a na mezikrajské, přeshraniční a mezinárodní úrovni

Obdobně jako u výše uvedených slovních hodnocení předešlých opatření lze i v rámci opatření 3.3 očekávat mírně pozitivní (+) vliv na složky obyvatelstvo a kulturní a historické hodnoty zejména ze sociálního úhlu pohledu na realitu. Zároveň u většiny navrhovaných aktivit nelze v této fázi návrhu posoudit působení vlivu. Od spolupráce a interakce aktérů CR lze očekávat pozitivní ovlivnění socioekonomického rozvoje konkrétní lokality a s tím související udržení pozice ve společenské stratifikaci obyvatelstva.

Navrhované cíle opatření v oblasti zvýšení kvality služeb CR a jejich efektivní koordinace a rozšíření nabídky produktů jednoznačně více diverzifikují oblast návštěvníků. V důsledku toho se otevírá možnost koordinace časového a prostorového využití nabídky CR daných lokalit.

Lze vyzdvihnout aktivity naplňující cíle opatření – *spolupráce podnikatelského sektoru při přípravě rozvojových projektů CR s ostatními subjekty CR v kraji se zvláštním důrazem na rozvinutí specifických forem CR (tradiční řemesla, lokální produkty, gastro-speciality, apod.)*, u kterých lze očekávat mírně pozitivní vliv (+) na ohodnocené složky životního prostředí. Stejně tak je ale důležité upozornit v tomto případě na možný vývoj i s negativními dopady (-) v souvislosti s naplněním cíle opatření – *zajistit vysokou*

kvalitu a dostačující kapacitu základní infrastruktury CR a tím vzbudit a udržet trvalý zájem turistů o region KHK koordinovaným rozvojem a propagací místních produktů CR.

Opatření 3.4 Vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu

Mírně pozitivní vliv (+) lze očekávat opět působením na složku obyvatelstva a složku kulturních a historických hodnot. Mezi navržené podporované aktivity patří *EVVO a vzdělávání v oblasti CR na středních a vysokých školách ve spolupráci s relevantními subjekty (NNO, soukromé spol., v.p.s. a další)*. Tato aktivita jednoznačně umožní zlepšit informovanost a povědomí v otázkách péče o životní prostředí. Obecně pozitivní dopad bude mít podpora zvyšování kvalifikace pracovníků v segmentu CR. Navrhovaný cíl opatření podporující zvyšování environmentální odpovědnosti místního obyvatelstva a programy EVVO nelze než hodnotit zcela kladně.

6.4 Charakter vlivů a jejich kumulace

Pro hodnocení charakteru vlivů bylo použito níže uvedené schéma, pomocí kterého je vyhodnocována významnost vlivu (na 5stupňové škále) a jeho pravděpodobnost (velmi pravděpodobný, resp. pravděpodobný výskyt vlivu), druh působení (přímé nebo nepřímé), frekvence výskytu (průběžně nebo příležitostně), délka trvání (dlouhodobý až trvalý vliv nebo krátkodobý vliv), přeshraniční působení vlivu.

Kumulativní působení musí být zohledňováno především v místech, kde by mohly být realizovány záměry, jejichž působením by návazně narůstaly negativní vlivy až k překročení limitních hodnot stanovených pro ochranu životního prostředí. V přípravných fázích záměrů, které mohou způsobovat negativní vlivy, musí být vyhodnocena i jejich možná kumulace s jinými záměry, které jsou známy, nacházejících ve fázi příprav nebo realizace.

Stupnice hodnocení, včetně symboliky, byla zvolena na základě české a evropské metodiky pro posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví [18, 19] a byla adekvátně doplněna na základě uvážení SEA posuzovatele.

Tab. č. 22: Stupnice dalších atributů hodnocených vlivů na životní prostředí

Charakter vlivu	Symbol	Popis
významnost vlivu	--	významný negativní nebo velmi negativní vliv
	-	málo významný negativní vliv
	0	nemá žádný vliv, popř. je irelevantní
	+	mírně pozitivní vliv
	++	velmi pozitivní vliv
pravděpodobnost/ působení	!!/P	velmi pravděpodobný/primární (přímé působení)
	!/S	pravděpodobný/ sekundární (nepřímé působení)
frekvence/trvání	>>	průběžné/dlouhodobé až trvalé
	>	příležitostně/krátkodobé
přeshraniční dimenze	TR	možný přeshraniční vliv

Rámcově lze kumulaci potenciálních vlivů PR CR KHK vyčíst z tabulky v kapitole 6.2 (Vyhodnocení vlivů podle stanovených složek životního prostředí).

Vzhledem ke spolupůsobení dopadů do území způsobených realizací konkrétních záměrů naplňujících opatření a aktivity, lze kumulativní negativní vliv předpokládat zejména v oblastech opatření 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 spolu s některými aktivitami opatření 3.3, 2.1, která zahrnují možnou výstavbu a zkapacitnění objektů a primární i doplňkové infrastruktury. Aktivity navrhované v těchto opatřeních ovlivní zejména krajinný ráz výstavbou zařízení pro realizaci konkrétních forem CR, případně k zajištění obslužné funkce.

Významné kumulativní vlivy lze předpokládat zejména u dopravních a jiných infrastrukturních stavebních záměrů, které na sebe vážou celou řadu činností odehrávajících se jak v blízkém okolí tak i ve vzdálených (případně velmi vzdálených) lokalitách. Příkladem je budování rozvojových ploch pro tvrdé formy CR, které samotné jsou velmi negativního rázu z pohledu životního prostředí. Navíc na sebe tyto aktivity nabalují výrazný nárůst zejména individuální automobilové dopravy, potřebu dodávek energií a surovin, a tím nárůst emisí, produkci odpadů ad.

Bližší rozbor charakteru navržených opatření s přihlédnutím k definovaným aktivitám je hodnocen v tabulce

níže. Uvažovány jsou následující atributy potenciálních vlivů: významnost, pravděpodobnost, přímot působení, trvání a příhraniční dimenze.

Vyhodnocení charakteru vlivů je posuzováno ve vztahu k životnímu prostředí a jeho složkám. Největší důraz je kladen na velmi pravděpodobný výskyt dopadu, který je spojen s přímým/primárním působením rozvojového opatření a souvisejících aktivit [!/P]. Podle specifik jednotlivých opatření a aktivit je posouzena možná délka trvání vlivu na složky ŽP.

U většiny aktivit se nelze jednoznačně přiklonit pouze k trvalému nebo krátkodobému působení z důvodu stejné důležitosti [>/>>]. Pokud to charakter opatření umožňuje, je zdůrazněn pouze jeden časový horizont. Typickým příkladem je nová výstavba, ať již individuální nebo pro průmyslové účely, která v období realizace přinese rozličné (dočasné) negativní vlivy – jiné, než-li vlastní postavené objekty a areály. Ty budou v dlouhodobějším horizontu svou existencí v prostoru a svým provozem ovlivňovat krajinný ráz, zastavěnou půdu (a tím její půdní vlastnosti a retenci krajiny), emisní, hlukové, světelné, energetické i materiálové zatížení území.

U některých opatření a aktivit, zabývajících se především lidskými zdroji, organizační strukturou, komunikací, marketingem a další propagací regionu, nepředpokládáme přímé vlivy na životní prostředí. Nelze však vyloučit, že se jejich realizace může stát hybnou silou pro další projekty, jež v budoucnu závažně ovlivní kvalitu životního prostředí dotčeného území. Snahy o zvýšení zaměstnanosti v regionu v podobě cíleného vzdělávání v určitých oborech, rekvalifikace a posílení spolupráce s pracovním trhem nebudou ovlivňovat složky ŽP, avšak mohou zvýšit poptávku po zvýšení aktivity takových hospodářských odvětví, jež následně ovlivní stav životního prostředí. U tohoto typu nepřímého vlivu lze očekávat dlouhodobý vývoj i působení a vzhledem k postavení kraje jako významného příhraničního regionu i pravděpodobné přeshraniční působení, alespoň v oblasti komunikace a předávání zkušeností.

U určení přeshraničního vlivu (viz následující tabulka) je za základní hranici považována hranice státu – tedy cílené překročení působení vlivů do sousedních států – Polska [TR]. Pokud se jedná zároveň o přeshraniční ovlivnění na úrovni zkušeností nebo na nižších správních úrovních (kraje, regiony, katastrální území, sídla, apod.), je zde připojena poznámka [+zk, vni.]. Mnoho opatření se však týká výhradně krajské úrovně [TR vni.] nebo mezistátního předávání znalostí a zkušeností [TR zk.]. U některých opatření, kde není uveden žádný přeshraniční dopad nebo pouze velmi potenciální v rámci kraje (TR vni.), předpokládáme působení záměru pouze v lokalitě jeho realizace. Ta může v některých případech překročit hranice nižších administrativních celků v rámci kraje, což bude přímo ovlivněno konkrétní lokalizací a účelem realizace záměru.

Tab. č. 23: Vyhodnocení charakteristik vlivů na životní prostředí

Opatření	Význam	Pravděpodobnost / působení	Frekvence / trvání	Přeshraniční dimenze
Priorita 1: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury				
Opatření 1.1: Údržba a rekonstrukce přírodních, kulturně-historických a technických památek za účelem zpřístupnění pro návštěvníky	0/+	!/P,S	>>/>>	-
Opatření 1.2: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení	0/-	!/P,S	>>/>>	-
Opatření 1.3: Podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury	++/0/--	!/P,S	>>/>>	TR _{vni}
Opatření 1.4: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro volný čas	+/--	!/P,S	>>/>>	TR _{vni}
Opatření 1.5: Infrastruktura pro sportovní a rekreační aktivity (multifunkční krytá sportoviště, venkovní hřiště, herny apod.)	+/--	!/P,S	>>/>>	-
Priorita 2: Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu				
Opatření 2.1: Tvorba produktů a programů cestovního ruchu	-/0/+	!/P,S	>>/>>	TR _{vni}
Opatření 2.2: Podpora prodeje a distribuce turistické nabídky, reklamy a propagace	0	-	-	-

Opatření 2.3: Vytváření a permanentní aktualizace oficiálního krajského informačního a rezervačního systému cestovního ruchu a jeho koordinace s informačními a rezervačními systémy na nižších hierarchických úrovních	0	!/S	>>/>>	-
Priorita 3: Podpora spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu				
Opatření 3.1: Vytvoření efektivního systému organizace a koordinace cestovního ruchu na území kraje	0/+	!/S	>>/>>	-
Opatření 3.2: Podpora činnosti organizací cestovního ruchu a turistických informačních center v TVÚ	0/+	!/S	>>/>>	-
Opatření 3.3: Podpora vzájemné spolupráce subjektů veřejného a soukromého sektoru v rámci turisticky významných území i mezi nimi a na mezikrajské, přeshraniční a mezinárodní úrovni	-/0/+	!/S	>>/>>	TR _{zk}
Opatření 3.4: Vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu	0/+	!/S	>>/>>	TR _{vni}

Pozn.: Značka "-" ve všech sloupcích mimo sloupec „Význam“ je indikátorem absence, marginálního významu nebo nejednoznačnosti vlivu daného rozvojového opatření, případně zanedbatelné pravděpodobnosti jeho významnějšího působení.

Význam vlivů jednotlivých rozvojových opatření na životní prostředí je víceméně dán vyhodnocením dílčích vlivů na složky životního prostředí tak, jak bylo provedeno v kapitolách 6.2., 6.3. Byly navíc zváženy míry významnosti jednotlivých indikací dopadů na složky životního prostředí při jejich společném výskytu. V případě, že výsledný význam vlivů navrhovaných opatření není jednoznačný, je tato ambivalence vysvětlena v textu pod tabulkou komentující vyhodnocení jednotlivých strategických cílů.

Z výše prezentovaného vyhodnocení doplňkových atributů posuzovaných vlivů na životní prostředí jasně plyne, že nejrizikovější aktivity budou vycházet z naplňování opatření 1.4, jež mohou následně kumulativně či synergicky spolupůsobit s aktivitami souvisejícími s dalšími opatřeními s předpokládaným negativním vlivem na ŽP.

6.5 Vyhodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000

Hodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 bylo provedeno na základě závěru zjišťovacího řízení, kdy na základě stanovisek příslušných orgánů ochrany přírody nebyly možné vlivy na evropsky významné lokality soustavy NATURA 2000 vyloučeny. Stanoviska příslušných orgánů ochrany přírody dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. jsou přílohou oznámení koncepce.

Hodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 bylo provedeno autorizovanou osobou – Ing. Ivo Machar, PhD., autorizace MŽP ČR čj. 630/347/05. Hodnocení je zařazeno jako příloha č. 7 vyhodnocení SEA.

Závěrečné stanovisko hodnocení je následující:

„Posuzovaná koncepce Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje pro období 2007-2013 nebude mít negativní vliv na lokality i celistvost soustavy Natura 2000 v Královéhradeckém kraji za podmínky, že do textu programu bude nově začleněna tato věta:

Konkrétní projekty, aktivity a opatření, realizované na základě Programu rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje pro období 2007 - 2013, budou respektovat územní ochranu, zachování předmětů ochrany a integritu lokalit soustavy Natura 2000.

V praxi bude tato nově doplněná věta uplatňována při hodnocení vlivů jednotlivých konkrétních projektů obvykle v procesu EIA za účasti příslušných orgánů ochrany přírody.“

7 Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce

Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci zásadních negativních vlivů představují navržené podmínky zpracovatele SEA pro předložené navrhované aktivity naplňující cíle opatření koncepce PR CR KHK. Projekty vycházející z navržených aktivit a opatření musí být posuzovány na základě splnění všech legislativních podmínek ochrany území, jednotlivých složek životního prostředí a ochrany veřejného zdraví a dále musí respektovat závazné části ÚPD.

U projektů vycházejících z navržených aktivit a opatření se předem předpokládá respektování podmínek ochrany životního prostředí stanovených ve správních rozhodnutích a závazných stanoviscích příslušných orgánů ochrany přírody a jiných dotčených správních orgánů v oblasti životního prostředí. Proto respektování těchto podmínek není dále zmiňováno a uvažováno. SEA zpracovatel předpokládá zejména dodržování všech zákonných podmínek a pozastavení či nerealizaci projektů, které by mohly být v rozporu s podmínkami ochrany životního prostředí a zdraví obyvatelstva v řešeném území.

Ochrana kvality životního prostředí jakožto jednoho ze zásadních lokalizačních předpokladů rozvoje CR je proto zásadní pro udržení stávajících hodnot území a dlouhodobé využívání potenciálu území pro realizaci jednotlivých forem turismu. Výchozí projekty by proto měly zohledňovat tento předpoklad již ve stádiu koncepčních návrhů a nepovažovat jej za překážku realizace.

V případě, že by v budoucnu u některých aktivit byly identifikovány vlivy na území ZCHÚ, požaduje zpracovatel vyhodnocení SEA posouzení jejich souladu s příslušnými Plány péče. U tvrdších forem cestovního ruchu zpracovatel vyhodnocení SEA s jejich lokalizací do blízkosti ZCHÚ nesouhlasí.

7.1 Podmínky pro realizaci navržených rozvojových opatření

7.1.1 Priorita 1: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury

Opatření 1.1 Údržba a rekonstrukce přírodních, kulturně-historických a technických památek za účelem zpřístupnění pro návštěvníky

V rámci opatření 1.1 nepředpokládáme negativní vlivy na složky životního prostředí. Nejsou zde proto navrhována opatření zmírňující možné nežádoucí vlivy, ale současně je třeba upozornit, že údržba a rekonstrukce musí respektovat podmínky státní památkové péče o tyto objekty s historickou a architektonickou hodnotu a charakter těchto památek a pod.

Opatření 1.2 Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení

V případě podpory výstavby a rozšiřování kapacity ubytovacích a stravovacích zařízení dbát požadavků místních obyvatel a zohledňovat jejich potřeby a možnosti uplatnění v tomto segmentu trhu. Výstavba hotelového komplexu v okrajové oblasti CR pravděpodobně nebude mít dostatečný synergický efekt a pozitivní dopad na sociální strukturu trvale žijícího obyvatelstva. Dále je vhodné zohlednit možnost revitalizace stávajících objektů (zejména brownfields v prostředí měst), což je mimo jiné zmíněno i ve škále navrhovaných aktivit. Zamezit tak záborům kvalitního ZPF. Koordinovat projektovou fázi s požadavky na zachování tradičního architektonického projevu a krajinného rázu území. Omezit šíření zástavby mimo intravilán sídel.

Zapojení do rozvoje CR turisticky méně exponované oblasti může mít pozitivní dopad ve smyslu snížení dosavadní zátěže hlavních turistických cílů regionu. U neexponovaných lokalit je naopak nutné respektovat únosnou kapacitu a regulovat jejich rozvoj. Výstavbu a rozšiřování ubytovacích zařízení za účelem zvýšení kapacity podmiňuje zpracovatel vyhodnocení SEA vyčleněním zcela mimo I., II. i III. zóny ZCHÚ. Stejná podmínka platí i pro oblast stravovacích zařízení.

Opatření 1.3 Podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury

V případě vytyčení turisticky atraktivních úseků silnic, které spojují významné přírodní, kulturně-historické

a technické pamětihodnosti, je nutné dle navrhovaných aktivit posoudit relevanci zařazení do navrhované sítě takových komunikací na základě vyhodnocení dopravní zátěže území, uzlů a cílů, případně zohlednit možné scénáře vývoje v situaci významného nárůstu zejména individuální dopravy na těchto komunikacích a následné dopady na kvalitu života a lidské zdraví obyvatel. Zkvalitnění dostupnosti z jádrových oblastí kraje a metropolitních areálů s sebou přivádí i průvodní negativní jevy (vliv na kvalitu ovzduší cílových oblastí, půdních profilů, vodotečí atp.). Tyto jevy uvažovat a předem stanovit nástroje jejich omezování. Dále plošně podporovat ekologické formy dopravy (tyto požadavky jsou již specifikovány v posuzované koncepci).

Počet a rozloha vybudovaných a zkapacitněných záchytných parkovišť bude mít negativní vliv v případě rozšíření kapacity v již přetíženém území, naopak vybudování záchytných parkovišť ulehčujících zatížení takových lokalit může mít vliv kladný. Parkovací plochy musí být zabezpečeny proti možným únikům závadných látek (např. z úkapů z vozidel) do povrchových a podzemních vod.

Opatření 1.4 Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro volný čas

Infrastruktura pro pěší a horskou turistiku

Navrhované aktivity jsou v souladu s požadavky ochrany přírody a krajiny. Nestanovujeme proto konkrétní opatření, která by měla zmírňovat nebo jakýmkoliv způsobem zasahovat do jejich realizace.

Infrastruktura pro cykloturistiku

S navrhovanými opatřeními a cíli nejsou v rozporu požadavky na snižování individuální automobilové dopravy či pozitivní vliv na zdraví obyvatelstva. Ovšem podpora tvrdých forem CR v podobě areálů bikeparků, singltreků a downhillových tratí jistě přináší nové zdroje a zlepšuje image sportovního centra, vyžaduje ale výstavbu v často specifických podmínkách svažitého reliéfu. Je proto nutné zohlednit podmínky obnovy vegetačního krytu v lokalitě, kde je nutné s ohledem na lesní zákon vyloučit aktivity vyžadující zábor lesní půdy a zabezpečit zejména prevenci zvýšení eroze. Lokalizace do prostředí zimních sjezdových areálů si nepochybně vyžádají zvýšené náklady na zajištění péče o výše uvedené složky ŽP.

Budování doprovodné infrastruktury na vyznačených cyklistických trasách může zahrnovat pouze takové záměry, které nezasahují do stability složek ŽP v okolí cyklistické trasy. Budování bikeparků, singltreků a downhillových tratí zpracovatel vyhodnocení SEA zcela vylučuje v I., II. i III. zónách legislativně chráněných území a v I. a II. zónách ZPF.

Infrastruktura pro vodní turistiku a sporty

Výstavba a rekonstrukce infrastrukturních zařízení umožňujících pěstování vodních sportů spojených s cestovním ruchem (včetně zajištění sjízdnosti řek) může i mimo legislativně chráněná území představovat zásadní zásahy do biotopu říčního koryta a břehu. Konkrétní záměry necht' jsou posuzovány v rámci posouzení dopadů na životní prostředí v procesu EIA dle platné legislativní normy. Výstavba a rekonstrukce bazénů a aquaparků ve větších městech a významných turistických centrech by měla být situována do zastavitelného území s dobrým dopravním napojením, případně by měla umožňovat revitalizaci ploch brownfields v dané lokalitě.

Úpravy vodních břehů nelze provádět v koncepci navrženým způsobem v lokalitách doposud nevyužívaných. Takové aktivity mohou být směřovány zejména do již stávajících veřejných koupališť, čímž se zamezí ohrožení společenstev vodních a pobřežních biotopů. Zajištění sjízdnosti řek nelze provádět na úkor narušování nebo přetváření životních podmínek vodních biotopů a toků obecně.

Zpracovatel vyhodnocení SEA požaduje zahrnutí všech zón ZCHÚ do oblastí, v nichž tyto aktivity (výstavba infrastrukturních zařízení a zajištění splavnosti řek) nelze podpořit.

Výstavba a rekonstrukce bazénů a aquaparků bude podléhat posouzení vlivu na ŽP dle platné legislativní normy.

Infrastruktura pro lyžování a ostatní zimní sporty

Budování nových lyžařských areálů v oblastech s vhodnými přírodními podmínkami, jejich zkapacitnění a výstavba a rekonstrukce zařízení pro další zimní sporty (bruslení, curling aj.) je možné předpokládat u oblastí, které podléhají právní ochraně zakotvené v legislativě ochrany ZCHÚ. Umístění takovýchto aktivit musí bez zbytku respektovat stanovené podmínky ochrany ZCHÚ. Tyto záměry s sebou nesou

významné riziko ovlivnění stavu životního prostředí ve zvolené lokalitě a jsou předmětem posouzení EIA dle platné legislativní normy.

Z navrhovaných forem rozvoje infrastruktury zpracovatel vyhodnocení SEA doporučuje upřednostňovat modernizaci stávajících zařízení. Zkapacitnění musí být realizováno v míře únosné kapacity území a nikoliv na její úkor. Rozhodující technická opatření k minimalizaci či eliminaci účinků na životní prostředí vyplývají ze zákonných předpisů, další opatření jsou pak součástí vyhodnocení SEA. Při provozování lyžařských areálů bude zapotřebí fyzicky omezit vjezd mimo sjezdové tratě. Dále musí být důsledně dodržovány hygienické limity uzavřené do prostoru realizace záměru, zejména v případě tzv. nočních provozů lyžařských areálů (světelný smog, hluk). Sjezdové lyžování na lokalitách je zapotřebí omezit jen na denní hodiny. Vyloučeno by mělo být osvětlování sjezdovek (večerní/noční) lyžování.

Při realizacích záměrů je nutné minimalizovat rozsah zemních prací na lokalitě na nutné minimum, zejména pak minimalizovat rozsah terénních úprav na stávajících či budoucích sjezdovkách. Na plochách s nově vytvořeným povrchem musí být zajištěno vhodné zatravnění (zalučnění) a to odpovídající bylino-travninou směsí s vhodnými druhy bylin. Tento postup musí být dopředu konzultován s příslušnými orgány ochrany přírody a krajiny. Po ukončení prací a spuštění provozu bude zapotřebí v několika následujících letech provádět monitoring rozvoje vegetace. V případě nepříznivého vývoje investor zajistí zpracování plánu managementu a jeho realizaci – opět v součinnosti s orgány ochrany přírody a krajiny. Cílem je jednak prevence eroze povrchového půdního horizontu, jednak dosažení vhodného a stabilního rostlinného společenstva.

Budování nových areálů může být realizováno pouze zcela mimo ZCHÚ, přičemž se doporučuje volba lokality s minimálním možným zásahem na složky ŽP.

Zařízení pro další sporty požaduje zpracovatel vyhodnocení SEA situovat především do lokalit tzv. brownfields a dopravně dostupných území.

Opatření 1.5 Infrastruktura pro sportovní a rekreační aktivity (multifunkční krytá sportoviště, venkovní hřiště, herny apod.)

Návrhy konkrétních projektů budou jsou posuzovány v souvislosti s procesem hodnocení EIA. Jakékoliv nové objekty je vhodné situovat do zastavěných či zastavitelných území. Je vhodné zohlednit možnost využití ploch brownfields pro jejich realizaci.

7.1.2 Priorita 2: Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu

Opatření 2.1 Tvorba produktů a programů cestovního ruchu

Programy a produkty zaměřené na letní a zimní sporty

Programy a produkty zaměřené na zimní sporty (sjezdové a běžecké lyžování, snowboarding, curling a další) a programy a produkty spojené s konáním významných (celostátních i mezinárodních) sportovních akcí (např. Obří slalom ve Špindlerově Mlýnu) realizovat v lokalitách s dostatečnými rezervami současného stavu infrastruktury a ulehčit tak již v současné době přetíženým střediskům. Je vhodné regulovat vjezd do centrálních částí pohoří v zimní i letní sezóně a plně využívat možností kyvadlové dopravy (skibusů). Konání významných podniků usměrňovat dle aktuálních potřeb a domluvy s příslušnými orgány ochrany přírody. Adrenalinové sporty či vodní sporty nechť jsou provozovány v souladu s příslušným návštěvním řádem území, v případě absence zvýšené legislativní ochrany území navrhuje vymezovat lokality pro realizaci těchto sportů ve spolupráci s příslušnými územními orgány ochrany přírody a krajiny.

Požadavek zpracovatele vyhodnocení SEA v oblasti využívání přírodního potenciálu regionu pro rozvoj sportovní turistiky je orientován především na únosnou kapacitu území a respektování legislativních norem ochrany ŽP v oblasti aktivit naplňujících toto opatření jako jsou sjezdové a běžecké lyžování, snowboarding, curling, paragliding, rafting, bungee jumping, golf, kanoistika, pořádání sportovních společenských a významných sportovních akcí.

Programy a produkty využívající předností cykloturistiky

Navrhované produkty náročnější cykloturistiky nejsou blíže specifikovány, proto oblast aktivit směřujících k podpoře výstavby bikeparků atp. je diskutován níže. Při budování a navrhování nových cyklotras a cyklostezek je vhodné brát v úvahu zmírnění možnosti kolize s pěšími turisty.

Zpracovatel vyhodnocení SEA požaduje v případě záměru využití dalších přírodních památek i celých oblastí pro rozvoj CR respektovat únosnou kapacitu takových oblastí a lokalit a detailní posouzení záměrů v procesu EIA (zejména v případě navrhovaných aktivit naplňující cíle opatření v podobě produktů zaměřených na náročnější cykloturistiku).

Programy a produkty zaměřené na poznávání měst, významných rodáků, historických, kulturních, církevních a technických památek, využívající více forem turistiky (cyklo, pěší, hipo, ski, bus, apod)

Navrhované produkty a programy návštěvnosti představují rozvojový impuls celé řady oblastí společenských aktivit a s ohledem na tematiku a zaměření lze předpokládat soulad se záměry ochrany ŽP, přesto je vhodné v souvislosti s navrhovaným rozvojem celých nových oblastí pro potřeby CR zpracovat důkladné socioekonomické a environmentálně orientované lokalizační analýzy.

Zpracovatel vyhodnocení SEA požaduje v případě záměru využití dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj CR respektovat únosnou kapacitu takových oblastí a lokalit a detailní posouzení záměrů v procesu EIA.

Programy a produkty využívající předností venkovského osídlení a krajiny

Cíle opatření formulované jako využití dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj cestovního ruchu by měly být například v souvislosti s diskutovanou tematikou rozvoje výstavby rezidenčních areálů pro narůstající trend dlouhodobé rekreace a migrace obyvatel v postproduktivním věku rozvíjeny s ohledem na urbanistickou strukturu sídla, tradiční vazby v krajině a udržování či zlepšování krajinného rázu území. Zcela nevhodné jsou lokalizace takových záměrů do extrémních poloh například národního parku či jiného ZCHÚ, stejně tak lokalizace mimo intravilán sídel je nevhodný. Je proto nutné zamezit formám fragmentace krajiny i období urban sprawl v rurálním prostředí.

Zpracovatel vyhodnocení SEA požaduje v případě záměru využití dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj CR respektovat únosnou kapacitu takových oblastí a lokalit a detailní posouzení záměrů v procesu EIA.

Programy a produkty spojené s léčebnou a lázeňskou turistikou

Vzhledem k tomu, že dílčí opatření spočívá v aktivitách a cílech, které nebudou mít negativní vliv na životní prostředí a veřejné zdraví, nejsou navržena opatření k jejich prevenci, snížení, eliminaci nebo kompenzaci.

Programy a produkty spojené s incentivní, veletržní a kongresovou turistikou

Incentivní a kongresový turismus na sebe váží celou řadu činností ovlivňující svým rozsahem a náročností kvalitu ŽP. V jediných relevantních centrech těchto forem turismu v KHK je zejména v případě Špindlerova Mlýnu nutno brát v úvahu jeho polohu v zázemí NP a v souvislosti s tímto determinantem navrhovat konkrétní projektové fiše.

Programy a produkty podporující krajskou a přeshraniční spolupráci

Ve fázi přípravy projektů s dosahem mimo území KHK či území Česka je vhodné zapojit orgány ochrany přírody a krajiny, neboť většina příhraničních území je součástí ZCHÚ.

Zpracovatel vyhodnocení SEA požaduje v případě záměru využití dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj CR respektovat únosnou kapacitu takových oblastí a lokalit a detailní posouzení záměrů v procesu EIA.

Opatření 2.2 Podpora prodeje a distribuce turistické nabídky, reklamy a propagace

Kvalitně vedený management a marketing regionů obohatit využitím možností současných trendů ekoproductů CR a propagací měkkých forem turismu (šetřného turismu atp.).

Opatření 2.3 Vytváření a permanentní aktualizace oficiálního krajského informačního a rezervačního systému cestovního ruchu a jeho koordinace s informačními a rezervačními systémy na nižších hierarchických úrovních

Dílčí opatření vymezující aktivity a cíle, které nebudou mít negativní vliv na životní prostředí a veřejné zdraví, není obohaceno o opatření k jejich prevenci, nebo odstranění.

7.1.3 Priorita 3: Podpora spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu

Opatření 3.1 Vytvoření efektivního systému organizace a koordinace cestovního ruchu na území kraje

Navrhované aktivity mají povahu komunikačních strategií a návrhů zlepšení komunikačních prvků za účelem koordinace cestovního ruchu bez bezprostředních dopadů na kvalitu životního prostředí.

Opatření 3.2 Podpora činnosti organizací cestovního ruchu a turistických informačních center

Obsahem výše uvedeného opatření jsou zejména metodická a koncepční východiska pro rozvoj oblasti působnosti organizací cestovního ruchu a turistických informačních center bez primárních dopadů na kvalitu životního prostředí.

Opatření 3.3 Podpora vzájemné spolupráce subjektů veřejného a soukromého sektoru v rámci turisticky významných území i mezi nimi a na mezikrajské, přeshraniční a mezinárodní úrovni

Zajištění vysoké kvality a dostačující kapacity základní infrastruktury CR a povzbuzení a udržení trvalého zájmu turistů o region KHK koordinovaným rozvojem a propagací místních produktů CR by mělo být činěno v mezích dlouhodobé udržitelnosti vývoje regionu. Dostačující kapacita by v tomto případě neměla přesahovat únosnou mez zatížení konkrétních lokalit. Tyto meze necht' jsou stanoveny na základě expertních zjištění, případně dlouhodobým sledováním a následně zakomponovány do parametrů usměrňujících rozvoj území. Je možné využít ekologického modelování DPSIR analyzujícího vliv lidských aktivit na životní prostředí.

Opatření 3.4 Vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu

Zvyšování environmentální odpovědnosti místního obyvatelstva rozhodně nepřímo přispěje k procesu zlepšování stavu životního prostředí regionu, případně uvědomování si možných rizik. Stejně tak programy EVVO a vzdělávání v oblasti CR na středních a vysokých školách ve spolupráci s relevantními subjekty zajistí kvalitu šířených informací o stavu ŽP. Bylo by vhodné s ohledem na vytýčené rozvojové plochy v jednotlivých obcích realizovat veřejné formy seminářů či diskusí a přednášek zaměřených na témata ochrany prostředí za cílem definování rizik rozvoje takto vymezených území.

8 Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how)

Návrh koncepce Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje nebyla zpracována ve více variantách, pokud za variantu nepovažujeme předpokládaný vývoj životního prostředí bez realizace koncepce, jak je popsán v kapitole 2.12.

V případě posuzování realizace koncepce jako varianty A a nerealizace koncepce jako varianty B, je možné dospět k celé řadě závěrů, které jsou předmětem posuzování souvisejících bodů a kapitol posouzení SEA. Varianta B by zajisté měla několik negativních dopadů, za všechny lze zmínit zejména nekonceptní rozvoj aktivit v oblasti CR a nekoordinovanost záměrů, nemožnost spolupráce na horizontální i vertikální úrovni mezi aktéry rozvoje CR a důsledkem toho by bylo možné očekávat zvýšené množství problémů vyvstávajících v souvislosti s otázkami ochrany přírody a krajiny a pronikání, resp. intenzifikace lidských aktivit do nových oblastí.

Interaktivním způsobem vytváření návrhové části a akčního plánu byly zohledněny průběžné návrhy, nároky a expertní odhady všech dotčených aktérů posuzované oblasti a návrh koncepce tak zajišťuje splnění a kompromis mezi všemi kladenými požadavky a podmínkami.

Za dílčí varianty lze považovat pracovní verze aktualizace PR CR KHK. Výsledná podoba dokumentu je výsledkem součinnosti všech subjektů, které se podílely na jeho zpracování. Pracovní verze koncepce byly metodou ex-ante rámcově hodnoceny z hlediska svých dopadů na životní prostředí a veřejné zdraví a na základě doporučení zpracovatelů SEA byly prováděny některé úpravy. Tyto úpravy minimalizují negativní vlivy nebo zvyšují pozitivní vlivy návrhu koncepce a optimalizují jej z hlediska dopadů na životní prostředí a veřejné zdraví při zachování cílů dokumentu, tedy pomoci rozvoji cestovního ruchu kraje.

Variantní řešení může dále nastat při řešení konkrétních aktivit a projektů, které budou sledovat navržená rozvojová opatření. Posouzení vlivů těchto záměrů bude dále předmětem procesu EIA podle zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění.

Posouzení koncepce bylo provedeno v souladu s platnou legislativou, a to zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, ve znění pozdějších předpisů. Součástí posouzení je i hodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 autorizovanou osobou, které je přílohou tohoto dokumentu, a jehož povinnost zpracování byla stanovena závěrem zjišťovacího řízení.

Dokumentace SEA byla zpracována standardním postupem sledujícím zákonné členění podle přílohy č. 9., a to metodou ex-ante. Postupně byly vytvářeny pracovní verze. Podkladem pro vyhodnocení SEA se stala konečná podoba PR CR KHK se zpracovanými připomínkami, jež byla detailně posouzena z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.

Základními liniemi hodnocení bylo sledování naplnění stanovených referenčních cílů ochrany životního prostředí, dále pak působení, kumulace a určení charakteru vlivů na jednotlivé složky životního prostředí podle navržených priorit, opatření a aktivit.

Pro stanovená opatření a aktivity – s přihlédnutím na již definované projekty, jež budou a mohou být v jejich rámci naplňovány, byla navržena opatření v podobě doporučených podmínek pro jejich realizaci.

Při shromažďování podkladů se nevyskytly žádné zásadní problémy ani kvalitativní nedostatky. Při shledání nutnosti doplnění neopominutelných skutečností byly kontaktovány nebo upozorněny příslušné úřady a zpracovatel koncepce.

9 Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí

Ve vlastní koncepci PR CR KHK byly zpracovatelem stanoveny monitorovací indikátory pouze v případě akčního plánu. Pro potřeby sledování vlivů implementace PR CR KHK, jednotlivých opatření a aktivit na životní prostředí byly SEA zpracovatelem stanoveny sady indikátorů měřitelnosti (viz tabulky níže).

V první z dvou tabulek jsou uvedeny vybrané ukazatele, jež byly stanoveny jako očekávané výstupy v PR CR KHK a jež mají vztah ke sledovaným složkám ŽP. Pomocí těchto bude sledována realizace a změny nastalé naplňováním jednotlivých opatření a aktivit.

Monitorovací indikátory v druhé tabulce jsou obecné ukazatele indikující změny v životním prostředí, jež mohou nastat během realizace PR CR KHK. K definovaným indikátorům by mělo být **přístupováno z hlediska důsledků rozvoje cestovního ruchu** – např. data o odběru a spotřebě vody, roční spotřebě a výrobě energie, celkové a měrné produkce odpadu atd. by měly být měřeny a analyzovány jako zvýšení nebo podíl v důsledku rozvoje cestovního ruchu.

Jednotlivé indikátory byly navrženy na základě zkušenosti SEA zpracovatele. Vycházejí nejen z referenčních cílů ochrany životního prostředí, ale sledují i provázanost s indikátory sledovanými v rámci dalších krajských koncepcí a v úvahu jsou vzaty i obecná kritéria kladená na indikátory.

Pro efektivnost plnění účelu monitorovacích indikátorů je nutné, aby splňovaly několik obecných kritérií:

- vztah k opatřením a aktivitám,
- přesnost a správnost,
- citlivost,
- dostupnost.

Jednotlivé indikátory vztahující se k dílčím oblastem životního prostředí, které jsou navrženy ke sledování, jsou uvedeny v následující tabulce. Pokud se vyskytnou další skutečnosti, je možné tyto indikátory operativně doplnit a rozšířit o nové.

Dále je možné doporučit co nejširší využití mezinárodně i národně přijatých indikátorů v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje, u kterých je většinou dostupná i metodika výpočtu (měření). To je samozřejmě důležité nejen z hlediska relevance a citlivosti, ale zejména přesnosti a správnosti. Je nutno vzít v úvahu i dostupnost, vzhledem ke skutečnosti, že celá řada dat je již měřena v rámci stávajícího statistického šetření na krajské úrovni. V takovém případě je lépe využít alternativní ukazatel a nezvyšovat náklady na získávání primárních dat (měření, statistické šetření). Dostupnost znamená, že data k indikátorům, umožňující jejich vyhodnocení, by měla být měřitelná a dostupná v relativně krátkém časovém intervalu, aby bylo možné je uplatnit jako nástroj při rozhodování a jako poklad pro případnou revizi koncepce.

Tab. č. 24: Monitorovací indikátory realizace PR CR KHK s potenciálním vlivem na životní prostředí a veřejné zdraví s rozlišením pozitivního a negativního vývoje

Oblast	Název indikátoru	Jednotka
Infrastruktura	Počet km silnic vytyčených jako turisticky atraktivní úseky	km
	Množství realizovaných celokrajských i lokálních produktů ČD příp. jiných spol. pro rozvoj CR	počet
	Absolutní/relativní nárůst objemu veřejné dopravy (změna jejího podílu na počtu přepravených osob)	osobokilometry/% (%)
	Počet a rozloha vybudovaných a zkapacitněných záchytných parkovišť (a procento jejich průměrného využití zvlášť v sezónu a mimo sezónu)	počet/ha
	Množství zprovozněných či zrekonstruovaných regionálních letišť	počet
	Množství vybudované doplňkové infrastruktury k turist. trasám s podporou využití přírodních materiálů při výrobě	%
	Množství nově vystavěných a zkapacitněných ubytovacích zařízení (podíl zařízení ve střetu s ochranou životního prostředí – např. v ZCHÚ)	počet/ha (%)
	Množství nově vystavěných a zkapacitněných stravovacích zařízení	počet/ha

	Objem čištěné vody veřejných koupališť a podíl rekonstruovaných veřejných koupališť	objem/%
	Počet zavedených spojů s využitím CNG	počet
Životní prostředí	Počet ekoturistických projektů, počet jejich návštěvníků a jejich podíl na celkovém počtu návštěvníků kraje a průměrná doba jejich pobytu	počet
	Počet získaných ekocertifikací a registrovaných bioproduktů	počet
	Objem šířených informací s environmentální tematikou ve spojení s formami CR	%
	Podíl revitalizovaných ploch veřejné zeleně, brownfields, veřejných prostranství	%
	Podíl zpřístupněných a opečovaných přírodních památek, jevů a pozoruhodností	%
	Podíl upřednostněných lokalit brownfields pro výstavbu před výstavbou na greenfields (podíl na rozloze i na počtu případů)	%
	Počet místních obyvatel s dosaženou vyšší environmentální odpovědností (absolventů seminářů)	počet
	Počet absolventů programů vzdělávání EVVO na středních a vysokých školách	počet
	Podíl nárůstu využívání skibusů a zimních autobusů (v rámci toho podíl autobusů na CNG)	% (změna osobokilometrů)
	Množství vybudovaných aquaparků a bazénů a nárůst spotřeby vody a látek pro její čištění	počet, m ³ , kg
	Sportovní aktivity	Množství nově vybudované infrastruktury a nárůst objemu využívání stávající infrastruktury lyžařských areálů
Plocha / podíl na celkové ploše nově vybudovaných lyžařských areálů (podíl areálů, které byly vybudovány ve střetu s ochranou přírody a krajiny (- %) a ostatních (+ %))		ha/% (-/+ %)
Počet km nově vystavěných běžeckých tratí (podíl tratí, které byly vybudovány ve střetu s ochranou přírody a krajiny (- %) a ostatních (+ %))		km (-/+ %)
Počet nově vybudovaných zařízení pro další zimní sporty (podíl areálů, které byly vybudovány ve střetu s ochranou přírody a krajiny (- %) a ostatních (+ %))		plocha (-/+ %)
Počet produktů zacílených na realizaci významných sportovních událostí		počet
Množství programů a produktů zaměřených na letní a zimní sporty		počet
Množství programů a produktů zaměřených na cykloturistiku		počet
Počet vzniklých a podpořených OCR a TIC		počet
Organizace cestovního ruchu a jiné	Počet fungujících turistických informačních a rezervačních systémů v úrovni TVÚ	počet
	Množství / podíl na celkové rozloze dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí využitých pro rozvoj cestovního ruchu	počet/ha
	Míra rovnoměrnějšího rozmístění návštěvníků v regionu (ve smyslu komparace)	počty
	Míra přispění ke stabilizaci periferních území (snížení míry nezaměstnanosti, zlepšení kvality života)	%
	Množství programů a produktů zaměřených na poznávání měst, historických, kulturních, církevních a technických památek	počet
	Množství programů a produktů zaměřených na rurální turismus	počet
	Množství programů a produktů zaměřených na léčebnou a lázeňskou turistiku	počet
Množství programů a produktů zaměřených na incentívni, veletržní a kongresovou turistiku	počet	

Pozn.: U některých indikátorů jsou rozlišeny možnosti pozitivního a negativního vývoje (viz -%, resp. +%).

Tab. č. 25: Monitorovací indikátory stavu složek životního prostředí

Oblast vlivu	Indikátor	Zdroj
Kvalita ovzduší	Podíl oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) z celkové rozlohy kraje	MŽP
	Měrné emise skleníkových plynů a dalších sledovaných látek	ČHMÚ, ČSÚ KHK
	Emise tuhých znečišťujících látek	ČHMÚ, ČSÚ KHK
Kvalita vod	Počet obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci zakončenou ČOV a jejich podíl na celkovém počtu obyvatel	ČSÚ KHK
	Odběr a spotřeba vody	ČSÚ KHK
	Kvalita vody (dle kategorií) ve sledovaných tocích a profilech určených pro realizaci vodní rekreace	ČHMÚ, ČSÚ KHK

	Obsah fosforu a dusíku v povrchových vodách	ČSÚ KHK
	Biochemická spotřeba kyslíku (BSK5) ve vodách	ČSÚ KHK
Zemědělské a lesní pozemky	Rozloha zemědělské půdy	KÚ KHK
	Počet ekofarem a agrofarem sloužící pro potřeby turismu	MZE, ČSÚ KHK
	Podíl ekologického zemědělství	MZE, ČSÚ KHK
	Lesnatost	ÚHUL
	Podíl jednotlivých kategorií lesa (hospodářské, ochranné a zvláštního určení)	ÚHUL
Nakládání s odpady	Celková produkce odpadů	ISOH, VÚV T.G.M
	Produkce odpadů na obyvatele	ČSÚ KHK
	Podíl recyklovaných a využitých odpadů	KÚ KHK
Péče o přírodu a krajinu	Celkové pořízené investice na ochranu životního prostředí	ČSÚ KHK
	Celkové roční neinvestiční náklady vynaložené na prevenci, ochranu a tvorbu ŽP	ČSÚ KHK
	Zvýšení návštěvnosti v ZCHÚ	KÚ KHK
Péče o urbanizovaná území	Podíl obcí s realizovanými platnými ÚP, regul. plány s definovanou funkční, plošnou a prostorovou regulací	ÚÚR, KÚ KHK
	Podíl zastavěné plochy na rozloze území	ČSÚ KHK
	Rozloha a počet revitalizovaných brownfields	KÚ KHK
	Podíl zeleně v sídlech	KÚ KHK
Kulturní památky	Počet zrekonstruovaných kult. a hist. památek	KÚ KHK
	Pořízené investice do obnovy kult. a hist. památek	KÚ KHK
Doprava	Navýšení podílu ekologické dopravy v kraji v důsledku rozvoje cestovního ruchu	KÚ KHK
	Rekonstrukce a zlepšení technického stavu komunikací v důsledku rozvoje cestovního ruchu	KÚ KHK
	Nově vzniklé turistické trasy (pěší, cyklostezky aj.) v rámci ZCHÚ	KÚ KHK
	Délka nových nebo optimalizovaných úseků turistických tras, cyklotras, cyklostezek, běžeckých tratí pro veřejnost a vybudovaných hipostezek	KÚ KHK

ČSÚ KHK - Český statistický úřad Královéhradeckého kraje, ČR, KÚ KHK - Krajský úřad Královéhradeckého kraje, MŽP - Ministerstvo životního prostředí ČR, ÚÚR - Ústav územního rozvoje, ISOH - Informační systém odpadového hospodářství, VÚV T.G.M - Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M, ÚHUL - Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, MZE - Ministerstvo zemědělství, ČHMÚ - Český hydrometeorologický ústav.

Účelem monitorování stavu životního prostředí pomocí navržených indikátorů je průběžné sledování dopadů realizovaných projektů v rámci PR CR KHK. V případě zjištění negativních vlivů realizace záměrů je nutné zohlednit a dodržet adekvátní doporučená opatření pro eliminaci, minimalizaci, případně kompenzaci těchto negativních vlivů na životní prostředí, případně navrhnout a realizovat nová další dostatečná opatření.

10 Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce

Požadavky udržitelnosti rozvoje území byly základem pro úvahy nad opatřeními k minimalizaci, eliminaci a kompenzaci negativních vlivů na životní prostředí. Podrobný popis těchto opatření je uveden v kapitole 7 v podobě podmínek pro realizaci rozvojových opatření navržených koncepcí PR CR KHK. Souhrn některých nejdůležitějších protiopatření je dále rozveden i níže v této kapitole.

Z posouzení koncepce i ze zákona však vyplývá nutnost průběžného sledování změn a možných vlivů na jednotlivé složky životního prostředí. Prostřednictvím monitorování indikátorů stanovených v předcházející kapitole 9 bude sledován stav životního prostředí a v případě, že dojde k negativním dopadům na ŽP vlivem realizace navržených opatření nebo aktivit, musí se přistoupit k postupu sledujícím adekvátní opatření popsaná v kapitole 7.

Další konkrétní a specifická opatření budou operativně řešena při projektových přípravách a realizaci projektů. Také mohou být stanovena přísnější opatření, pokud tak vyplýne z procesu EIA dle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Dále jsou shrnuta některá zásadní protiopatření vymezující mantinely budoucích navržených záměrů v řešeném území. Jedná se o požadavky, doporučení, ale také o podmínky realizace zásadních záměrů z hlediska ochrany životního prostředí. Zpracovatel vyhodnocení SEA vylučuje realizaci záměrů typu výstavba cyklistických tratí (formy bikeparků, singltreků a downhillových tratí), výstavbu lyžařských areálů a výstavbu a rozšiřování ubytovacích a stravovacích zařízení za účelem zvýšení jejich kapacity v chráněných územích. Zpracovatel vyhodnocení SEA požaduje v případě záměru využití dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj CR respektovat únosnou kapacitu takových oblastí a lokalit a detailně posoudit záměry v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb.

Zpracovatel vyhodnocení SEA dále požaduje využívání přírodního potenciálu regionu pro rozvoj sportovní turistiky v souladu s únosnou kapacitou území, kdy musí být respektovány legislativní normy ochrany ŽP v oblasti aktivit typu sjezdové a běžecké lyžování, snowboarding, curling, paragliding, rafting, bungee jumping, golf, kanoistika, pořádání sportovně společenských a významných sportovních akcí.

V případě zajištění sjízdnosti řek a v případě navrhovaných úprav břehů je nutné postupovat s respektem životních podmínek společenstev říčních koryt a vodních toků obecně. Zařízení pro další sporty zpracovatel vyhodnocení doporučuje situovat především do lokalit tzv. brownfields a dopravně dostupných území.

Vyhodnocení je detailněji soustředěno zejména na oblast záměrů výstavby a zkapacitnění areálů zimních sportů. Zde je mimo výše navrhovaná omezení doplněna zásada minimalizování rozsahu zemních prací na lokalitě na nezbytné minimum. Zejména by měl být minimalizován rozsah terénních úprav na stávajících či budoucích tratích. Dále je vyzdvížena potřeba zajištění vhodného zatravnění (zalučnění) záměrem dotčených ploch na lokalitě (např. nová sjezdovka apod.) odpovídající bylino-travinou směsí s vhodnými druhy bylin. Tento postup musí být dopředu konzultován s příslušnými orgány ochrany přírody a krajiny.

Po ukončení prací a spuštění provozu bude nutné v několika následujících letech provádět monitoring rozvoje vegetace na nových částech upravených ploch a v případě nepříznivého vývoje zajistit ze strany investora zpracování plánu managementu a jeho realizaci. Cílem je jednak prevence eroze povrchového půdního horizontu, jednak dosažení vhodného a stabilního rostlinného společenstva. Na závěr se zpracovatel vyhodnocení SEA odkazuje na realizaci technických opatření k minimalizaci či eliminaci účinku na životní prostředí vyplývajících ze zákonných předpisů.

11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu

Kriteria pro výběr projektů nejsou součástí koncepce PR CR KHK, a proto nelze provést hodnocení z hlediska negativních vlivů a pozitivních přínosů na ŽP a VZ.

SEA zpracovatel proto navrhuje systém kritérií, která lze uplatnit spolu se stanovenými referenčními cíli ochrany životního prostředí (kapitola 6.1) při výběru projektů, kde budou představovat jednu z možností preventivní ochrany ŽP a VZ.

Výběr předkládaných projektů podle adekvátních stanovených kritérií a referenčních cílů by měl být nedílnou součástí rozhodovacího a schvalovacího procesu nebo udělení dotace konkrétním projektům v rámci implementace PR CR KHK, včetně Akčního plánu. Na základě výsledků hodnocení splnění kritérií by měly být následně doporučovány ty projekty, které budou z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví působit nejpříznivěji.

Při hodnocení konkrétních projektů je nutné vybrat pouze ta kriteria, která jsou relevantní k danému projektu, případně je doplnit o referenční cíle, které zastřešují celou oblast ochrany životního prostředí v souladu s národními dokumenty.

Tab. č. 26: Kritéria pro výběr projektu

Oblast	Kritérium
Komplexní environmentální kritéria	Respektování chráněných území
	Udržitelnost daného záměru v území
	Přínos nositele projektu k řešení ekologické problematiky území
	Celkový pozitivní dopad na region vzhledem ke zvyšování ochrany životního prostředí a uplatňování principů udržitelného rozvoje
	Návaznost a soulad s koncepcemi okolních území v širších vztazích
	Aplikace úspor energií při realizaci projektu
	Kvalita, spolehlivost a energetická náročnost použitých technologií (např. ve srovnání s BAT)
	Vyřešené odstraňování odpadů již v přípravných projekčních fázích, s preferencí možností materiálového a energetického využití odpadu
	Environmentální přínos budovaných dopravních komunikací; zpracování variant dopravních záměrů
	Komplexnost souhrnu opatření projektu pro eliminaci, minimalizaci a kompenzaci vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví
Regionální kritéria	Pozitivní dopad na region vzhledem ke zvyšování ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje
	Soulad s nadřazenou ÚPD a se zásadami územního rozvoje kraje
	Návaznost a soulad s koncepcemi okolních území v širších vztazích
	Přeshraniční efekt projektu (upřednostnění řešení ekologických problémů v rámci přírodních hranic, nikoli administrativních)
	Nepoškozování, minimalizace narušení, obnova krajinného rázu a s ní spojená minimalizace fragmentace krajiny (především u liniových staveb)
	Maximální omezení vodní a větrné eroze
	Využití možnosti maximálního zasakování dešťových vod a zvýšení retence krajiny
	Nezvyšování eutrofizace vod
	Nevnášení cizorodých látek do prostředí, nepoužívání GMO v chráněných nebo jinak citlivých územích
	Nezvyšování stávající hlukové zátěže území, případně její snížení, dodržení stanovených limitů
	Minimalizace záborů ZPF a kvalitnějších půd s vyšším stupněm ochrany
	Maximální omezení vnášení nadměrného emisního zatížení do území (škodliviny, světelná zátěž)
	Nesnižování, popř. zvyšování, stávající biologické diverzity
	Používání autochtonních druhů dřevin a rostlin nejen ve volné krajině, ale i pro sadovnické úpravy a veřejnou zeleň
	Likvidace a použití opatření pro zamezení šíření invazních, popř. neofytních, druhů
	Záruka vzniku úspor energií realizací projektu (vyšší podíl nízkoenergetických domů, ekologického vytápění)

	Podíl spotřeby obnovitelných zdrojů energie
	Infrastrukturní zajištění rozvojových ploch - napojení na dopravní a technickou infrastrukturu, včetně řešení odstraňování produkovaných odpadů z nově vzniklých turistických objektů a areálů se specifickými požadavky
	Řešení odstraňování odpadů již v přípravných projekčních fázích, s preferencí možností recyklace a využití odpadu; sledování cílů POH LK
	Kvalita, spolehlivost a minimalizace energetické náročnosti
	Význam projektu v daném i širším řešeném území (lokální, regionální, nadregionální význam)
	Vazba projektu na související rozvojové programy a komunikační projekty vně mikroregionu
	Doplňkové aktivity projektu a/nebo nositele projektu při řešení rozvoje území
	Stupeň připravenosti rozvojových ploch
	Respektování a podpora funkčnosti vymezených prvků ÚSES
	Zahrnutí plánu ozelenění již do projektové přípravy
Zlepšení kvality životního prostředí	Garance zajištění snížení koncentrací škodlivin v ovzduší (zejména oxidu siřičitého a oxidů dusíku)
	Snížení kontaminace půdy
	Snížení kontaminace podzemních a povrchových vod
	Velikost sanovaného území
	Snížení hlukové zátěže
	Komplexnost řešení sanace, rekultivace či revitalizace
	Zaměření podnikatelských aktivit do lokality typu brownfields (preferovat) před greenfields
	Přednost územím s nadměrným výskytem nevyužívaných pozemků TTP
	Zaměření projektů na budování a rekonstrukci přístupových cest k pozemkům a rozčlenění nadměrných honů zemědělské půdy
	Oživení činnosti zemědělských subjektů
Další kritéria	Zlepšení podmínek pro život obyvatel obcí, zlepšení dopravní dostupnosti
	Reference a odbornost zpracovatele projektových dokumentací a realizací aktivit

12 Vlivy koncepce na veřejné zdraví

Veřejné zdraví je definováno v § 2 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů: „Veřejným zdravím je zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin. Tento zdravotní stav je určován souhrnem přírodních, životních a pracovních podmínek a způsobem života“ (zdroj: zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů).

Hodnocení vlivu na veřejné zdraví v rámci procesu SEA splňuje dva hlavní cíle ochrany veřejného zdraví:

- prevenci poškození zdraví (zabránění efektu negativně působícího faktoru),
- podporu zdraví (posílení efektu pozitivně působícího faktoru).

HIA (Health Impact Assessment, Hodnocení vlivů na zdraví) a její zahrnutí do procesu SEA vychází z požadavků Konvence EHK OSN o posuzování vlivů na životní prostředí v přeshraničním kontextu (1991, Espoo), Úmluvy EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v otázkách životního prostředí (1998, Aarhus), Protokolu SEA k Espoo konvenci (2003, Kyjev), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES a zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Pro zpracovatele hodnocení vlivu koncepcí na zdraví byl ve spolupráci Ministerstva životního prostředí ČR, Ministerstva zdravotnictví ČR a Státního zdravotního ústavu vytvořen metodický dokument ([20]).

Zpracování posouzení vlivů na zdraví je provedeno i na základě požadavků uvedených v závěru zjišťovacího řízení (bod 15: „Vyhodnocení, zda PR CR KHK zohledňuje cíle a opatření Dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století. Vyhodnocení, zda PR CR KHK zohledňuje adekvátní cíle a opatření Akčního plánu zdraví a životního prostředí České republiky. Při vyhodnocování vlivů PR CR KHK na veřejné zdraví klást důraz na rizika související s kvalitou vod využívaných k pitným a rekreačním účelům, rizika související s hlukovou zátěží (posouzení jakým způsobem PR CR KHK zohledňuje stávající hlukovou zátěž území a zda a jak přispívá k odstraňování nadlimitní hlukové zátěže obyvatelstva), rizika související se znečištěním ovzduší (posoudit jakým způsobem zohledňuje stávající imisní zatížení území a zda a jak přispívá k odstraňování nadlimitní imisní zátěže obyvatelstva“).

12.1 Vazba na koncepcí v oblasti ochrany veřejného zdraví

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století

Dne 30. 10. 2002 byl Vládou ČR projednán materiál „Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR - Zdraví pro všechny v 21. století“ (dále jen Zdraví 21 [27]). Materiál byl akceptován Usnesením vlády ČR č. 1046. Na realizaci Zdraví 21 se podílejí všechny rezorty. Výsledky naplňování jsou shrnovány v podobě Zprávy o naplňování. Po čtyřech letech realizace cílů Programu ZDRAVÍ 21 je nutné tento komplexní program aktualizovat i s ohledem na aktualizaci programu „Health for All in the 21st Century“ na mezinárodní úrovni. Kroky vedoucí k aktualizaci programu již byly zahájeny Ministerstvem zdravotnictví ve spolupráci s ostatními rezorty.

Zdraví 21 sestává z 21 cílů, jejichž naplnění se předpokládá do roku 2015, resp. 2020. Jednotlivé cíle jsou naplňovány dílčími úkoly a ty pak aktivitami, které jsou rozdělovány do gescí jednotlivých rezortů. Jednotlivé rezorty pak přijímají opatření a řídí aktivity k jejich naplňování, které sledují. Koncepce je určena pro řízení oblasti zdraví obyvatelstva na nejvyšší úrovni, tedy na úrovni jednotlivých ministerstev, která mají přijímat opatření na úrovni metodických pokynů pro kraje a provádět aktivity, jako jsou organizace seminářů pro kraje, vypracování krajských programů Zdraví 21.

Cíle Zdraví 21 (a jejich stručný popis) jsou následující:

- 1) **Solidarita ve zdraví v evropském regionu** (DO ROKU 2020 BY SE MĚL SOUČASNÝ ROZDÍL VE ZDRAVOTNÍM STAVU MEZI JEDNOTLIVÝMI ČLENSKÝMI STÁTY EVROPSKÉHO REGIONU SNÍŽIT ALEŠPOŇ O JEDNU TŘETINU)
- 2) **Spravedlnost ve zdraví** (DO ROKU 2020 SNÍŽIT ZDRAVOTNÍ ROZDÍLY MEZI SOCIOEKONOMICKÝMI SKUPINAMI NEJMÉNĚ O JEDNU ČTVRTINU ZLEPŠENÍM ÚROVNĚ DEPRIVOVANÝCH POPULAČNÍCH SKUPIN)
- 3) **Zdravý start do života** (DO ROKU 2020 VYTVOŘIT PODMÍNKY, ABY VŠECHNY NAROZENÉ DĚTI A DĚTI

PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU MĚLY LEPŠÍ ZDRAVÍ UMOŽŇUJÍCÍ JIM ZDRAVÝ START DO ŽIVOTA)

- 4) **Zdraví mladých** (VYTVOŘIT PODMÍNKY, ABY DO ROKU 2020 MLADÍ LIDÉ BYLI ZDRAVĚJŠÍ A SCHOPNĚJŠÍ PLNIT SVOJI ROLI VE SPOLEČNOSTI)
- 5) **Zdravé stárnutí** (DO ROKU 2020 BY MĚLI MÍT LIDÉ NAD 65 LET MOŽNOST PLNĚ VYUŽÍT SVŮJ ZDRAVOTNÍ POTENCIÁL A AKTIVNĚ SE PODÍLET NA ŽIVOTĚ SPOLEČNOSTI)
- 6) **Zlepšení duševního zdraví** (DO ROKU 2020 ZLEPŠIT PODMÍNKY PRO PSYCHOSOCIÁLNÍ POHODU LIDÍ A PRO LIDI S DŮŠEVNÍMI PORUCHAMI ZAJISTIT DOSTUPNOST KOMPLEXNÍCH SLUŽEB)
- 7) **Prevence infekčních onemocnění** (PODSTATNĚ SNÍŽIT NEPŘÍZNIVÉ DŮSLEDKY INFEKČNÍCH NEMOCÍ PROSTŘEDNICTVÍM SYSTEMATICKY REALIZOVANÝCH PROGRAMŮ NA VYMÝCENÍ, ELIMINACI NEBO ZVLÁDNUTÍ INFEKČNÍCH NEMOCÍ, KTERÉ VÝZNAMNĚ OVLIVŇUJÍ ZDRAVÍ VEŘEJNOSTI)
- 8) **Snížení výskytu neinfekčních nemocí** (DO ROKU 2020 BY SE MĚLA SNÍŽIT NEMOCNOST, ČETNOST ZDRAVOTNÍCH NÁSLEDKŮ A PŘEDČASNÁ ÚMRTNOST V DŮSLEDKU HLAVNÍCH CHRONICKÝCH NEMOCÍ NA NEJNÍŽŠÍ MOŽNOU ÚROVEŇ)
- 9) **Snížení výskytu poranění způsobených násilím a úrazy** (DO ROKU 2020 ZAJISTIT, ABY POČTY ZRANĚNÍ, POSTIŽENÍ A ÚMRTÍ, KTERÁ JSOU DŮSLEDKEM NEHOD A NÁSILNÝCH ČINŮ, TRVALE A VÝRAZNĚ POKLESLY)
- 10) **Zdravé a bezpečné životní prostředí** (DO ROKU 2015 ZAJISTIT BEZPEČNĚJŠÍ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, V NĚMŽ VÝSKYT ZDRAVÍ NEBEZPEČNÝCH LÁTEK NEBUDE PŘESAHOVAT MEZINÁRODNĚ SCHVÁLENÉ NORMY)
- 11) **Zdravější životní styl** (DO ROKU 2015 BY SI LIDÉ V CELÉ SPOLEČNOSTI MĚLI OSVOJIT ZDRAVĚJŠÍ ŽIVOTNÍ STYL)
- 12) **Snížit škody způsobené alkoholem, drogami a tabákem** (DO ROKU 2015 VÝRAZNĚ SNÍŽIT NEPŘÍZNIVÉ DŮSLEDKY NÁVYKOVÝCH LÁTEK, JAKO JE TABÁK, ALKOHOL A PSYCHOAKTIVNÍ DROGY)
- 13) **Zdravé místní životní podmínky** (DO ROKU 2015 BY OBYVATELÉ MĚLI MÍT VÍCE PŘÍLEŽITOSTÍ ŽÍT VE ZDRAVÝCH SOCIÁLNÍCH I EKONOMICKÝCH ŽIVOTNÍCH PODMÍNKÁCH DOMA, VE ŠKOLE, NA PRACOVÍŠTI I V MÍSTNÍM SPOLEČENSTVÍ)
- 14) **Zdraví, důležité hledisko v činnosti všech resortů** (DO ROKU 2020 BY SI VŠECHNA ODVĚTVÍ MĚLA UVĚDOMIT A PŘIJMOUT SVOJI ODPOVĚDNOST ZA ZDRAVÍ)
- 15) **Integrovaný zdravotnický sektor** (DO ROKU 2010 ZAJISTIT LEPŠÍ PŘÍSTUP K ZÁKLADNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČI, KTERÁ JE ORIENTOVÁNA NA RODINU A NA MÍSTNÍ SPOLEČENSTVÍ A OPÍRÁ SE O FLEXIBILNÍ A VHODNĚ REAGUJÍCÍ NEMOCNÍČNÍ SYSTÉM)
- 16) **Řízení v zájmu kvality péče** (DO ROKU 2010 ZAJISTIT, ABY ŘÍZENÍ RESORTU ZDRAVOTNICTVÍ OD ZDRAVOTNÍCH PROGRAMŮ AŽ PO INDIVIDUÁLNÍ PÉČI O PACIENTA NA KLINICKÉ ÚROVNI BYLO ORIENTOVÁNO NA VÝSLEDEK)
- 17) **Financování zdravotnických služeb a rozdělování zdrojů** (DO ROKU 2010 ZAJISTIT TAKOVÝ MECHANISMUS FINANCOVÁNÍ A ROZDĚLOVÁNÍ ZDROJŮ PRO ZDRAVOTNICTVÍ, KTERÝ BUDE SPOČÍVAT NA ZÁSADÁCH ROVNÉHO PŘÍSTUPU, EFEKTIVITY, SOLIDARITY A OPTIMÁLNÍ KVALITY)
- 18) **Příprava zdravotnických pracovníků** (DO ROKU 2010 ZAJISTIT, ABY ODBORNÍCI VE ZDRAVOTNICTVÍ I ZAMĚSTNANCI DALŠÍCH ODVĚTVÍ ZÍSKALI ODPOVÍDAJÍCÍ VĚDOMOSTI, POSTOJE A DOVEDNOSTI K OCHRANĚ A ROZVOJI ZDRAVÍ)
- 19) **Výzkum a znalosti v zájmu zdraví** (DO ROKU 2005 ZAVÉST TAKOVÝ ZDRAVOTNÍ VÝZKUM A INFORMAČNÍ I KOMUNIKAČNÍ SYSTÉM, KTERÝ UMOŽNÍ VYUŽÍVAT A PŘEDÁVAT ZNALOSTI VEDOUČÍ K POSILOVÁNÍ A ROZVOJI ZDRAVÍ VŠECH LIDÍ)
- 20) **Mobilizace partnerů pro zdraví** (DO ROKU 2005 ZAPOJIT DO NAPLŇOVÁNÍ STRATEGIE ZDRAVÍ 21 OBČANY, JEJICH ORGANIZACE, VEŘEJNÝ I SOUKROMÝ SEKTOR.)
- 21) **Opatření a postupy směřující ke zdraví pro všechny** (DO ROKU 2010 PŘIJMOUT A ZAVÉST POSTUPY SMĚŘUJÍCÍ K REALIZACI ZDRAVÍ 21, A TO NA CELOSTÁTNÍ, KRAJSKÉ A MÍSTNÍ ÚROVNI, KTERÉ BUDOU PODPOROVÁNY VHODNOU INSTITUCIONÁLNÍ INFRASTRUKTUROU, ŘÍZENÍM A NOVÝMI METODAMI VEDENÍ)

Jako **irelevantní** k posouzení návrhu koncepce PR CR KHK, zda splňuje cíle a opatření Zdraví 21, jsou vyhodnoceny následující cíle **Zdraví 21**: 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21.

Jako **relevantní** pro koncepci v oblasti cestovního ruchu se jeví pouze **dílčí úkoly** cílů 4, 10, 11:

- dílčí úkol č. 4.1. Děti a dospívající mládež by měly být způsobilější ke zdravému životu a měly by získat schopnost dělat zdravější rozhodnutí,
- dílčí úkol č. 10.1. Snížit expozice obyvatelstva zdravotním rizikům souvisejícím se znečištěním vody, vzduchu a půdy látkami mikrobiálními, chemickými a dalšími, aktivity koordinovat s cíli, stanovenými v Akčním plánu zdraví a životního prostředí ČR,

- dílčí úkol č. 11.1. Rozšířit zdravé chování ve výživě a zvýšit tělesnou aktivitu.

Další cíle – 6, 12 a 20, se jeví pro posuzovanou koncepci jako pouze rámcově naplňované.

Dílčí úkol č. 4.1. spočívá mimo jiné ve vytváření podmínek pro volnočasové sportovní aktivity a vytváření podmínek pro zdravý životní styl, což se překrývá s dále zmíněným dílčím úkolem č. 11.1., které návrh PR CR KHK řeší, a to např. v rámci opatření 2.1., 1.4.

Dílčí úkol č. 10.1. spočívá ve snížení expozice obyvatelstva ke znečištění. Tento aspekt v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu na území KHK spočívá zejména v oblasti dopravy a je řešen např. podporou autobusů na CNG, upřednostňováním hromadné dopravy před individuální. Tím bude tato oblast Zdraví 21 naplňována.

Dílčí úkol č. 11.1. je vytvořen pro podporu zdravého chování ve výživě a zvýšení tělesné aktivity. Vzhledem k tomu, že návrh koncepce cestovního ruchu řeší podporu a rozvoj sportovních aktivit a zázemí pro ně, ať už v podobě areálů pro zimní sporty nebo v podobě aquaparků, turistických stezek a mnoha dalších oblastí.

Akční plán zdraví a životního prostředí České republiky (NEHAP)

V rámci NEHAP ([28]) je k realizaci stanovena aktivita „zařazovat hlediska ochrany zdraví a životního prostředí do politik a koncepcí jednotlivých odvětví“. Následně jsou pro jednotlivé složky životního prostředí stanoveny tyto cíle pro oblasti ŽP:

Venkovní ovzduší

- Stanovovat priority ve zlepšování kvality ovzduší ze zdravotního hlediska prostřednictvím hodnocení rizik,
- dále zvyšovat kvalitu ovzduší cestou snižování emisí škodlivin, včetně tzv. skleníkových plynů,
- chránit ozónovou vrstvu snižováním spotřeby látek, které ji poškozují,
- zlepšit informovanost o kvalitě ovzduší a jeho působení.

Voda

- Stanovit priority pro intervence ke zlepšování kvality a zdravotní nezávadnosti vody ze zdravotních hledisek,
- předcházet poškození zdraví z požívání a užívání vod,
- chránit podzemní i povrchové vody před kontaminací, se zvláštním zaměřením na ochranu zdrojů pitných vod a vod pro rekreaci,
- zlepšovat kvalitu a zdravotní nezávadnost pitné vody veřejného zásobování a zabezpečit její stálou jakost,
- zvýšenou pozornost věnovat čištění a likvidaci odpadních a splaškových vod, manipulaci a likvidaci pevných odpadů, především z hlediska ochrany zdrojů vod.

Půda

- chránit půdu jako základní složku životního prostředí s důrazem na zabezpečení jejích funkcí,
- uplatňovat princip prevence poškozování půdy,
- zpracovat účelové třídění půd a na základě tohoto uspořádání usměrňovat jednotlivé aktivity, které poškozují půdu (výstavba, těžba atd.),
- omezit degradační procesy, zejména kontaminaci a zrychlenou erozi půd,
- omezit šíření škodlivin zejména organického původu, alergenů z neudržovaných, zaplevelených pozemků,
- vhodným využíváním půdy zajistit ochranu dalších složek životního prostředí, zejména vody.

Odpady a staré zátěže

- Snižovat celkovou produkci odpadů, snižovat podíl skládkovaných odpadů a zvyšovat podíl jejich recyklace,
- vypracovat jednotný systém evidence starých ekologických zátěží.

Hluk

- Omezovat negativní působení hluku na zdraví,
- zastavit nárůst hluku, zejména dopravního, a rozšiřovat chráněné zóny,
- snižovat expozici hluku prostředky územního plánování,
- omezovat individuálně působený hluk.

V rámci ohodnocení potenciálu vlivu ekonomických sektorů na životní prostředí a zdravotní stav obyvatelstva byla pro oblast 6.6 Turistika stanovena následující opatření v zájmu naplnění cílů udržitelného rozvoje:

- podporovat a vytvářet podmínky pro realizaci turistiky ve volné krajině (cyklistické a turistické stezky doplněné základním vybavením),
- podporovat vytváření pěších zón v centrech měst a zejména v jejich historicky cenných částech,
- podporovat tzv. „zelený kodex“ provozovatelů hotelů a ubytovacích zařízení.

K zohlednění výše uvedených cílů v PR CR KHK lze říci, že navrhovaná koncepce sama o sobě není vytvářena tak, aby působila negativně na zdraví obyvatelstva ve smyslu znečišťování ovzduší, vody, půdy či produkci odpadů nebo nadměrného hluku. Rozvoj cestovního ruchu samozřejmě představuje vyšší mobilitu obyvatelstva zajištěnou dopravními prostředky, je tedy namístě uvažovat o možném zvýšení emisí z motorových vozidel. Tento negativní aspekt rozvoje kraje je kompenzován podporou hromadné dopravy, případně ještě navíc podporou používání ušlechtilého paliva (CNG) k pohonu autobusů na městských a jiných linkách. Produkce odpadů je kompenzována podporou aktivit zajišťujících sběr produkovaného odpadu. Úroveň hluku bude nutné omezovat na nejnižší možnou úroveň a bude sledována dle v tomto vyhodnocení navrhovaných monitorovacích ukazatelů.

V pohledu opatření stanovených pro naplnění cílů udržitelného rozvoje pro oblast 6.6 NEHAP (Turistika, viz výše) lze konstatovat obecný soulad s opatřeními navrženými v PR CR KHK. Přestože podpora „zeleného kodexu“ v PR CR KHK není přímo uvedena.

12.2 Vlivy v oblasti ochrany veřejného zdraví

V následujícím textu jsou vyhodnoceny vlivy na veřejné zdraví pomocí vybraných determinantů a dále jsou zvlášť provedena dílčí vyhodnocení uložená v ZZŘ.

Determinanty zdraví

Zdravotní determinanty představují základní potenciál udržení nebo zlepšení zdravotního stavu obyvatel. Jsou to kategorie vlastností lidí, jejich činností a faktorů prostředí, které populaci obklopuje. Jde o chování osob a jejich životní styl, vlivy uvnitř komunit, které mohou zlepšovat, nebo naopak poškozovat zdraví, životní a pracovní podmínky a přístup ke zdravotním službám a obecné sociálně-ekonomické, kulturní a environmentální podmínky.

Determinanty mohou působit na zdraví přímo i zprostředkovaně nepřímo, mohou exacerbovat (vyvolat nové vzplanutí) latentní dispozici k onemocnění, mohou mít vliv zásadní nebo jen omezený v rámci mnohočetných příčin onemocnění, jejich vliv na zdraví samozřejmě může být jak negativní, tak i pozitivní.

V následující tabulce je uveden výčet determinantů zdraví.

Tab. č. 27: Determinanty zdraví

Oblast	Kategorie	Příklady determinant
Individuální	Fyziologické	věk, výživový stav, invalidita, imunita
	Behaviorální	rizikové chování, zaměstnání, vzdělání, vnímání rizika
	Socioekonomické	chudoba, nezaměstnanost
Environmentální	Fyzikální, chemické, biologické	ovzduší, voda, půda, infrastruktura, bydlení, energie, využití půdy, znečištění prostředí, úroda, potraviny
	Sociální	struktura rodiny a společnosti, kultura, kriminalita
	Finanční	zaměstnanost, investice
Institucionální	Organizace zdravotní péče	primární péče, specializované služby, zdravotní ústavy

	Ostatní instituce	policie, doprava, veřejné stavby, úřady, samospráva, místní společenské organizace, nevládní organizace, spolky, organizace havarijní pomoci, centra tísňového volání
	Politika	zákonné předpisy, judikáty, cíle, priority, limity

Převzato z: [31]

Ovlivněné environmentální faktory z pohledu veřejného zdraví

V následující tabulce je uveden výsledek provedení vyhodnocení vlivů na zdraví pomocí uvažovaných ovlivněných faktorů (hledisek veřejného zdraví), která jsou následující:

1. *Fyzikální, chemické a biologické faktory:* kvalita ovzduší, kvalita vody, kvalita půdy, hluk v prostředí, přítomnost toxických látek v prostředí, kvalita prvků potravního řetězce;

2. *Sociální, kulturní a jiné faktory:* krajinný ráz, výskyt krizových situací, kvalita výživy, rizikové chování, zaměstnanost, vzdělání, kvalita infrastruktury, kvalita bydlení, kulturní prostředí, negativní sociální jevy, kvalita a dostupnost zdravotnických služeb.

Tab. č. 28: Ovlivněné environmentální faktory z pohledu veřejného zdraví

Opatření	Pozitivně/negativně ovlivněné faktory (hlediska veřejného zdraví)	Výsledný vliv na veřejné zdraví ¹⁾
Priorita 1: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury		
1.1: Údržba a rekonstrukce přírodních, kulturně-historických a technických památek za účelem zpřístupnění pro návštěvníky	+ krajinný ráz, kvalita infrastruktury, kulturní prostředí	+
	- -	
1.2: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení	+ kvalita infrastruktury, kvalita výživy, zaměstnanost, kvalita bydlení, kulturní prostředí	+/-
	- kvalita vody, kvalita půdy, hluk v prostředí (krajinný ráz)	
1.3: Podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury	+ kvalita infrastruktury, kvalita ovzduší, výskyt krizových situací	+
	- -	
1.4: Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro volný čas	+ kvalita infrastruktury, kvalita vody	+/-
	- krajinný ráz	
1.5: Infrastruktura pro sportovní a rekreační aktivity (multifunkční krytá sportoviště, venkovní hřiště, herny apod.)	+ -	-
	- krajinný ráz	
Priorita 2: Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu		
2.1: Tvorba produktů a programů cestovního ruchu	+ krajinný ráz, kvalita infrastruktury, vzdělání, kvalita výživy, kulturní prostředí, zaměstnanost	+/-
	- krajinný ráz, (kvalita půdy, hluk v prostředí)	
2.2: Podpora prodeje a distribuce turistické nabídky, reklamy a propagace	+ kvalita infrastruktury	+
	- -	
2.3: Vytváření a permanentní aktualizace krajského informačního systému cestovního ruchu a jeho koordinace s rezervačními systémy na nižší hierarchické úrovni	+ (zaměstnanost)	0
	- -	
Priorita 3: Podpora spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu		
3.1: Vytvoření efektivního systému organizace a koordinace cestovního ruchu na území kraje	+ (kvalita infrastruktury, zaměstnanost)	0
	- -	
3.2: Podpora činnosti organizací cestovního ruchu a turistických informačních center	+ kvalita infrastruktury (zaměstnanost)	0/+
	- -	
3.3: Podpora vzájemné spolupráce subjektů veřejného a soukromého sektoru v rámci, turisticky významných území i mezi nimi a na mezikrajské, přeshraniční a mezinárodní úrovni	+ kvalita infrastruktury (zaměstnanost)	0/+
	- -	
3.4: Vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu	+ vzdělání (kvalita infrastruktury, zaměstnanost)	+
	- -	

¹⁾ Použita třístupňová stupnice: - (negativní vliv), 0 (bez vlivu), + (pozitivní vliv). V závorce jsou uvedeny faktory u nichž je působení vlivu nejisté.

První priorita je dle výsledného hodnocení poměrně kontroverzní, což pramení ze způsobu seskupení aktivit. Např. zkvalitňování infrastruktury je poměrně pozitivní aspekt, pokud se týká např. stávajících komunikací, ale již mnohem méně, co se týče „budování nových lyžařských areálů“ nebo budování downhillových tratí,

ze kterých vyplývají naopak některá rizika. V případě identifikace potenciálně negativního ovlivnění krajinného rázu u opatření 1.2 se má na mysli nejistota ohledně zapojování do rozvoje cestovního ruchu turisticky méně exponovaná území a venkovské oblasti. Nabízí se v tomto případě například negativní výstavba nových skupin bytových domů, penzionů apod., které by sloužily k sezónnímu využívání. Je zde riziko jejich případného nevhodného zasazení do krajiny, ať již polohou, uspořádáním či použitou architekturou.

Druhé dvě priority oblast veřejného zdraví příliš neovlivňují. Spočívají v méně významných vlivech jako je kvalita vzdělání (zde velmi specifického – tj. pro oblast cestovního ruchu), kvalita infrastruktury a potenciální nepřímý vliv na zvýšení zaměstnanosti.

Rizika související se znečištěním ovzduší

(posoudit jakým způsobem zohledňuje stávající imisní zatížení území a zda a jak přispívá k odstraňování nadlimitní imisní zátěže obyvatelstva)

PR CR KHK je koncepcí věnující se oblasti cestovního ruchu. Oblast znečištění ovzduší není v jejím záběru a průnik s tímto tématem lze najít pouze nepřímo a je malého významu. Jedná se o navržené aktivity spočívající v pozitivních vlivech opatření podporujících využívání hromadné osobní dopravy před individuální, v podpoře zavádění linkových autobusů poháněných ekologickým způsobem (CNG), zvýšení využívání železniční dopravy apod. Výhody plynoucí z realizace těchto návrhů se nejvíce projeví v silně imisemi zatěžovaných oblastech. Z tohoto pohledu realizace PR CR KHK přispívá k odstraňování nadlimitní imisní zátěže obyvatelstva. Zvýšení imisního zatížení v souvislosti s realizací PR CR KHK se předpokládá v oblastech, kam bude směřován rozvoj cestovního ruchu spočívající v podstatném navýšení automobilové (především individuální) dopravy. Těmto rizikům lze čelit zejména vhodně navrženou kapacitou nových zařízení CR a zajištěním jejich dostatečně kapacitního propojení hromadnou dopravou.

Rizika související s hlukovou zátěží

(posouzení jakým způsobem PR CR KHK zohledňuje stávající hlukovou zátěž území a zda a jak přispívá k odstraňování nadlimitní hlukové zátěže obyvatelstva)

PR CR KHK se a priori nezabývá hlukovou zátěží, ale předpokládá se zohlednění stávajícího stavu životního prostředí v oblastech realizace jednotlivých navrhovaných aktivit, ať již v podobě usměrnění jejich lokalizace ve fázi přípravy projektu, nebo v rámci přijatých opatření v procesu EIA, která tento aspekt vlivů na obyvatelstvo berou v úvahu a pozitivním způsobem řeší. Ve vyhodnocení SEA jsou stanovena kritéria pro výběr projektů při realizaci PR CR KHK, která zohledňují i požadavek na odstraňování hlukové zátěže obyvatelstva.

Rizika PR CR KHK související s kvalitou vod využívaných k pitným a rekreačním účelům

Rizika spojená přímo s realizací koncepce se nepředpokládají. Zamezení snižování kvality vod se předpokládá i proto, že některé aspekty samotného cestovního ruchu spoléhají na dobrou kvalitu vody – např. k jejímu rekreačnímu a sportovnímu využití, ale i jako zdroje pitné vody.

Kritéria pro výběr projektů v oblasti veřejného zdraví

Na základě již dříve zpracovaných dokumentací SEA a na základě požadavků relevantních dokumentů v oblasti zdraví obyvatelstva navrhuje zpracovatel vyhodnocení následující kritéria pro výběr projektů, která reflektují potřeby na ochranu veřejného zdraví, a která jsou relevantní pro sledování v rámci naplňování koncepce PR CR KHK.

Jedná se o tato kritéria:

1. Snižování hlukové zátěže,
2. Snižování počtu obyvatel žijících v území s překročenými limity hluku,
3. Snižování znečištění, zejména prachem (PM₁₀, PM_{2,5}) a persistentními polutanty (As, Cd, polycyklické aromatické uhlovodíky),
4. Snižování emisí ostatních znečišťujících látek,
5. Snižování počtu obyvatel žijících v místech s překročením imisních limitů,
6. Snižování stávajících zdravotních rizik (např. souvisejících se sníženou kvalitou pitné vody),
7. Zlepšení kvality pitné vody,
8. Zlepšení kvality vod v koupalištích,

9. Snížení počtu osob sociálně vyloučených z důvodů nemoci, etnika, stáří,
10. Snížení počtu nehod,
11. Zvýšení dostupnosti cílů ve městě kolem nebo pěšky nebo veřejnou dopravou,
12. Zvýšení počtu vozů veřejné dopravy bez bariér.

13 Netechnické shrnutí výše uvedených údajů

Posuzování předloženého PR CR KHK vychází z platné legislativní normy posuzování vlivů strategií na oblast životního prostředí. V případě strategie resp. programu rozvoje segmentu lidské činnosti v prostředí aktivit cestovního ruchu se předpokládá primární soulad především s relevantními koncepcemi na mezoregionální, makroregionální a mezinárodní úrovni zejména v oblasti ŽP. Životní prostředí představuje jeden ze základních lokalizačních předpokladů cestovního ruchu. Nezbytné je brát na zřetel teritoriální aspekty jevu v interakci ke krajině, která je přirozeným pozadím celé řady aktivit cestovního ruchu.

PR CR KHK je také základním podkladem pro alokaci finančních zdrojů do cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji. Soulad PR CR LK s koncepcemi krajské úrovně je rovněž neopominutelnou podmínkou pro podávání žádostí o dotace a kofinancování pro všechny sektory týkající se problematiky cestovního ruchu.

PR CR KHK je členěn na několik částí, podkladových studií a příloh. Zásadní jsou tři priority, jež sledují zastřešující vizi koncepce: ***Nabídka nejrozmanitějších atraktivit a kvalitních služeb cestovního ruchu v ČR rozvíjená na bázi spolupráce a partnerství organizací cestovního ruchu jako autonomních subjektů fungujících v podmínkách vytvářených a koordinovaných krajem.*** Samotné priority sledují oblast podpory výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné infrastruktury CR, dále podporu marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu a oblast podpory spolupráce a koordinace činnosti klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu. Především první priorita si zaslouží největší pozornost z pohledu posuzování vlivů na životní prostředí.

Součástí předkládané koncepce je i tzv. Akční plán, jež představuje operacionalizaci programu rozvoje CR pro časový horizont let 2008 až 2010. Soustřeďuje se na výběr podstatných aktivit a opatření pro výše zmíněné období. Akční plán se soustřeďuje na aktivity a opatření uvedené již v Návrhové části koncepce a neobsahuje žádné nové varianty řešení. Vyhodnocení dopadů koncepce na ŽP je tedy rámcově propojeno i se samotným Akčním plánem, přičemž vlastní Akční plán není předmětem posuzování.

Návrhová část byla hlavním předmětem posouzení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví koncepce, které bylo provedeno podle přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., v pozdějším znění, na základě závěrů zjišťovacího řízení a dle dostupných doporučených metodik.

Pozornost při posuzování SEA je nutné soustředit rovněž na fenomény současné doby s ohledem na trendy dalšího rozvoje cestovního ruchu v turistických destinacích a TVÚ. Z povahy strategického dokumentu jasně vyplývá jeho míra obecnosti ve vztahu k aktivitám naplňujícím cíle opatření na projektové úrovni. Samotná navrhovaná koncepce se opírá o potřeby péče o kvalitu životního prostředí a také zohledňuje udržitelnost rozvoje, přesto zde existují navržené aktivity, u kterých lze předpokládat nebo naopak nelze vyloučit zásadní dopady na složky životního prostředí. Zpracovatel vyhodnocení SEA se soustředil zejména na navrhovanou oblast podpory výstavby, rozšíření kapacity a využití zcela nových oblastí pro rozvoj CR. Jedná se o novou výstavbu objektů pro realizaci různých forem CR či individuální rekreace, případně kapacity pro realizaci navržených aktivit v oblasti TIC a organizace CR v kraji a v neposlední řadě o aktivity související s podporou vzniku areálů zimních a letních sportů a prvky dopravní infrastruktury.

Posouzení některých záměrů, u nichž zpracovatel vyhodnocení SEA předpokládá nežádoucí vlivy na životní prostředí, je podrobně rozvedeno zejména v kapitole 6 (Závažné vlivy navrhovaných variant koncepce na životní prostředí). V kapitole 7 (Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce) byly řešeny podmínky pro realizaci jednotlivých navržených rozvojových opatření jako např. podmínka respektování únosné kapacity území, lokality nebo vhodnost detailního posouzení vlivu záměru na životní prostředí procesem hodnocení EIA či možnosti lokalizace následných projektových záměrů do chráněných území, v nichž nelze souhlasit s aktivitami zejména tvrdých forem cestovního ruchu. Tato doporučení jsou vztahena především k opatřením typu podpora výstavby a zkapacitnění ubytovacích a stravovacích zařízení, výstavba a zkapacitnění zimních sportovních a cyklistických areálů atp. Zpracovatel vyhodnocení SEA zde rovněž předkládá soubor navržených indikátorů a monitorovacích ukazatelů a podmínek pro nekonfliktní realizaci navrhovaných aktivit s požadavky na ochranu a udržitelnost vývoje hodnot životního prostředí (viz blíže kap. 9 a 11).

S výstavbou nových objektů je vždy spojeno zajištění dostatečné dopravní a technické infrastruktury, jež se neobejde bez navýšení produkovaných emisí, hlukové zátěže, množství odpadních vod, odpadu, potřeby pitné vody, energetické a surovinové náročnosti, rizika havárií atd. Dále může významně narušit krajinný ráz a způsobit fragmentaci krajiny, což má za následek omezení migrace některých živočišných druhů a zmenšení velikosti a počtu jejich ekologických stanovišť/areálů, především v územích se zvláštní ochranou. Související emisní, hlukové a případně světelné zatížení rovněž naruší stávající stav dotčeného území.

Charakter vlivů je možné ovlivnit zejména způsobem realizace konkrétních projektů. Zde bude zapotřebí klást velký důraz na udržitelnost takového projektu a minimalizaci právě negativních dopadů na životní prostředí, které představují zatím stále nezohledňované vstupy ve finanční rozvaze jednotlivých projektů a jejich možných trade offs na tuto oblast. Pro realizaci projektů by měla být závazná navržená kritéria pro výběr projektu. Zásadní projekty budou podléhat dle zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění, posouzení vlivu záměru na životní prostředí procesem EIA.

14 Souhrnné vypořádání vyjádření obdržných ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví

Ze závěru zjišťovacího řízení vyplynuly konkrétní požadavky na SEA zpracovatele, jež měly být zohledněny při posouzení návrhu koncepce PR CR KHK. Níže je shrnuto vypořádání připomínek příslušného úřadu v 17 bodech, ve shodné struktuře jako v závěru zjišťovacího řízení.

Všechna vyjádření, která MŽP obdrželo, jsou ve vyhodnocení SEA PR CR KHK zohledněna, konkrétní vypořádání všech vyjádření ke koncepci je zařazeno do přílohy č. 5.

V následujícím textu je provedeno vyhodnocení dílčích oblastí možného negativního působení vlivů návrhu koncepce dle požadavků uvedených v ZZŘ, resp. v obdržných vyjádřeních DSÚ a DÚSC.

14.1 Vyhodnocení, zda PR CR KHK zohledňuje strategické dílčí cíle a nástroje Strategie udržitelného rozvoje ČR.

- Soulad s cíli zmíněné koncepce je součástí vyhodnocení SEA v kapitole 5.2. Na jejím podkladě byly navíc stanoveny referenční cíle ochrany životního prostředí. Strategické cíle národní strategie jsou rámcově naplňovány. I přes tuto skutečnost se jedná o soulad spíše nepřímý, který je podepřen respektováním a sledováním cílů sektorových dokumentů. Podrobné vyhodnocení je součástí tabelovaných výsledků v příloze č. 4.

14.2 Vyhodnocení, zda PR CR KHK je v souladu s cíli a opatřeními Státní politiky životního prostředí ČR a dalších celostátních koncepcí (např. koncepce na ochranu přírody a krajiny, program snižování emisí, vodohospodářské koncepce, surovinové politiky) a relevantních koncepcí na území kraje, popřípadě sousedních krajů.

- Posouzení a soulad s cíli zmíněných koncepcí je součástí vyhodnocení SEA v kapitole 5.2. Cíle koncepcí jsou naplňovány pouze částečně a nepřímo, vzhledem k vyhraněnému zacílení PR CR KHK na oblast cestovního ruchu. Podrobné vyhodnocení je součástí tabelovaných výsledků v příloze č. 4.

14.3 Vyhodnocení, zda PR CR KHK je v souladu s plány péče o zvláště chráněná území, která leží nebo zasahují na území Královéhradeckého kraje.

- Navrhovaná koncepce PR CR KHK je zpracována na vyšší řádovostně-měřítkové úrovni než je úroveň lokální, projektová, přičemž se předpokládá součinnost se základními dokumenty ochrany přírody a krajiny v řešeném území. V předkládané strategii není operováno s konkrétními návrhy pro konkrétní lokality v ZCHÚ, přesto je možné předpokládat lokalizaci do takto vymezených území. V případě, že zde budou umístěny některé nerušící formy CR, požaduje zpracovatel vyhodnocení, aby v každém případě byly v souladu s Plány péče. U tvrdších forem cestovního ruchu s jejich lokalizací do ZCHÚ zpracovatel vyhodnocení nesouhlasí. Následně předložené projekty potom necht' jsou posuzovány podle platné legislativy a podléhají posuzování dle metodiky EIA.

14.4 Vyhodnocení, jaké dopady může mít PR CR KHK na zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, přírodní parky, krajinný ráz, územní systém ekologické stability a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a jak PR CR KHK zohledňuje jejich ochranu.

- Vyhodnocení dopadů koncepce PR CR KHK na oblast ZCHÚ, VKP, PP, krajinného rázu, ÚSES, zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů včetně zohlednění jejich ochrany lze postavit na základě hodnocení vlivu na jednotlivé složky životního prostředí a hodnocení vlivu na referenční cíle ochrany ŽP zpracované v kapitole č. 6. Vzhledem k absenci lokalizace a místní specifikace jednotlivých navrhovaných záměrů, především záměrů spojených s výstavbou a rozšiřováním nabídky jednotlivých forem CR (zejména priorit 2 a 3), lze na základě doprovodných informací uvažovat tuto lokalizaci do oblastí se specifickými podmínkami, reliéfem, vodním režimem atp. Z výše uvedeného je zřejmá možnost lokalizace do oblastí ZCHÚ, PP atp.

Mnohé záměry bezesporu budou mít přinejmenším sekundární vliv na krajinný ráz či VKP. Zamezení negativních dopadů na strukturu ÚSES a zvláště chráněné druhy a ZCHÚ je následně v gesci a souladu s posuzováním EIA dle platné legislativní normy. Zohlednění jejich ochrany v tomto případě nevyplývá z podstaty posuzovaného dokumentu a odkaz na tuto problematiku lze nacházet jen okrajově v některých aktivitách naplňujících opatření jako např. oblast péče o krajinný ráz v rámci cíle dílčího opatření 2.1.4, kdy je snahou *přispět k ochraně a rozvoji unikátního hmotného i nehmotného kulturního dědictví venkovských oblastí s důrazem na zachování lidových tradic a řemesel, krajinného rázu a kulturní rozmanitosti jednotlivých oblastí.*

Negativní dopady v podobě dopravního zatížení lokality, kongesce, atp. mohou mít navrhované aktivity v rámci *opatření 2.1.1 Programy a produkty zaměřené na letní a zimní sporty (včetně pěší turistiky a specifických volnočasových aktivit)* například *programy a produkty spojené s konáním významných (celostátních i mezinárodních) sportovních akcí (např. Obří slalom ve Špindlerově Mlýnu)*. V rámci opatření 2.1.4 *Programy a produkty využívající přednosti venkovského osídlení a krajiny* je podobně jako u dalších navržených aktivit cílem *využít dalších přírodních, kulturně-historických a technických památek i celých oblastí pro rozvoj cestovního ruchu*. Lze předpokládat z tohoto pohledu zacílení např. i na PP, okrajové části ZCHÚ atp.

Dopady na krajinný ráz při nedodržení například navrhovaných indikátorů obsažených v kapitole 7, 9, 11 mohou mít zejména v řešených oblastech navržené aktivity naplňující opatření *1.2 Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení*. Je nutné podotknout, že vedle podpory nové výstavby je zároveň podpořena i činnost směřující k využití současných ploch brownfields.

Opatření 1.3 a 1.4 představují svým obsahem oblast s kontroverzními náměty, které bude nutné posuzovat podle navržených parametrů v procesu EIA v rámci konkrétních projektů. Jedná se o budování infrastruktury CR, jež bude pravděpodobně vzhledem k účelu umístěna do některých z řešených oblastí. Jako příklad uveďme navrhovanou výstavbu lyžařských areálů, vleků, lanovek nebo zvýšení kapacity a vybavenosti parkovišť a vytvoření systému záchytných parkovišť v blízkosti turisticky významných míst při respektování požadavků na ochranu životního prostředí a krajiny. Tématika se dotýká také dílčích opatření 1.4.2, 1.4.3, 1.4.4 řešících oblast infrastruktury typu budování bikeparků, singltreků a downhillových tratí s návazností na stávající síť cyklostezek a cyklotras, výstavba a rekonstrukce infrastrukturních zařízení umožňujících pěstování vodních sportů spojených s cestovním ruchem (včetně zajištění sjízdnosti řek). Zde je možné očekávat tlak na využití oblastí v blízkosti nebo s průnikem do chráněných území.

14.5 Vyhodnocení, zda a jaký vliv má PR CR KHK na PUPFL, zejména s ohledem na přirozenou obnovu a zakládání lesních porostů, zvyšování biodiverzity porostů, zakládání prvků rozptýlené zeleně v krajině.

- Předložená strategie přímo neřeší problematiku vlivu na pozemky určené k plnění funkce lesa, problematiku zvyšování biodiverzity porostů nebo zakládání nových prvků rozptýlené zeleně v krajině. Dle posuzování předložených návrhů Opatření je zřejmé, že nejvíce se ovlivnění PUPFL týká navrhovaných aktivit souvisejících s opatřeními 1.3 Podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury, 1.4 Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro volný čas, 1.5 Infrastruktura pro sportovní a rekreační aktivity (multifunkční krytá sportoviště, venkovní hřiště, herny apod.). Nelze však v tomto případě hovořit o konkrétních záměrech.

14.6 Vyhodnocení, zda jsou v PR CR KHK zohledněny principy ochrany ZPF, zejména s ohledem na zábory kvalitní zemědělské půdy a do jaké míry PR CR KHK vytváří podmínky pro omezení záboru půdy a volné krajiny.

- Principy ochrany zemědělského půdního fondu s ohledem na zábory kvalitní zemědělské půdy nejsou v rámci koncepce PR CR KHK s ohledem na její obecnou polohu specifikovány. Přesto lze identifikovat alespoň snahu o přispění k řešení této otázky formou navržených aktivit naplňujících dílčí opatření 1.1 a 1.2. Navržené aktivity upřednostňují výstavbu, rekonstrukce a revitalizace ploch brownfields před výstavbou na nezastavěném území. Naopak celá řada navrhovaných aktivit neuvažuje problematiku ochrany ZPF a lze očekávat zvýšený tlak právě na tuto složku životního

prostředí, přestože se nemusí vždy jednat o vysoce bonitní zemědělský půdní fond. Hrozbu v tomto ohledu představují navrhované aktivity mající za cíl využití doposud nevyužívaných celých oblastí pro rozvoj CR, dále potom řada aktivit vedoucích k podpoře výstavby a zkapacitnění zejména zimních sportovních areálů, bikeparků a ubytovacích zařízení.

14.7 Vyhodnocení, zda a jak PR CR KHK přispívá k zastavení fragmentace přírodních biotopů a krajiny a k zastavení narušování krajinného rázu.

- Zastavení fragmentace přírodních biotopů a krajiny PR CR KHK nezohledňuje a nenaplnuje. Omezeně se soustřeďuje jen na oblast péče o krajinný ráz například v rámci cíle dílčího opatření 2.1.4, kdy je snahou přispět k ochraně a rozvoji unikátního hmotného i nehmotného kulturního dědictví venkovských oblastí s důrazem na zachování lidových tradic a řemesel, krajinného rázu a kulturní rozmanitosti jednotlivých oblastí. Dále v rámci aktivit naplňujících opatření 1.2 navrhuje postup přispívající k omezení fragmentace krajiny v podobě podpory rekonstrukcí a modernizací chátrajících objektů (brownfields) před výstavbou na nezastavěném území. V obecné rovině přesto nespécifikuje zásadní postupy k naplnění tohoto požadavku a ve většině případů navrhovaných aktivit bezesporu při navrhované výstavbě zásadních nových prvků infrastruktury k fragmentaci krajiny a ovlivnění krajinného rázu dojde.

14.8 Porovnání a vyhodnocení případných variant řešení koncepce ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny.

- Navrhovaná koncepce PR CR KHK je zpracována invariantně, na základě průběžných úprav zohledňující návrhy a podněty všech zúčastněných subjektů. Z tohoto důvodu nelze provést porovnání variant. V případě posuzování realizace koncepce jako varianty A a nerealizaci strategie jako variantu B, je možné dospět k celé řadě závěrů, které jsou předmětem posuzování souvisejících bodů a kapitol posouzení SEA. Varianta B by zajisté měla několik negativních dopadů, za všechny zmiňme zejména nekonceptní rozvoj aktivit v oblasti CR a nekoordinovanost záměrů, nemožnost spolupráce na horizontální i vertikální úrovni mezi aktéry rozvoje CR a důsledkem toho by bylo možné očekávat zvýšené množství problémů vyvstávajících v souvislosti s otázkami ochrany přírody a krajiny.

14.9 Vyhodnocení, zda a jak PR CR KHK podporuje environmentálně šetrné druhy dopravy a vyhodnocení vlivů rozvoje dopravy na životní prostředí.

- Tématika environmentálně šetrných forem dopravy je v rámci PR CR KHK řešena zejména v návrhové části dokumentu v prioritní ose č. 3 – Podpoře, výstavbě, rekonstrukci a modernizaci základní a doprovodné turistické infrastruktury.

Opatření 1.3 – Podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury směřuje své cíle a aktivity naplňující cíle opatření k podpoře rozvoje a údržbě komunikační sítě kraje. Součinnost je v tomto případě nutná ze strany KÚ, v určitých případech Ministerstva dopravy a spojů ČR. PR CR KHK také uvažuje rekonstrukci a modernizaci regionálních letišť.

Mezi environmentálně šetrné formy dopravy lze zařadit návrhy ze skupiny aktivit naplňující cíle opatření 1.3 – jsou jimi realizace forem integrovaného dopravního systému, zvýšení využitelnosti veřejné dopravy, zavedení forem cyklobusů, skibusů a spolupráce s ČD na nových turistických produktech. Opatření dále podporuje zavádění autobusů na stlačený zemní plyn (CNG) zejména na trasách městských linek a skibusů. Vytvoření systému záchytných parkovišť v blízkosti turisticky významných míst při respektování požadavků na ochranu životního prostředí a krajiny sníží zatížení významných lokalit dopravou v klidu a pravděpodobně odlehčí intravilánu sídel. Naopak zvyšování kapacity některých parkovacích ploch může mít za následek zvyšující se proces koncentrace návštěvnosti daných lokalit a omezení možnosti usměrňování toku / pohybu návštěvníků v území.

Oblast rekonstrukce a modernizace regionálních letišť v blízkosti nejvýznamnějších turistických středisek umožní příliv prostředků z řad movitějších návštěvníků regionu, přesto je třeba uvažovat s příslušnými hygienickými normami při posuzování návrhů konkrétních projektů.

Opatření 1.4 se vztahuje okrajově na formy dopravy v podobě cykloturistiky, kdy navrhuje údržbu

a budování infrastruktury. Rozvoj cyklotras a cyklostezek má nepochybně pozitivní vliv na mobilitu a rekreační možnosti domácího obyvatelstva i návštěvníků, zároveň snižuje celkový podíl automobilové dopravy. Dílčí opatření 1.4.4 navrhuje zajištění kvalitního propojení areálů zimních sportovišť linkami skibusů a zimních autobusů a omezování individuální automobilové dopravy, což nelze než hodnotit zcela pozitivně.

Rozvoj environmentálně šetrných forem dopravy, které posuzovaná strategie prosazuje lze s ohledem na obecně se zvyšující zatížení destinačních cílů posoudit za přínosný a omezující negativní dopad na životní prostředí v případě neregulování stávajícího vývoje.

Obecně lze tvrdit, že zvýšená zátěž privilegovaných lokalit může být řešena výše zmíněnými navrhovanými formami dopravy a jeví se jako jediná efektivní. Důležité je nabídnout možnost výběru a účinně stimulovat poptávku po nabízených produktech a službách.

Negativně mohou působit v návaznosti na zkapacitnění zejména areálů sportovišť rozšiřující se parkovací plochy koncentrující vyšší podíl individuální automobilové dopravy. Obdobně je nutné uvažovat i s ohledem na rekonstrukce a rozvoj regionálních druhů letišť.

14.10 Vyhodnocení, zda a jak PR CR KHK ovlivňuje možnosti rozvoje obnovitelných zdrojů energie, zejména větrných elektráren.

- PR CR KHK otázky rozvoje obnovitelných zdrojů energie s ohledem na tematické zaměření strategie neřeší, problematiku větrných elektráren zcela mívá.

Pozitivním bude možný přínos vycházející z výsledků realizace navržených cílů podpory zvyšování environmentální odpovědnosti místního obyvatelstva formou vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu dle opatření 3.4.

14.11 Vyhodnocení, zda PR CR KHK vytváří předpoklady k údržbě a ke zlepšení technického stavu stávající infrastruktury cestovního ruchu a kulturních památek.

- Předkládaný PR CR KHK řeší oblast infrastruktury CR hned v několika pohledech na danou problematiku. Konkrétně vyčleňuje jednu samostatnou prioritu v rámci tří tematických oblastí, na kterých je samotná strategie založena. Uvažuje tento segment realizačních předpokladů CR za velmi významný a soustřeďuje se na pět klíčových oblastí podpory / opatření. První se týká údržby a rekonstrukce všech druhů relevantních památek. Druhé řeší oblast modernizace, rekonstrukce, ale i výstavby ubytovací a stravovací infrastruktury. Třetí, čtvrté a páté se zabývá rozvojem turistické dopravní infrastruktury a opět modernizací, rekonstrukcí a výstavbou infrastruktury pro volnočasové aktivity a sport.

PR CR KHK navrhuje aktivity naplňující cíle jako je regenerace městských center, rekonstrukce a údržba stavu za účelem zpřístupnění technických a kulturně-historických památek pro účely CR, stejné platí i pro přírodně hodnotné jevy. Dále podporuje rekonstrukce, modernizace a výstavbu a rozšíření ubytovacích a stravovacích zařízení za účelem zvýšení jejich kapacity, kvality a vybavenosti v oblastech k tomu vhodných. Podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury se zakládá zejména na zlepšení dopravní dostupnosti pro potřeby CR. Pozitivní z hlediska udržitelnosti CR a péče o ŽP je zmínka v rámci aktivit naplňujících cíle daného opatření o tvorbě integrovaných dopravních systémů, podpoře využívání železniční dopravy v několika segmentech CR, dále podpora alternativních pohonů prostředků MHD, výstavba záchytných parkovišť při TVL při respektování požadavků ochrany přírody a krajiny.

PR CR KHK dále navrhuje aktivity za účelem rozšíření, zkvalitnění, údržby a péče o infrastrukturu pro pěší turistiku a cykloturistiku. Podnětné jsou zejména navržené tematické značené turistické trasy. Výhrady je možné nalézt v případě navrhovaných typů infrastruktury, jakými jsou například bikeparks a downhillové tratě, které jsou povahou svého zaměření vázány zejména na svažité, případně geomorfologicky výrazné prvky reliéfu, který mnohdy podléhá zájmům ochrany přírody a krajiny v rámci legislativně chráněných území. V oblasti zvýšení kapacity infrastruktury pro lyžování a zimní sporty (výstavba lyžařských areálů, vleků, lanovek, pořízení sněžných děl, údržba běžeckých tratí aj.) umožňující rozšířit a zkvalitnit poskytované služby, je ale nutné doporučit

konkrétní posouzení daného záměru v souladu s platnou legislativou a místními specifikami. Budování nových lyžařských areálů v oblastech s vhodnými přírodními podmínkami není v tomto případě dále specifikováno a bude na zvážení v případných procesech posuzování vlivů záměrů na ŽP.

Navrženy jsou také výstavba a rekonstrukce infrastruktury pro vodní turistiku a vodní sporty (bazény, aquaparky, koupaliště, rybníky, sjíždění řek). V případě posledního tématu je nezbytné zvážit možnost realizace na konkrétní lokalitě ve vazbě na legislativu chráněných území a místní specifika (péče o vodní ekosystémy, rybářské aktivity atp.)

Tématiky podpory péče a rozvoje a zlepšení technického stavu infrastruktury pro CR a oblast kulturních památek jsou obsaženy v dokumentu PR CR KHK velmi významně a samotný strategický dokument navrhuje konkrétní podnětné kroky k naplnění vytyčených cílů. Přesto jsou oblasti navrhovaných aktivit, které je nutné pečlivě sledovat. Zejména se jedná o kontroverzní oblast infrastruktury lyžařských sportů a cyklistiky, kde navrhované záměry musí být předmětem dalšího posuzování v případě konkrétních projektů.

14.12 Vyhodnocení, vzhledem k vlivu cestovního ruchu na zvýšení produkce odpadů, zda a jak PR CR KHK přispívá k zavedení komplexního systému nakládání s odpady, který by řešil uzavřený cyklus separace, zpracování, využití a zneškodnění odpadů.

- Na mikroúrovni počítá koncepce s aktivitami jako vybavení v rámci turistické infrastruktury vytipované lokality mobiliářem a odpadkovými koši. V tomto případě by bylo vhodné formou edukace veřejnosti například vybavit zmíněné lokality již zařízením umožňujícím separaci odpadu v dané lokalitě.

PR CR KHK řeší problematiku odpadového hospodářství je okrajově např. v rámci turistické infrastruktury (rozmístřování dostatečného počtu odpadkových košů). Vzhledem k celkové vizi předkládané strategie zohledňující udržitelný rozvoj území lze předpokládat, že součástí realizace projektů sledujících jednotlivá opatření a aktivity bude řešení odstraňování odpadů, s podporou prevence a minimalizace produkce, separace, recyklace a využití produkovaného odpadu.

14.13 Vyhodnocení vlivů rozvoje jednotlivých forem cestovního ruchu na tzv. únosné zatížení celého území kraje a navazujících oblastí, životní prostředí, zejména na ochranu přírody a krajiny.

- Únosnost je maximální možná míra zatížení daného území antropogenními vlivy, nebo-li také míra územní zátěže. Limitní míra územní zátěže je potom stav, kdy ještě nedochází k trvalému snížení hodnot složek přírodního a socio-kulturního prostředí, které jsou všeobecně považovány za podstatné a potřebné zachovat. V oblasti cestovního ruchu jsou těmito aktivitami míněny zejména aktivity související s jednotlivými formami CR, kdy ještě nedochází ke snížení kvality destinačních zdrojů. Důležité je kalkulovat se schopností autoregenerace destinačních zdrojů resp. zohledňovat zájmy ochrany přírody a krajiny, péče o kulturní památky, možnosti destinace v oblasti rozvoje infrastruktury, dopady na sociální a ekonomickou strukturu lokality a aspekt kvality produktu CR.

Potenciál území pro rozvoj CR v KHK lze aktivovat v únosné míře tehdy, pokud potenciál resp. strana poptávky nepřevyšuje stranu nabídky, tady kapacitu území. Únosnou kapacitu potom může řešit například ekologický model DPSIR, který analyzuje vliv lidských aktivit na životní prostředí. Operuje s veličinami jako je hnací síla rozvoje, zátěž území, stav v území, dopad na lokalitu a odezva. Model nelze pojímat jen jako zobecnění negativních dopadů forem CR na ŽP, které mnohdy převyšují pozitivní hodnoty vyjádřené např. krajinnotvorným působením. Často CR teprve zhodnocuje sníženou atraktivitu prostředí.

S konceptem únosnosti území souvisí prioritní osy dokumentu Agenda 21, požadující vyhodnocování vlivů nejen na ŽP, ale pokud možno také na oblast sociální, kulturní a ekonomickou. Prioritní oblast č. 4 výše zmíněného dokumentu obsahuje doporučení pracovat s místními a regionálními plánovacími institucemi v zájmu vyšší informovanosti o potenciálních problémech spojených s neadekvátním plánováním a řízením cestovního ruchu. V zásadě lze potvrdit soulad mezi prioritou č. 1 PR CR KHK. Navrhuje například potřebu zlepšení komunikace a informovanosti mezi OCR na vyšší hierarchické úrovni a přesunout ji tak ze současné mikroregionální úrovně

plánování na úroveň vyšší.

Území obecně je přetížitelné rozvojem CR, ať již sociální nebo samotné fyzické prostředí. Zde hrají roli míry absorpční schopnosti území a míra tolerance sociálního prostředí. Výstupem potom může být definování příznačných varujících jevů na vymezených lokalitách ve formě stanovení nivelačních značek varujícího stavu na základě výsledků analýzy absorpční schopnosti a společenské tolerance nebo zhotovení mapy kontrolních stanovišť. Možným výstupem je i zonace území podle jeho možné únosné zátěže.

V podstatě se může jednat o empirická měření: sčítání návštěvníků, kvalitativní hodnocení ve formě expertního posudku citlivosti území a míry tolerance, postojů obyvatel k rozvoji CR v území.

Struktura postupu:

- Je nutné znát současnou zátěž území,
- Stanovit ukazatele,
- Navrhnout varující ukazatele,
- Zpracovat zonaci území.

Na území KHK je situováno několik velkoplošných ZCHÚ. Jejich pozice budiž určující v oblasti hodnocení sledované problematiky. Především na území kraje zasahuje NP Krkonoše, CHKO Český ráj, Broumovsko a Orlické hory. Z dostupných zdrojů lze zjistit průměrné hodnoty návštěvnosti území zejména v případě NP Krkonoše, naopak CHKO nedisponují ucelenou metodikou kvantifikace únosné zátěže spravovaných území. Nelze tedy ani v těchto případech jednoznačně stanovit konkrétní exaktní hodnoty a definovat kvalitativně zaměřené charakteristiky míry tolerance společnosti k rozvoji jednotlivých forem CR. Únosnou kapacitu území řeší například Plány péče velkoplošných ZCHÚ lokalizací / usměrněním návštěvnosti do méně vyhledávaných lokalit. Zdůrazňují součinnost správy a informačních center atp. V zásadě je tato problematika řešena v opatřeních PR CR KHK týkajících se koordinace a organizace CR v území KHK, kde není v rozporu s filozofií řešení únosnosti v rámci území formou destinačního managementu resp. kvalitní spolupráce OCR a TIC a rozmístění toků návštěvníků v regionu.

Problematiku únosné zátěže území nelze jednoznačně vyhodnotit, v rámci PR CR KHK nejsou navrženy konkrétní investiční záměry, ani není navrhována územní lokalizace jednotlivých cílů a opatření. Dále nejsou stanoveny konkrétní investiční záměry, přesto některá opatření obsahují návrhy výstavby infrastruktury, ovšem nelze posoudit jejich lokalizaci do případných environmentálně cenných lokalit. V případě některých záměrů lze jen odvodit jako v případě zimních sportů nebo vodních sportů, kde realizace konkrétního záměru by musela následně splňovat podmínky stanovené příslušnými závaznými dokumenty na řádově nižších úrovních.

14.14 Vyhodnocení, zda a jak je zohledněno využívání tzv. brownfields.

Obecně je pod tímto pojmem míněno opuštěné nebo nestandardně využívané území, vztahující se svým původem k období industrializace od počátku 19. století a v případě Česka až po konec 80. let 20. století. Jedná se o výrobní plochy, zařízení železnice, přístavy apod. Některé země zahrnují do tohoto pojmu i opuštěné vojenské základny, areály a další vojenské prostory. Naopak v USA je tak označováno pouze území kontaminací zatěžující životní prostředí.

Vzhledem k existenci těchto typů ploch především v návaznosti na městská jádra, které svým současným způsobem využití představují pro danou lokalitu jistý typ zátěže, hovoříme zde o plochách tzv. brownfields, je nutné řešit tuto problematiku i s ohledem na atraktivitu těchto lokalit v rámci CR.

Samotné lokality brownfields mají velký rozvojový potenciál. Jejich revitalizace především nenárokují zábor nových stavebních pozemků a přispívají tak k zamezování procesu urban sprawl.

Krajský úřad Hradec Králové zpracoval v r. 2007 studii týkající se problematiky brownfields: „Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území Královéhradeckého kraje“. Zde mapuje výskat těchto ploch a vymezuje nejvhodnější lokality pro možné investice. Nejen v návaznosti na tuto skutečnost řeší PR CR KHK problematiku brownfields, ale i ji hlouběji rozpracovává.

PR CR KHK apeluje k uchopení možnosti využití potenciálu ploch brownfields, ale pouze za

předpokladu důkladné analýzy připravenosti území k rozvoji a zejména s ohledem na jeho udržitelnost.

PR CR KHK navrhuje aktivity jako regenerace a údržba městských center včetně brownfields vedoucí k naplnění cílů definovaných opatření 1.1 vedené pod prioritou č. 1 Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní doprovodné a turistické infrastruktury. Těmi jsou zlepšení vzhledu a image města a obcí KHK a zvýšení přínosu v tomto případě technických památek k rozvoji CR. Aktivity v oblasti naplňující cíle opatření 1.2 jsou vedeny jako podpora rekonstrukcí a modernizací chátrajících objektů (brownfields) před výstavbou na nezastavěném území.

Navrhované aktivity v rámci opatření zejména priority č. 3 nejenže zmiňují nutnost zabývat se problematikou revitalizace brownfields, ale uvádějí i možnosti resp. cíle případného využití. Odkazují se zejména na expertní studii vypracovanou na dané téma v gesci KÚ KHK.

14.15 Vyhodnocení, zda PR CR KHK zohledňuje cíle a opatření program Zdraví 21 a AP ZaŽP ČR.

- Oblast řešící výše uvedená témata a vlivy a dopady na zdraví obyvatelstva je detailně rozpracováno v kapitole č. 12 v rámci posouzení SEA.

14.16 Vyhodnocení, zda dotčené území návrhem koncepce může zasahovat mimo území ČR.

Za dotčené území považujeme území, na kterém se projeví vlivy na dotčené složky životního prostředí a veřejného zdraví v důsledku realizace aktivit nebo opatření navrhovaných v posuzované koncepci PR CR KHK. Na základě vyhodnocení SEA tyto vlivy nebudou zasahovat mimo území ČR, ale budou se projevovat převážně v lokálním měřítku, a to vždy pouze na území KHK. Návrh koncepce samotný ani ve spojení s jinými koncepcemi nemůže mít vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví přesahující území České republiky.

V této souvislosti je potřeba zmínit, že posuzovaná koncepce uvažuje i některé aktivity, které představují vazbu na sousední regiony v podobě různé spolupráce a přeshraničních vazeb (ekonomických a sociálních), společně pořádaných akcí a společných projektů za účelem získání finančních prostředků apod. Některé aktivity jsou zaměřeny i na získání zahraničních návštěvníků, kteří by využívali služeb CR na území KHK, např. zvýšení kvality služeb na úroveň alpských středisek, rekonstrukce regionálních letišť pro využívání zahraničními návštěvníky, informační materiály v cizích jazycích a pod.

14.17 Vypořádání vyjádření došlých v průběhu zjišťovacího řízení MŽP.

- Toto souhrnné vypořádání vyjádření obdržných ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví jsou součástí přílohy č. 5 dokumentace SEA.

15 Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci

Posuzovaný návrh koncepce nemá přeshraniční vliv.

Koncepce byla zpracována s ohledem na základní koncepční dokumenty na různých úrovních. Ve vyhodnocení byl konstatován soulad s cíli v oblasti ochrany životního prostředí důležitých relevantních dokumentů i s definovanými referenčními cíli pro oblast ochrany životního prostředí.

Posuzovaný dokument Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje, nemá konkrétně specifikovány projekty, u kterých by bylo možné detailně vyhodnotit dopady a vlivy na životní prostředí. Navržené aktivity nejsou lokalizovány ani dostatečně přesně popsány, než aby mohly být jejich negativní i pozitivní vlivy jednotlivě vyhodnoceny.

Zpracovatel provedl posouzení jednotlivých navržených rozvojových opatření a jejich možných aktivit vzhledem ke stanoveným referenčním cílům, ze kterého vyplynul buďto soulad s vybranými referenčními cíli nebo bylo jejich naplnění diskutabilní a jejich naplnění je zároveň spíše průvodním jevem skupiny opatření.

Zpracovatel dále provedl posouzení rozvojových opatření a navržených aktivit vedoucích k jejich naplnění v souvislosti s vlivy na definované složky životního prostředí a slovně a tabelárně vyjádřil možné negativní vlivy těchto záměrů.

V rámci posouzení koncepce zpracovatel SEA navrhl opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci závažných negativních vlivů, které jsou stanoveny v podobě podmínek pro realizaci navržených opatření, podložených navrženými specifickými aktivitami.

Navrhované aktivity především v rámci priority týkající se podpory výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury obsahují řadu podpořených forem CR, které se výrazně liší v ohledu na zátěž složek životního prostředí. Navržené tzv. měkké formy CR typu ekoturistika, agroturistika, některé druhy cykloturistiky, případně další měkké aktivity mají kladný vliv na celkový rozvoj regionu a zároveň nenarušují složku životního prostředí. Naopak existují výrazné rozdíly v nárocích na využívání území u aktivit typu tvrdých forem CR. Jedná se především o podporu výstavby a zkapacitnění sportovišť jako jsou lyžařské areály, bikeparky a záměry v podobě produktů zaměřených na náročnější cykloturistiku. V neposlední řadě také výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení. Realizaci takových aktivit zpracovatel SEA podmiňuje vyčleněním mimo ZCHÚ nebo mimo jiná specificky citlivá území.

Sřety s ochranou životního prostředí a negativní vlivy lze tedy proto předpokládat zejména při naplňování rozvojových opatření: podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení, podpora rozvoje turistické dopravní infrastruktury, podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro volný čas, infrastruktura pro ostatní sporty (multifunkční krytá sportoviště, venkovní hřiště, herny apod.).

Koncepce je zpracována v souladu s hlavními referenčními cíli ochrany životního prostředí i v souladu se schválenými koncepčními dokumenty na úrovni EU, ČR a kraje.

Předloženou koncepci lze za podmínky dodržování navržených zmírňujících opatření doporučit k realizaci.

Na základě tohoto závěru, vyplývajícího z provedeného podrobného vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, navrhuje vydat k předložené koncepci „Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje“

souhlasné stanovisko.

15.1 Návrh stanoviska

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí České republiky
podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb.,
o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
k návrhu koncepce
„PROGRAM ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE“
(dále pouze „PR CR KHK“)
verze z 11. 2. 2008

Předkladatel koncepce: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**
Wonkova 1142
500 02 Hradec Králové 2

Zpracovatel koncepce: **GaREP, spol. s r.o.**
Náměstí 28. října 3, 602 00 Brno
RegioPartner, s.r.o.
Sídliště II, č.p. 28, 251 68 Kamenice

Zpracovatel posouzení: **CityPlan, spol. s r.o.,**
Jindřišská 17, 110 00 Praha 1, IČ: 47307218

ve spolupráci s: **Ing. Zuzana Toniková, ENVI-TON**
(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí
č.j. 2826/316/OPVŽP/94, vydáno 31. 5. 1994; č.j. 4532/OPVŽP/02, ze dne
18. 9. 2002, prodloužení autorizace č.j. 45585/ENV/06, ze dne 8. 8. 2006)

Ing. Ivo Machar, PhD.,
držitel autorizace ke zpracování biologických hodnocení (autorizace MŽP
ČR č.j. 640/3182/ENV/O5) a k posuzování vlivů na soustavu Natura 2000
(autorizace MŽP ČR č.j. 630/347/05)

PRŮBĚH POSUZOVÁNÍ:

Oznámení koncepce, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, bylo Ministerstvu životního prostředí předloženo dne 18. 7. 2007. Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 7. 8. 2007 zveřejněním oznámení koncepce v Informačním systému SEA a rozesláním oznámení koncepce dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 11. 9. 2007 vydáním závěru zjišťovacího řízení.

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí, zpracovaném v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., byl Ministerstvu životního prostředí předložen dne byl po kontrole náležitostí dne zveřejněn v Informačním systému SEA a rozeslán dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. Veřejné projednání „Programu rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje“ včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí se konalo dne v Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne

STRUČNÝ POPIS KONCEPCE:

Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje (PR CR KHK) je koncepční dokument formulující vizi rozvoje cestovního ruchu kraje, kterou rozpracovává v podobě 12 strategických cílů pro evropské programovací období 2007-2013. Tyto strategické cíle jsou dále naplňovány prostřednictvím tří priorit, k nim příslušnými opatřeními a aktivitami naplňujícími opatření. Celkem jsou stanoveny tyto tři priority:

Priorita 1 – Podpora výstavby, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné turistické infrastruktury.

Priorita 2 – Podpora marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu;

Priorita 3 – Podpora spolupráce a koordinace činností klíčových aktérů rozvoje cestovního ruchu;

Vize Programu rozvoje cestovního ruchu KHK, tedy jakýsi dlouhodobý cíl, je následující: Královéhradecký kraj – nabídka nejrozmanitějších atraktivit a kvalitních služeb cestovního ruchu v ČR rozvíjená na bázi spolupráce a partnerství organizací cestovního ruchu jako autonomních subjektů fungujících v podmínkách vytvářených a koordinovaných krajem.

Vize vytváří rámec strategické části Programu rozvoje cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji. Celková vize slouží jako základ pro deklaraci strategických cílů a odvození konkrétních opatření, aktivit, projektů a programů včetně finančního zajištění pro naplnění rozvojové strategie kraje. Všechny nižší prvky strategické části (cíle, priority, opatření) se od vize odvíjejí a jsou formulovány tak, aby byly v souladu s vizí a přispívaly k jejímu naplnění.

Koncepční dokument byl vytvořen s ohledem na existující strategické dokumenty vypracované na různých úrovních – od celoevropské přes státní po úroveň krajskou. Ve vyhodnocení byl následně posouzen soulad návrhu koncepce s cíli jiných relevantních koncepcí v oblasti životního prostředí a na základě požadavku ze závěru zjišťovacího řízení také vypořádány aspekty z tohoto řízení plynoucí.

STRUČNÝ POPIS POSOUZENÍ:

Posouzení vlivů koncepce PR CR KHK na životní prostředí a veřejné zdraví bylo provedeno v souladu se zákonem a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001Sb., v platném znění. Vyhodnocení bylo vypracováno dle požadavků na jeho obsah a rozsah uvedených v závěru zjišťovacího řízení.

Dílejší posuzování koncepce bylo prováděno průběžně se zpracováním koncepce, čímž byla zajištěna průběžná optimalizace koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí, a to pomocí upřesňování formulace cílů, opatření a aktivit. Nakonec bylo provedeno celkové posouzení konečné verze koncepce z února 2008.

Pro vyhodnocení vlivů koncepce byl zvolen postup vyhodnocení vlivů podle jednotlivých navržených rozvojových opatření a podle složek životního prostředí i referenčních cílů ochrany životního prostředí. Vzhledem k charakteru koncepce, tj. její poměrně obecné úrovni, mohlo být vyhodnocení vlivů koncepce provedeno pouze na obdobné obecné úrovni.

Současně bylo zpracováno i posouzení vlivů na soustavu NATURA 2000 autorizovanou osobou, které je rovněž součástí dokumentu vyhodnocení.

Jedním ze strategických cílů koncepce je „zachování přírodních i kulturních hodnot regionu, zlepšení životního prostředí a udržitelný rozvoj cestovního ruchu“. Případné nepříznivé vlivy, které mohou vzniknout při realizaci některých rozvojových opatření, budou v rámci procesu výběru projektů (naplňujících strategické cíle) pomocí stanovených kritérií a také s využitím monitoringu realizace koncepce podchyceny a účinně eliminovány, minimalizovány nebo kompenzovány.

Nepříznivé dopady realizace koncepce lze očekávat zejména v souvislosti s výstavbou a zkapacitněním infrastruktury cestovního ruchu a na ní vázané dopravní infrastruktury. V těchto případech budou hlavními ovlivněnými složkami fauna a flóra, ekosystémy, krajinný ráz, půda, voda, lesy, úroveň hluku a kvalita ovzduší, obyvatelstvo. Naopak příznivé dopady lze očekávat např. u aktivit věnujících se údržbě a rekonstrukci přírodních, kulturně-historických a technických památek za účelem zpřístupnění pro návštěvníky nebo vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu a u dalších aktivit. Předpokládané příznivé a nepříznivé vlivy budou záležet především na konkrétním umístění, zpracování a provedení realizačních záměrů, které budou naplňovat aktivity a opatření v navržené koncepci.

Koncepce PR CR KHK je koncipována v souladu se stanovenými referenčními cíli ochrany životního prostředí i v souladu s existujícími a schválenými koncepčními dokumenty na úrovni EU, ČR a Královéhradeckého kraje.

Předloženou koncepci lze za podmínky dodržování navržených zmírňujících opatření doporučit k realizaci a vydat souhlasné stanovisko.

ZÁVĚRY POSOUZENÍ:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 zákona č. 100/2001 Sb., na základě návrhu koncepce, zpracovaného posouzení koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., včetně vyhodnocení vlivů koncepce na zdraví obyvatel metodikou HIA dle požadavků závěru zjišťovacího řízení, vyjádření dotčených správních úřadů, dotčených územně samosprávných celků, veřejnosti a výsledků veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje“,

verze z února 2008,

za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska.

Za předpokladu splnění níže uvedených podmínek je možno konstatovat, že Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje nemá významný negativní vliv na dotčené území:

A. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

1. Při realizaci opatření a aktivit navržených v koncepci budou respektována či dodržována opatření k eliminaci a minimalizaci potenciálních negativních vlivů realizace koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, uvedená v kapitole 7 a 12 vyhodnocení SEA a opatření doporučená v posouzení vlivů koncepce na veřejné zdraví,
2. Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vyhodnocení došlých vyjádření a připomínek z veřejného projednání, a to jak ke koncepci, tak i k jejímu posouzení;

B. Podmínky z hlediska hodnocení vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

1. Posuzovaná koncepce Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje pro období 2007-2013 nebude mít negativní vliv na lokality i celistvost soustavy Natura 2000 v Královéhradeckém kraji za podmínky, že do textu programu bude nově začleněna tato věta: „Konkrétní projekty, aktivity a opatření, realizované na základě Programu rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje pro období 2007 - 2013, budou respektovat územní ochranu, zachování předmětů ochrany a integritu lokalit soustavy Natura 2000.“

Ministerstvo životního prostředí dále předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého řešení co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

.....
Ing. Jaroslava Honová
ředitelka odboru posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC

Seznam osob podílejících se na posouzení

CityPlan, spol. s r.o.
Jindřišská 17, 110 00 Praha 1
IČO: 47307218

Mgr. Bc. Pavel Frolka, pavel.frolka@cityplan.cz
Bc. Tomáš Seidl, tomas.seidl@cityplan.cz
Mgr. Renata Holubová, renata.holubova@cityplan.cz
Ing. Monika Bergerová, monika.bergerova@cityplan.cz
Ing. Hana Koryntová, hana.koryntova@cityplan.cz

Ing. Zuzana Toniková – ENVI-TON, autorizovaná osoba dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., zuzana.tonikova@seznam.cz, osvědčení odborné způsobilosti č.j. 2826/316/OPVŽP/94 ze dne 31.5.1994, autorizace dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., č.j. 4532/OPVŽP/02, ze dne 18.9.2002, prodloužení autorizace č.j. 45585/ENV/06, ze dne 7.7.2006, Nám. Interbrigády 3, 160 00 Praha 6, IČO: 40827526.

Ing. Ivo Machar, PhD., ivo.machar@seznam.cz, držitel autorizace ke zpracování biologických hodnocení (autorizace MŽP ČR č.j. 640/3182//ENV/O5) a k posuzování vlivů na soustavu Natura 2000 (autorizace MŽP ČR č.j.630/347/05).

Praha, 25. 2. 2008

Použité podklady

- [1] QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. ČSAV.
- [2] CULEK, M. a kol. (1996): Biogeografické členění České republiky, ENIGMA Praha.
- [3] SKALICKÝ, V. (1988): Regionálně fyto geografické členění. In Hejný, S. et Slavík, B. [eds.]: Květena České socialistické republiky 1: 103-121. Academia, Praha.
- [4] Mapový portál životního prostředí. Dostupné z: <http://www.geoportal.cenia.cz>.
- [5] Mapový server Královéhradeckého kraje. Dostupné z: <http://gis.kr-kralovehradecky.cz/>.
- [6] Agentura ochrany přírody a krajiny. Dostupné z: <http://www.aopk.cz>.
- [7] Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky v roce 2004. MŽP. Dostupné z: <http://www.env.cz>.
- [8] Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. Dostupné z: <http://www.uhul.cz>.
- [9] Ministerstvo zemědělství České republiky. Dostupné z: <http://www.mze.cz>.
- [10] Program rozvoje Královéhradeckého kraje. Analytická část. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>.
- [11] Český statistický úřad. Dostupné z: <http://www.czso.cz>.
- [12] Český hydrometeorologický ústav. Dostupné z: <http://www.chmu.cz>.
- [13] Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>.
- [14] Mapový portál Geofondu ČR. Dostupné z: <http://mapmaker.geofond.cz>.
- [15] Hydroekologický informační systém. Dostupné z: <http://www.heis.cz>.
- [16] Koncepce ochrany přírody a krajiny Královéhradeckého kraje. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>.
- [17] Národní památkový ústav. Dostupné z: <http://www.npu.cz>.
- [18] Hodnocení kvality ovzduší – vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší na základě dat za rok 2005. MŽP, 2006. Dostupné z: [http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPJAFCDLGTZ](http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPJAFCDLGTZ).
- [19] Program zlepšení kvality ovzduší Královéhradeckého kraje. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>.
- [20] MATĚJKA, K. (2003): Porovnání vybraných parametrů prostředí v horských oblastech České republiky.
- [21] Zpráva o hodnocení množství povrchových vod. Povodí Labe a.s. Dostupné z: <http://www.pla.cz>.
- [22] Statistická ročenka půdního fondu České republiky. ČÚZK, 2007. Dostupné z: <http://www.cuzk.cz>.
- [23] KALÁB, Z., LEDNICKÁ, M.: Analýza seizmických odezev vybraných budov a konstrukcí. VŠB-TU Ostrava, 2005.
- [24] Centrum pro hospodaření s odpady, VÚV T.G.M. Dostupné z: <http://ceho.vuv.cz>.
- [25] Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky v roce 2004. Dostupné z: http://www.env.cz/kraje_04/titul.htm.
- [26] Přehled stavu životního prostředí v Královéhradeckém kraji za rok 2005. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?id=9803>.
- [27] Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR - Zdraví pro všechny v 21. století. Dostupné z: <http://www.mzcr.cz/index.php?kategorie=211>.
- [28] Akční plán zdraví a životního prostředí České republiky. Dostupné z: <http://www.szu.cz/chzp/nehap/nehapcz.htm>.

- [29] Geologická prognózní mapa radonového rizika. Dostupné z: <<http://www.suro.cz/>>.
- [30] Mapová aplikace radonového rizika na území České republiky. Dostupné z: <<http://www.cgu.cz/>>.
- [31] Hodnocení vlivů na zdraví Health Impact Assessment (HIA) pro strategické hodnocení vlivů na životního prostředí (SEA). Praha: MŽP ČR, MZd ČR, SZÚ, 2006.
- [32] Seznam dobývacích prostorů na území Královéhradeckého kraje. Obvodní báňský úřad v Trutnově. Dostupné z: <<http://www.cbusbs.cz/>>.

Seznam zkratk

AOT40	přízemní ozón - kritická úroveň kumulativní expozice nad prahovou hodnotu 40 ppb (z angl. Accumulated exposure over a threshold of 40 ppb)
As	arsen
B(a)P	benzo(a)pyren
BPEJ	bonitované půdně ekologické jednotky
Cd	kadmium
CO	oxid uhelnatý
CZT	centrální zásobování teplem
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
DPSIR	ekologický model (zkratka z následujících výrazů: D riving forces of environmental change, P ressures on the environment, S tate of the environment, I mpacts on population, economy, ecosystems, R esponse of the society)
DÚSC	Dotčený územní samosprávný celek
DSÚ	Dotčený správní úřad
EIA	posuzování vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)
ES	ekologická stabilita
EU	Evropská unie
EVL	evropsky významná lokalita
EVVO	environmentální výchova, vzdělávání a osvěta
Hg	rtuť
HIA	posuzování vlivů na veřejné zdraví (Health Impact Assessment)
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHLÚ	chráněné ložiskové území
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
CHUEV	chráněná území pro ochranu ekosystémů a vegetace
KES	koeficient ekologické stability
KRNAP	Krkonošský národní park
KÚ	krajský úřad
LBC	lokální biocentrum
LBK	lokální biokoridor
LS	Lisabonská strategie
LV	limitní hodnota (limit value) – imisní limit
LVS	lesní vegetační stupeň
LV+MT	imisní limit zvýšený o toleranční mez
MHD	městská hromadná doprava

MK ČR	Ministerstvo kultury ČR
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MT	mez tolerance (viz OZKO); mírně teplá oblast (viz klima)
MŽP ČR	Ministerstvo životního prostředí České republiky
Ni	nikl
NO _x	oxidy dusíku
NP	národní park
NRP	národní rozvojový plán
NSRR	národní strategický referenční rámec
NUTS II	nomenklaturní územní statistické jednotky
O ₃	ozon
OP	ochranné pásmo
ORP	obec s rozšířenými pravomocemi
OZE	obnovitelné zdroje energie
OZKO	oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší
PAU	polycyklické aromatické uhlovodíky
Pb	olovo
PHO	pásmo hygienické ochrany
PLO	přírodní lesní oblast
PM ₁₀	suspendované částice (částice, které v důsledku zanedbatelné pádové rychlosti přetrvávají dlouhou dobu v atmosféře) frakce PM ₁₀ , které projdou velikostně selektivním vstupním filtrem vykazujícím pro aerodynamický průměr 10 µg odlučovací účinnost 50 %
PO	ptačí oblast
POH	plán odpadového hospodářství
PPP	public private partnership; spolupráce soukromého a veřejného sektoru
PřP	přírodní park
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa
REZZO	registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší (1-velké zdroje – více než 5 MW; 2-střední zdroje – 0,2-5 MW; 3-malé zdroje – do 0,2 MW; 4-mobilní zdroje)
SEA	hodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí (Strategic Environmental Assessment)
SEZ	staré ekologické zátěže
SO ₂	oxid siřičitý
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SPOPK	Státní program ochrany přírody a krajiny
SZO	Světová zdravotnická organizace (= WHO – World Health Organization)
TTP	trvalé travní porosty
ÚP	územní plán
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚP VÚC	územní plán velkého územního celku

ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významný krajinný prvek
VOC	těkavé organické látky
VZT	vzduchotechnika
ZCHD	zvláště chráněný druh
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZPF	zemědělský půdní fond
ŽP	životní prostředí

Seznam příloh

1. Administrativní vymezení území Královéhradeckého kraje
2. Zvláště chráněná území a lokality soustavy NATURA 2000 na území Královéhradeckého kraje
3. Územní systém ekologické stability na území Královéhradeckého kraje
4. Posouzení souladu návrhu koncepce PR CR KHK s relevantními koncepcemi mezinárodní, komunitární a vnitrostátní úrovně
5. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržných ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví
6. Seznam dobývacích prostorů na území Královéhradeckého kraje
7. Hodnocení důsledků koncepce „Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje pro období 2007 - 2013“ na území a stav ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí v území Královéhradeckého kraje podle § 45i zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.